लेखापरीक्षण प्रतिवेदन

आठविस नगरपालिका, दैलेख

आर्थिक वर्ष २०८१/८२

महालेखापरीक्षकको कार्यालय

काठमाडौं, नेपाल

लेखापरीक्षण प्रतिवेदन

आठविस नगरपालिका, दैलेख

आर्थिक वर्ष २०८१/८२

महालेखापरीक्षकको कार्यालय

काठमाडौं, नेपाल

दूरदृष्टि (VISION)

जवाफदेहिता, पारदर्शिता र निष्ठा प्रवर्धन गर्ने विश्वसनीय सार्वजनिक संस्था

(Be a Credible Public Institution in Promoting Accountability, Transparency and Integrity)

गन्तव्य (MISSION)

स्वतन्त्र एवम् गुणस्तरीय लेखापरीक्षण सेवा प्रदान गर्ने

(Provide Independent and Quality Audit Service)

मूल्य मान्यता (Core Values)

स्वतन्त्रता	*(Independence)*
निष्ठा	*(Integrity)*
पारदर्शिता	*(Transparency)*
जवाफदेहिता	*(Accountability)*
व्यावसायिकता	*(Professionalism)*

महालेखापरीक्षकको भनाइ

नेपालको संविधानको धारा २४१ मा सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहको लेखा कानुन बमोजिम नियमितता, मितव्ययिता, कार्यदक्षता, प्रभावकारिता र औचित्यसमेतको विचार गरी महालेखापरीक्षकबाट लेखापरीक्षण हुने व्यवस्था छ। लेखापरीक्षण ऐन, २०७५ को दफा २० को उपदफा २ मा महालेखापरीक्षकले प्रत्येक स्थानीय तहको लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी अलग अलग लेखापरीक्षण प्रतिवेदन जारी गर्न सक्ने व्यवस्था छ। लेखापरीक्षण गर्दा लेखापरीक्षण ऐन, २०७५, नेपाल सरकारी लेखापरीक्षणमान, लेखापरीक्षण मार्गदर्शन, स्थानीय तह लेखापरीक्षण निर्देशिका, महालेखापरीक्षकको वार्षिक लेखापरीक्षण योजना र स्थानीय तहसँग सम्बन्धित ऐन, नियमलाई आधार लिइएको छ। सोहीबमोजिम स्थानीय तहको २०८१।८२ को लेखापरीक्षण सम्पन्न गर्दा देखिएका बेहोरा उल्लेख गरी प्रारम्भिक प्रतिवेदन जारी गरिएकोमा सो उपर प्राप्त प्रतिक्रियासमेत सम्बोधन गरी राय सहितको प्रतिवेदन जारी गरिएको छ।

वित्तीय विवरणको शुद्धता, प्रचलित कानुनको परिपालना, राजस्व प्रक्षेपण तथा बजेट निर्माण, योजना तर्जुमा एवं कार्यक्रम कार्यान्वयन, खरिद व्यवस्थापन तथा विकास निर्माण, सार्वजनिक सेवा प्रवाह, आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली, आन्तरिक आय परिचालन, जनशक्ति व्यवस्थापन, जिम्मेवारी एवं जवाफदेहितालगायतका विषयहरूको अध्ययन, विश्लेषण तथा मूल्याङ्कन गर्नुका साथै स्रोत साधनको प्राप्ति, उपयोग एवं परिचालन सन्दर्भमा मितव्ययिता, कार्यदक्षता र प्रभावकारिता समेतलाई दृष्टिगत गर्दै कार्यान्वयनयोग्य सुझाव प्रदान गरी सुशासन कायम गर्न सहयोग गर्नु लेखापरीक्षणको उद्देश्य रहेको छ।

सबै स्थानीय तहको स्थलगतरूपमा लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी लेखापरीक्षणको क्रममा देखिएका बेहोरा उपर स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा जिम्मेवार कर्मचारीहरूसँग छलफलसमेत गरिएको छ।

यस वर्ष सामान्यतया स्थानीय तहमा कार्यसम्पादनका लागि आवश्यक कानुन निर्माण पूर्ण रूपमा नभएको, विद्यमान कानुनको पूर्ण परिपालना हुन नसकेको, बजेट अनुशासन कमजोर रहेको, आन्तरिक आय न्यून रहेको, करदाताको अभिलेख व्यवस्थित नभएको, आन्तरिक आयलाई व्यवस्थित गर्न नसकिएको, प्रशासनिक खर्चमा वृद्धि हुँदै गएको, योजनालाई खण्डीकृत गरी कार्य गर्ने गरेको, वर्षान्तको खर्च उच्च रहेको, आयोजनाको प्राथमिकीकरण गरेर बजेट विनियोजन नभएको, निर्माणको सुनिश्चितता नभएका आयोजनाहरूको समेत विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन तयार गरिएको, जटिल प्रकृतिका कार्यहरूसमेत उपभोक्ता समितिबाट गराएको, जनशक्ति व्यवस्थापन हुन नसक्दा सेवा प्रवाह प्रभावकारी हुन नसकेको, स्वीकृत दरबन्दी बेगरका कर्मचारीसमेत करारमा नियुक्ति गरेको, सार्वजनिक सम्पत्तिको अभिलेख तथा संरक्षण र उपयोग प्रभावकारी रूपमा हुन नसकेकोले आन्तरिक नियन्त्रण र लेखाङ्कन तथा प्रतिवेदन एवं बेरुजु फर्स्यौटमा सुधार गर्नुपर्ने लगायतका बेहोरा देखिएका छन्।

लेखापरीक्षणबाट उल्लेख गरेका बेहोराको समयमा नै फर्स्यौट तथा सुझावहरूको कार्यान्वयनबाट वित्तीय अनुशासनमा अपेक्षित सुधार गरेर स्थानीयतहबाट हुने विकास निर्माण तथा समग्र कार्यसम्पादन र सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउनुपर्दछ।

अन्तमा, स्थानीय तहको लेखापरीक्षणमा सहयोग पुर्‍याउने पदाधिकारी तथा कर्मचारी लगायत सबै सरोकारवाला प्रति आभार व्यक्त गर्दछु। साथै लेखापरीक्षण कार्यमा संलग्न कर्मचारीहरूमा समेत विशेष धन्यवाद व्यक्त गर्दछु।

(तोयम राया)

२०८३ वैशाख **महालेखापरीक्षक**

महालेखापरीक्षकको कार्यालय

Office of the Auditor General

प्रादेशिक लेखापरीक्षण महानिर्देशनालय, कर्णाली प्रदेश

काठमाडौं

प.सं.:2082/83 मिति : २०८३-१-२९

च.न :APPROVED/FAR/2081-82/LOC/728

श्रीमान् प्रमुखज्यू,
आठविस नगरपालिका,
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय, दैलेख ।

विषय - लेखापरीक्षण प्रतिवेदन सम्बन्धमा ।

लेखापरीक्षण ऐन, २०७५ को दफा २० को उपदफा (२) बमोजिम त्यस पालिकाको आर्थिक वर्ष २०८१।८२ को लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी तयार गरिएको लेखापरीक्षण प्रतिवेदन यसैसाथ संलग्न गरी पठाइएको बेहोरा जानकारीका लागि अनुरोध छ।

(टिकाराम श्रेष्ठ)
नायब महालेखापरीक्षक

महालेखापरीक्षकको कार्यालय
Office of the Auditor General
प्रादेशिक लेखापरीक्षण महानिर्देशनालय, कर्णाली प्रदेश
काठमाडौं

प.सं.:2082/83 मिति : २०८३-१-२९
च.न :APPROVED/FAR/2081-82/LOC/728

श्रीमान् प्रमुखज्यू,
आठविस नगरपालिका, नगर कार्यपालिकाको कार्यालय,
दैलेख।

विषयः लेखापरीक्षण प्रतिवेदन।

१. कैफियत सहितको राय

हामीले त्यस नगरपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८१।८२ को प्राप्ति र भुक्तानीको एकीकृत वार्षिक प्रतिवेदन, बजेट तुलनात्मक विवरण, स्थानीय संचित कोषको वार्षिक आर्थिक विवरण र त्यससँग सम्बन्धित लेखानीति तथा टिप्पणीहरू समावेश भएको एकीकृत वित्तीय विवरणको लेखापरीक्षण गरी रायसहितको प्रतिवेदन पेस गरेका छौँ।

हाम्रो रायमा, यस प्रतिवेदनको कैफियत सहितको राय व्यक्त गर्ने आधार खण्डमा उल्लेख भएका विषयले पार्ने असर बाहेक, पेस भएको २०८२ आषाढ मसान्तमा समाप्त भएको आर्थिक वर्ष २०८१।८२ को प्राप्ति र भुक्तानीको एकीकृत एवं वार्षिक प्रतिवेदन, बजेटको तुलनात्मक विवरण, स्थानीय सञ्चित कोषको वार्षिक आर्थिक विवरण त्यससँग सम्बन्धित लेखानीति तथा टिप्पणीहरूसमावेश भएको स्थानीय तहको एकीकृत वित्तीय विवरणले नेपाल सार्वजनिक क्षेत्र लेखामान (नगदमा आधारित) र आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन तथा प्रचलित कानुनबमोजिम सारभूत रूपमा सही र यथार्थ अवस्था चित्रण गर्दछ।

२. कैफियत सहितको राय व्यक्त गर्ने आधार

२.१. महालेखापरीक्षकबाट स्वीकृत नेपाल सार्वजनिक क्षेत्र लेखामानको ढाँचामा वित्तीय विवरण तयार गर्नु पर्नेमा यस पालिकाले तयार पारेको वित्तीय विवरणमा अन्तरसरकारी अख्तियारी, आन्तरिक आय तथा विविध कोष लगायतका कारोबार समावेश गरेको छैन।

२.२. नगरपालिकाको आय र व्ययतर्फ रु.१ अर्ब २४ करोड ४६ लाख ८४ हजारको लेखापरीक्षणबाट रु.७ करोड ४ लाख ९७ हजार बेरुजू देखिएकोमा प्रतिक्रियाबाट रु.१ करोड ३५ लाख १६ हजार फर्स्यौंट भई असुल गर्नुपर्ने रु.१ करोड १ लाख ५३ हजार, प्रमाण कागजात पेस गर्नुपर्ने रू.१ करोड ४८ लाख ३२ हजार, नियमित गर्नुपर्ने रु.३ करोड १८ लाख ४६ हजार र पेश्की बाँकी रु.१ लाख ५० हजार गरी जम्मा रु.५ करोड ६९ लाख ८१ हजार बाँकी रहेको छ। गत वर्षसम्म कायम बेरुजू रु.५८ करोड ३५ लाख १ हजारमध्ये रु.५ लाख ६३ हजार फर्स्यौंट भई यसवर्षको थपसमेत हालसम्म अद्यावधिक बेरुजू रु.६३ करोड ९९ लाख २० हजार बाकी रहेको छ। बेरुजु वर्गीकरण, अद्यावधिक बेरुजु स्थिति र बेरुजु सम्परीक्षणको बेहोरा यसैसाथ संलग्न छ।

२.३. आम्दानी तथा खर्चको स्रेस्ता नगदमा आधारित लेखा प्रणाली अवलम्बन गरेकोले नगरपालिकाको पेश्की बाहेक सम्पत्ति तथा दायित्व यकिन हुने कुनै जानकारी खुलाएको छैन। हाम्रो लेखापरीक्षण कार्य नेपालको संविधान, लेखापरीक्षण ऐन तथा महालेखापरीक्षकको कार्यालयले अवलम्बन गरेका सरकारी लेखापरीक्षण मानदण्ड, मार्गदर्शन तथा लेखापरीक्षणसँग सम्बन्धित अन्य प्रचलित कानुनबमोजिम गरिएको छ। वित्तीय विवरण तयार गर्ने स्थानीय तहसँग हामी स्वतन्त्र छौँ। त्यसैगरी स्वीकृत आचारसंहिताको पालना गरी कार्यसम्पादन गरेका छौँ। लेखापरीक्षणको क्रममा प्राप्त गरेका लेखापरीक्षण प्रमाणहरू हाम्रो राय व्यक्त गर्ने आधारका लागि पर्याप्त र उपयुक्त छन् भन्ने कुरामा कार्यालय विश्वस्त छ।

३. अन्य बेहोरा

लेखापरीक्षणबाट ऐन नियमको परिपालना, आन्तरिक नियन्त्रण व्यवस्था, स्थानीय वित्त व्यवस्थापन, सम्पत्तिको संरक्षण, स्रोत साधनको प्राप्ति र उपयोग, शासकीय प्रवन्ध, स्रोत सुनिश्चितता र बजेट व्यवस्थापन र विकास प्रशासन र सोको कार्यान्वयन, अनुदान वितरण तथा अनुगमन, सेवा प्रवाह, स्थानीय प्रशासन, जवाफदेहिता र सुशासन लगायतका विषयमा सुधार गर्नुपर्ने देखिन्छ।

४. वित्तीय विवरण उपर व्यवस्थापन र लेखा उत्तरदायी अधिकृतको जिम्मेवारी

नेपाल सार्वजनिक क्षेत्र लेखामानबमोजिम सही र यथार्थ हुने गरी वित्तीय प्रतिवेदन तयार गर्ने तथा जालसाजी वा अन्य गल्तीका कारण वित्तीय प्रतिवेदन सारभूतरूपमा गलत आँकडारहित स्वरूपमा बन्ने गरी आवश्यक आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली लागू गर्ने जिम्मेवारी स्थानीय सरकारमा रहेको छ। नगरकार्यपालिका, प्रमुख र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत नगरपालिकाको वित्तीय प्रतिवेदन प्रक्रियाको अनुगमनका लागि जिम्मेवार रहेका छन्।

५. वित्तीय विवरणको लेखापरीक्षणउपर लेखापरीक्षकको जिम्मेवारी

वित्तीय प्रतिवेदन समग्रमा जालसाजी वा त्रुटिका कारण सारभूत रूपमा गलत आकडा रहित रहेको छ भनी यथोचित आश्वस्तता प्राप्त गरी राय सहितको लेखापरीक्षण प्रतिवेदन जारी गर्नु लेखापरीक्षणको उद्वेश्य हो। लेखापरीक्षणमा यथोचित आश्वस्तताले उच्च स्तरको आश्वस्तता प्रदान गरेको हुन्छ। लेखापरीक्षण ऐन तथा महालेखापरीक्षकको कार्यालयले अवलम्बन गरेको नेपाल सरकारी लेखापरीक्षण मान, मार्गदर्शन तथा लेखापरीक्षणसँग सम्बन्धित अन्य प्रचलित कानुन बमोजिम लेखापरीक्षण कार्य सम्पादन गरिएको छ। यसरी लेखापरीक्षण गरिएको अवस्थामा समेत आन्तरिक नियन्त्रण र वित्तीय प्रतिवेदनको प्रकृति, लेखापरीक्षणका विधि तथा लेखापरीक्षण सम्पन्न गर्न लागेको समय जस्ता लेखापरीक्षणका अन्तर्निहित सीमाहरूका कारण वित्तीय विवरण वा आर्थिक कारोबारमा भएका सबै प्रकारका जालसाजी वा त्रुटि पत्ता लाग्न सक्ने निश्चितता हुदैन। वित्तीय विवरणका उपयोगकर्ताले सामान्यतया गर्ने आर्थिक निर्णयमा फरक पार्ने अवस्था देखिएका जालसाजी वा त्रुटिका एक वा समग्र सूचनालाई सारभूत रूपमा गलत आकडा मानिएको छ।

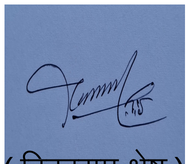

(टिकाराम श्रेष्ठ)
नायब महालेखापरीक्षक

बेरुजु वर्गीकरण

चालु वर्षको बेरुजु

प्रारम्भिक बेरुजु			प्रतिक्रियाबाट फछ्यौंट			प्रतिक्रियाबाट थप बेरुजु रकम	बाँकी बेरुजु			बेरुजु						
										असुल गर्नु पर्ने	नियमित गर्नुपर्ने					पेस्की
दफा संख्या		रकम	दफा संख्या		रकम		दफा संख्या		रकम	असुल गर्नु पर्ने	अनियमित भएको	प्रमाण कागजात पेश नभएको	जिम्मेवारी नसारेको	सोधभर्ना नलिएको	जम्मा	पेस्की
सैद्धान्तिक	लगती		सैद्धान्तिक	लगती			सैद्धान्तिक	लगती								
९८	२९३	७,०४,९७,२०७	०	९०	१,३५,१५,९२६	०	९८	२०३	५,६९,८१,२८१	१,०१,५२,८०८	३,१८,४६,०९१	१,४८,३२,३८२	०	०	४,६६,७८,४७३	१,५०,०००

अद्यावधिक बेरुजू स्थिति

जिल्ला	गत वर्ष सम्मको बाँकी	समायोजन	यो वर्ष फस्यौंट	बाँकी बेरुजु	यो वर्ष सम्परीक्षणबाट कायम बेरुजु	यो वर्षको बेरुजु	कुल बेरुजु बाँकी
दैलेख	५८,३५,०१,३०४	०	५,६२,७२०	५८,२९,३८,५८४	०	५,६९,८१,२८१	६३,९९,१९,८६५

बेरुजु सम्परीक्षणको विवरण

क्र.सं	आर्थिक वर्ष	बेरुजुको दफा	बेरुजुको व्यहोरा	सम्परीक्षण भएको रकम
१	२०८१/८२	१२४	सामुदायिक सिकाइ केन्द्र सञ्चालन अनुदान	६,५००
२	२०८१/८२	६८	सामाजिक सुरक्षा भत्ता नविकरण शिविरतर्फ	१,५२,०००
३	२०८१/८२	१३३	सामाजिक सुरक्षातर्फ	६५,१९९
४	२०८१/८२	९९	राजश्व बाँडफाँड	८४,२७२
५	२०८१/८२	१००	मूल्य अभिवृद्धि कर	१,२५,७४२
६	२०८१/८२	९३	बढी यातायात खर्च	२१,४८०
७	२०८१/८२	११८	प्रोभिजनल समको भुक्तानी(१२-०८२।३।२५)	३६,०००
८	२०८१/८२	८८	प्राविधिक कर्मचारी फिल्ड भत्ता	१,३१,५३७
९	२०८१/८२	१२७	प्रशिक्षक भत्ता	२१,०८०
१०	२०८१/८२	१३२	पारीश्रमिक कर	४५,०४७

११	२०८१/८२	१२३	पाठ्यपुस्तक अनुदान	१८,७३५
१२	२०८१/८२	११४	पाइप खरिदमा बढी भुक्तानी	८१,८३६
१३	२०८१/८२	९०	परीक्षा समितिको बैठक भत्ता	३३,१५०
१४	२०८१/८२	७२	पदाधिकारीलाई सहभागी भत्ता	१०,२००
१५	२०८१/८२	८९	पदाधिकारी भ्रमण खर्च	२४,९७०
१६	२०८१/८२	८२	पदाधिकारी बैठक भत्ता (७०२।०८२।३।२३)	६२,३७०
१७	२०८१/८२	५०	न्यून राजश्व दाखिला	६,७८०
१८	२०८१/८२	१२२	दिवा खाजा	४४,१४५
१९	२०८१/८२	१२६	छात्रवृत्ती अनुदान	५२,८००
२०	२०८१/८२	७४	घर वहाल कर	९,६००
२१	२०८१/८२	१३६	आन्तरिक लेखापरीक्षणको बेरुजु	२,६३,२८७
२२	२०८१/८२	१०४	१५ शैय्या अस्पताल निर्माण	१,२२,१९,१९६
२३	२०८०/८१	४१	शिक्षा तर्फ	६८,७१७
२४	२०८०/८१	६२	डि.पि.आर.खर्च	४,९४,००३
जम्मा				१,४०,७८,६४६

आठविस नगरपालिका, दैलेख

(८०६६७४०१३००)

आठाबिस नगरपालिका , दैलेख

परिचय

१

(क) कार्यालय परिचय :- स्थानीय नेतृत्वको विकास गर्दै स्थानीय शासन पद्धतिलाई सुदृढ गरी स्थानीय तहमा विधायिकी कार्यकारीणी र न्यायिक अभ्यासलाई संस्थागत गर्न स्थानीय सरकारको संचालन गर्ने उद्देश्यले यस आठविस नगरपालिकाको कार्यालयको स्थापना भएको हो। स्थानीय सरकारले सञ्चालन गर्ने कार्यमा सहकारिता सह-अस्तित्व र समन्वयलाई प्रवर्धन गर्नु र स्थानीय सरकारका काममा जनसहभागिता उत्तरदायित्व पारदर्शिता सुनिश्चित गरी नागरिकलाई गुणस्तरीय सेवा प्रदान गर्नु आठविस नगरपालिकाको उद्देश्य रहेको छ। यस नगरपालिका अन्तर्गत ९ वडा, ४९ सभा सदस्य, १६८ वर्ग किलोमिटर क्षेत्रफल तथा ३१ हजार ९२ जनसंख्या रहेको छ।

(ख) लेखापरीक्षणको उद्देश्य :- लेखापरीक्षण गरिने निकायको वित्तीय विवरण तथा कारोबारको परीक्षण गरी उचित आश्वस्तता (Reasonable Assurance) प्रदान गर्नु वित्तीय लेखापरीक्षणको उद्देश्य हो। यस कार्यालयको आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को सबै प्रकारका आर्थिक कारोबारको परीक्षण एवं प्रचलित कानुनको परिपालनाको मूल्याङ्कन गरी प्रतिवेदन गर्नु लेखापरीक्षणको उद्देश्य रहेको छ।

(ग) लेखापरीक्षणको क्षेत्र र अवधि :- यस कार्यालयको विनियोजन, राजस्व, धरौटी, कोष तथा अन्य आय-व्यय, मौज्दात हिसाब, वित्तीय व्यवस्थापन, कार्यक्रम सञ्चालन, जिन्सी व्यवस्थापन, जनशक्ति व्यवस्थापन तथा सेवा प्रवाह लगायत आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा सञ्चालित क्रियाकलापलाई लेखापरीक्षण क्षेत्रमा समावेश गरिएको छ। स्थलगत लेखापरीक्षणको अवधि २०८२।८।२ देखि २०८२।८।५ सम्म रहेको छ।

(घ) लेखापरीक्षण विधि :- लेखापरीक्षण ऐन, २०७५ र नेपाल सरकारी लेखापरीक्षण मानदण्ड तथा मार्गदर्शनमा नमुना छनौट गरी लेखापरीक्षण सम्पन्न गर्न सकिने आधार तथा कार्यालयले स्वीकृत गरेको जोखिममा आधारित लेखापरीक्षण योजनाका आधारमा निकायको आन्तरिक नियन्त्रणको परीक्षण तथा विश्लेषणात्मक र विस्तृत परीक्षण विधि अवलम्वनबाट लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी प्रतिवेदन जारी गरिएको छ। लेखापरीक्षण गर्दा देखिएका बेहोरा सम्बन्धमा कार्यालय प्रमुख तथा लेखा प्रमुख लगायतका पदाधिकारीहरूसँग छलफल सम्पन्न गरी कायम भएका बेहोराहरू यस प्रतिवेदनमा समावेश गरिएको छ।

(ङ) लेखापरीक्षणको सीमा :- लेखापरीक्षण ऐन, २०७५ र नेपाल सरकारी लेखापरीक्षण मानदण्ड, २०७७ तथा मार्गदर्शनमा नमुना छनौट गरी लेखापरीक्षण सम्पन्न गर्न सकिने आधार तथा महालेखापरीक्षकको कार्यालयले नेपाल लेखापरीक्षण व्यवस्थापन प्रणाली (NAMS) अवलम्बन गरी स्वीकृत भएको जोखिममा आधारित लेखापरीक्षण योजना, लेखापरीक्षण गरिएको निकायबाट पेश भएका लेखा एवं सोसँग सम्बन्धित कागजात, विवरण, लिखित प्रतिनिधित्व पत्र, लेखापरीक्षण अनुबन्ध पत्रसमेतको आधारमा लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी प्रतिवेदन जारी गरिएको छ। आम्दानी तथा खर्चलाई नतिजासँग तुलना गरी विश्लेषण गर्नका लागि पर्याप्त भौतिक एवं स्थलगत अवलोकन गर्न भौगोलिक कठिनाइ, समय सीमा, स्रोतको उपलब्धता, प्रमाणको प्रकृति तथा पहुँच जस्ता अन्तर्निहित जोखिमहरु सीमाको रुपमा रहेका छन्। सारभूत रूपमा उल्लेखनीय नदेखिएका

बेहोरालाई प्रतिवेदनमा समावेश गरिएको छैन।

(च) आर्थिक कारोबारको स्थिति :- कार्यालयको आय-व्ययतर्फ रु.१ अर्ब २४ करोड ४६ लाख ८४ हजारको को लेखापरीक्षण सम्पन्न गरिएको छ। सो को विस्तृत विवरण अनुसूची-१ मा संलग्न छ।

(छ) लेखापरीक्षणमा परीक्षण गरिएका मुख्य विषयहरु :- लेखापरीक्षण योजना अनुसार परीक्षण गरिएका विषयहरु अनुसूची-२ मा संलग्न छ।

महालेखापरीक्षकको वार्षिक लेखापरीक्षण योजना, २०८२ अनुसार स्वीकृत भएको इकाइगत लेखापरीक्षण योजनाबमोजिम कार्यालयले पेश गरेको आर्थिक विवरण, प्रगति प्रतिवेदन, लिखित प्रतिनिधित्व पत्र र अन्य विवरण तथा लेखापरीक्षणका मानदण्ड तथा मार्गदर्शनसमेतलाई आधार मानी पालिकाको आर्थिक वर्ष २०८१।८२ को लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी प्रतिवेदन जारी गरिएको छ। स्रेस्ताको जोडजम्मा तर्फ पालिकाले गरेको जोडजम्मालाई आधार लिइएको छ। सारभूत रुपमा उल्लेखनीय नदेखिएका बेहोरालाई प्रतिवेदनमा समावेश गरिएको छैन। लेखापरीक्षणबाट देखिएका प्रमुख बेहोराहरू निम्नानुसार छनः

लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोराहरु

२ **एकीकृत आय व्यय तथा वित्तीय प्रतिवेदन (म.ले.प. फा.नं. २७०)**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७२(२) मा नेपाल सरकारले निर्धारण गरेबमोजिमको आय र व्ययको वर्गीकरण तथा खर्च शीर्षक सम्बन्धी व्यवस्था अवलम्बन गर्नुपर्ने तथा दफा ७६(२) मा महालेखापरीक्षकबाट स्वीकृत भएबमोजिमको ढाँचामा लेखा राख्नुपर्ने व्यवस्था गरेकोमा यस पालिकाले २०७६।२।१९ मा महालेखापरीक्षकबाट स्वीकृत भएको सार्वजनिक क्षेत्र लेखामान (NPSAS) अनुसार लेखाङ्कन तथा प्रतिवेदन गर्नुपर्दछ। पालिकाले उपलव्ध गराएको स्थानीय सरकारको कोषको एकीकृत वित्तिय प्रतिवेदन (म.ले.प.फा.नं २७०) र एकीकृत आय व्ययको विवरण देहायबमोजिम रहेको छ।

२.१ **पालिकाको एकीकृत आय व्ययको विवरण देहायबमोजिम रहेको छ ।**

"आठवीस नगरको समुन्नतीको आधार शिक्षा, स्वास्थ्य,कृषि,पर्यटन र पुर्वाधार"

आठवीस नगरपालिका

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

पत्र संख्याः २०८२/०८३ राकमकर्णाली,दैलेख
चलानी नं. कर्णाली प्रदेश, नेपाल.

आठवीस नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय राकमकर्णाली, दैलेख कर्णाली प्रदेश, नेपाल

एकीकृत आय व्यय विवरण

२०८१/०८२

प्राप्ति			भुक्तानी		
विवरण	रकम	रकम	विवरण	रकम	रकम
सुरु मौज्दात		२९४५०११२।६८	चालु खर्च		३६२८९०६११९
१.संचित कोष	१६५३००९३।२२		१.पालिका तर्फ	१५७२३२९३१।६०	
२.धरोटी	५६००७७६।६६		२. संघीय सशर्त	१९८३४४८६३।०२	
३.कार्यसञ्चालन कोष	५२२४१९४।८०		३. प्रदेश सशर्त	२३२५०००	
४. प्रकोप व्यवस्थापन कोष	२०९५०४८		४. प्रदेश विशेष	४९८७८१७	
यस वर्षको आय		५४०७५१३।३५	पुँजीगत खर्च		१११७३५०७३
१.आन्तरिक आय	५४०७५१३।३५		१.पालिका तर्फ	३७८४९२५६	
२.वित्तीय हस्तान्तरण (संघ)		३९३४९७९६९	२. संघीय सशर्त	१००००००	
क) समानीकरण अनुदान	९१७६००००		३. संघीय समपुरक	१२७३०००	
ख) राजस्व बाँडफाँट	१०२१२०१०६		४. प्रदेश सशर्त	६७४६५४४९	
ग) सशर्त अनुदान	१९८३४४८६३।०२		५. प्रदेश समपुरक	४१४७३६८	
घ) समपुरक अनुदान	१२७३०००		अन्तर सरकारी अख्तियारी (संघ)		१२६४२१२३५
३. वित्तीय हस्तान्तरण (प्रदेश)		९१६९६४९३।९२	क) सामाजिक सुरक्षा	१२५०१४१५२	
क) समानीकरण अनुदान	११९३९०००		ख) घरेलु तथा साना उद्योग प्रवर्धन केन्द्र	३०००००	
ख) राजस्व बाँडफाँट	१६३१८५९।९२		ग) स्वास्थ्य क्षेत्र सुधार कार्यक्रम	११०७०८३	
ग) सशर्त अनुदान	६९७९०४४९		अन्तर सरकारी अख्तियारी (प्रदेश)		६७७००१३
घ) समपुरक अनुदान	४१४७३६८		क)आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	३१२०००	
ङ) विशेष अनुदान	४९८७८१७		ख)सामाजिक विकास मन्त्रालय	६४५८०१३	
४. अन्तर सरकारी अख्तियारी (संघ)		१२६४२४२३५	धरौटी फिर्ता तथा सदर स्याहा		४९४१८८८
क) सामाजिक सुरक्षा	१२५०१७१५२		कार्यसञ्चालन कोष तर्फ		१५८४६६४
ख) घरेलु तथा साना उद्योग प्रवर्धन केन्द्र	३०००००		क)प्रकोप व्यवस्थापन कोषबाट भएको खर्च	७६७६७०	
ग) स्वास्थ्य क्षेत्र सुधार कार्यक्रम	११०७०८३		ख) विविध खर्च खाता	८१६९९४	
५. अन्तर सरकारी अख्तियारी (प्रदेश)		६७७००१३	अन्तिम मौज्दात		४५४४७०६५.२२
क) आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	३१२०००		१. संचित कोषको मौज्दात	३३१२७१५३।२	
ख) सामाजिक विकास मन्त्रालय	६४५८०१३		२. धरौटी	३६४६१५१।६६	
७. धरौटी आय		२९८७२६३	३. प्रकोप व्यवस्थापन कोष	३२५८४०८	
८. कार्यसञ्चालन कोष आय		९५८८२८	४.विविध खर्च खाता	५४१५३५२।४६	
९.प्रकोष व्यवस्थापन कोष		२००००००			
१०.स्थानीय राजस्व बाँडफाँड		५९८१२२			
जम्मा		६५९७९०५४९।९	जम्मा		६५९७९०५४९।९

कमल कुमार बडुवाल
लेखा अधिकृत

विनोद कुमार माझी
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

CS Scanned with CamScanner

२.२ **पालिकाको एकीकृत वित्तीय प्रतिवेदन (म.ले.प. फा.नं. २७०) देहायबमोजिम रहेको छ ।**

11/18/25, 9:16 AM SuTRA::म.ले.प.फा.नं. २७०-०१

आठविस नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय, दैलेख
कार्यालयको कोड : ८०६६७४०१३००

म.ले.प.फा.नं. २७०-०१

वित्तीय प्रतिवेदन

आ.व. : २०८१/८२ अवधी : २०८१/०४/०१ - २०८२/०३/३२

प्राप्ति र भुक्तानीको एकिकृत वार्षिक प्रतिवेदन (बजेट र गैरबजेट निकाय)

क्र.सं./ आर्थिक सङ्केत	विवरण	टिप्पणी नं	चालु आ.व.को कारोबार			गत आ.व. को कारोबार		
			नगद	तेस्रो पक्ष भुक्तानी (सोझै भुक्तानी)	जम्मा	नगद	तेस्रो पक्ष भुक्तानी (सोझै भुक्तानी)	जम्मा
	राजस्व, अनुदान र अन्य प्राप्ति							
११०००	कर		१०,७०,७४,३७४.९६	०.००	१०,७०,७४,३७४.९६	९,७१,७७,७४२.०९	०.००	९,७१,७७,७४२.०९
१३०००	अनुदान		३८,२४,४२,४९७.०२	०.००	३८,२४,४२,४९७.०२	३४,३७,८३,११८.७२	०.००	३४,३७,८३,११८.७२
१४०००	अन्य राजस्व		१६,४९,३९३.६२	०.००	१६,४९,३९३.६२	३२,११,३३४.००	०.००	३२,११,३३४.००
क	कुल जम्मा प्राप्ति		४९,११,६६,२६५.६०		४९,११,६६,२६५.६०	४४,४१,७२,२७४.८१		४४,४१,७२,२७४.८१
३	चालु		३६,२८,९०,६११.६२	०.००	३६,२८,९०,६११.६२	३६,८७,२१,०२३.३३	०.००	३६,८७,२१,०२३.३३
२१०००	पारिश्रमिक / सुविधा		१४,८३,६२,२५८.५८	०.००	१४,८३,६२,२५८.५८	१५,८६,११,१३४.१४	०.००	१५,८६,११,१३४.१४
२२०००	मालसामान तथा सेवाको उपयोग		१०,२५,२७,७३७.४२	०.००	१०,२५,२७,७३७.४२	११,६४,१८,६११.११	०.००	११,६४,१८,६११.११
२५०००	सहायता (Subsidy)		७,२९,२६,५१५.६२	०.००	७,२९,२६,५१५.६२	७,६७,७९,२३३.००	०.००	७,६७,७९,२३३.००
२७०००	सामाजिक सुरक्षा		१,५०,२४,२११.००	०.००	१,५०,२४,२११.००	१,२१,९४,९४५.००	०.००	१,२१,९४,९४५.००
२८०००	अन्य खर्च		२,४०,४९,८८१.००	०.००	२,४०,४९,८८१.००	४७,०९,१००.००	०.००	४७,०९,१००.००
४	पूंजीगत		११,१७,३५,०७३.००	०.००	११,१७,३५,०७३.००	१०,२०,७७,४१३.००	०.००	१०,२०,७७,४१३.००
३१११०	भवन तथा संरचना		४७,५२,९७७.००	०.००	४७,५२,९७७.००	२,०७,९०,५९१.००	०.००	२,०७,९०,५९१.००
३११२०	सवारी साधन, मेशिनरी औजार, फर्निचर्स तथा फिक्चर्स		१२,७३,४००.००	०.००	१२,७३,४००.००	१७,६५,१००.००	०.००	१७,६५,१००.००
३११३०	अन्य पूँजीगत खर्च		१३,३२,३००.००	०.००	१३,३२,३००.००	२३,२५,०००.००	०.००	२३,२५,०००.००
३११५०	सार्वजनिक निर्माण		९,६७,९२,००७.००	०.००	९,६७,९२,००७.००	७,२२,८१,४९४.००	०.००	७,२२,८१,४९४.००
३११६०	निर्मितसरचनाको सुधार खर्च		७५,८४,३८९.००	०.००	७५,८४,३८९.००	४७,१५,२२८.००	०.००	४७,१५,२२८.००
३११७०	पूँजीगत सुधार खर्च		०.००	०.००	०.००	१,४०,०००.००	०.००	१,४०,०००.००
३१२२०	मौज्दात सामानहरु		०.००	०.००	०.००	६०,०००.००	०.००	६०,०००.००
ख)	कुल जम्मा भुक्तानी		४७,४६,२५,६८४.६२		४७,४६,२५,६८४.६२	४७,०७,९८,४३६.३३		४७,०७,९८,४३६.३३
ग)	बचत /कमी (ग = क-ख)		१,६५,४०,५८०.९८		१,६५,४०,५८०.९८	(२,६६,२६,१६१.५२)		(२,६६,२६,१६१.५२)
घ)	धरौटी, आकस्मिक कोष लगायतका अन्य कोषको मौज्दातको थप/घट (+/-)		(४,९१,८४३.३४)		(४,९१,८४३.३४)	(९९,४७,९५४.३६)		(९९,४७,९५४.३६)
घ.१)	कट्टी रकम भुक्तानी/दाखिला गर्न बाकी					(१२,१४४.००)		(१२,१४४.००)
ङ)	यस आ.व.को नगद तथा बैंक मौज्दात (बचत /(कमी)) (ङ = ग+घ)		१,६०,४८,७३७.६४		१,६०,४८,७३७.६४	(३,६५,७४,११५.८८)		(३,६५,७४,११५.८८)
च)	गत आ.व.को नगद तथा बैंक मौज्दात		२,९७,३४,७४७.६८		२,९७,३४,७४७.६८	६,६३,०८,८६३.५६		६,६३,०८,८६३.५६
छ)	विनिमय नाफा/घाटा तथा अन्य समायोजन							
ज)	आ.व. अन्तको बाँकी नगद तथा बैंक मौज्दात (ज= ङ+च+छ)		४,५७,८३,४८५.३२		४,५७,८३,४८५.३२	२,९७,३४,७४७.६८		२,९७,३४,७४७.६८

लेखाप्रमुख	कार्यकारी अधिकृत	महालेखापरीक्षकको कार्यालय

पालिकाबाट प्रमाणिकरण मिति :

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

३ लेखाप्रणालीको प्रयोग

सार्वजनिक निकायमा एक भन्दा बढी लेखा प्रणाली भएमा आय-व्ययलाई एकीकृत गर्न, विश्लेषण गर्ने र प्रतिवेदन गर्ने ती लेखा प्रणालीकाबीच अन्तरसम्बन्ध कायम गरिनुपर्दछ। पालिकाले हाल दुई लेखा प्रणाली SUTRA (Sub-National Treasury Regulatory Application) र CGAS(Computerized Government Accounting System) बाट लेखा राख्ने गरिएकोमा प्रयोग भएका दुबै प्रणालीकाबीच एकै कार्यक्रमका खर्चलाई एकीकृत गर्ने र प्रतिवेदन दिने व्यवस्था रहेको छैन। पालिकामा संघ, प्रदेश र स्थानीय बजेटमध्ये अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरणको रकम CGAS प्रणालीमा र स्थानीय स्रोतलाई SUTRA प्रणालीमा प्रविष्टि गर्दा एकै कार्यक्रम/योजनाको हकमा दुबै प्रणालीमा बजेट खर्च अलग अलग अभिलेखन हुने र उल्लिखित दुई प्रणालीबीच अन्तरसम्बन्ध नरहेकाले कार्यक्रम तथा आयोजनाको कुल खर्चसमेत यकिन गर्न नसकिने स्थिति छ। अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरणको रकम CGAS मा मात्र अभिलेख गरिने हुँदा SUTRA प्रणालीबाट प्रतिवेदन गरिने वार्षिक वित्तीय प्रतिवेदन म.ले.प. फाराम २७० मा समावेश हुन अवस्था देखिएन। एक निकायमा एक लेखाप्रणाली लागू गर्नुपर्ने र दुई लेखाप्रणाली लागू गर्न आवश्यक भए ती प्रणालीकाबीच अभिलेख एकीकृत हुने व्यवस्था लागु गर्ने व्यवस्था गर्न सम्बन्धित निकायको ध्यान जानुपर्दछ।

४ वित्तीय विवरणको यथार्थता

पालिकाको आर्थिक कार्यप्रणालीको लेखाङ्कनको गर्न स्थानीय सञ्चित कोष व्यवस्थापन प्रणाली (सुत्र) प्रयोगमा रहेको छ। आर्थिक कारोबार गर्दा सुत्रको प्रयोग गरी सम्पूर्ण आर्थिक कारोबारको लेखाङ्कन तथा प्रतिवदेन गर्नुपर्दछ भने सोही प्रणालीबाट स्थानीय सरकारको एकीकृत वित्तीय प्रतिवेदन (म.ले.प.फा.नं २७०) तयार गर्नुपर्छ। पालिकाले सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षणको रु.१२,५०,१७,१५२।-, विद्यालय शिक्षा क्षेत्र योजना (केन्द्र स्तर)को रु.१,६२,०००।-,स्वास्थ्य क्षेत्र सुधार कार्यक्रमको रु.११,०७,०८३।-, स्थानीय तह प्रशासकीय पूर्वाधार विकास कार्यक्रमको रु.१,११,०६,९३०।-, घरेलु तथा साना उद्योग प्रवर्द्धन केन्द्रको रु.३,००,०००।- समेत गरी रु.१३,७६,९३,१६५।- तथा प्रदेश तर्फ आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालयको रु.३,१२,०००।- तथा सामाजिक विकास मन्त्रालयको रु.६४,५८,०१३।- समेत रु.६७,७०,०१३।- पालिकाले तयार गरेको वित्तीय प्रतिवेदन (म.ले.प.फा.नं २७०) को सहायक लेखा टिप्पणी (२७०-६) मा लेखाङ्कन गरेको छैन।

जसले गर्दा सुत्रबाट तयार भएको वित्तीय प्रतिवेदन पूर्ण नहुँदा पालिकाले तयार गरेको एकीकृत वित्तिय प्रतिवेदनले (म.ले.प.फा.नं २७०) आर्थिक अवस्थाको यथार्थ चित्रण गरेको छैन। तसर्थ सबै आर्थिक कारोबार वित्तीय विवरणमा समेत खुलासा गर्ने व्यवस्था गर्नुपर्दछ।

संघिय सरकारबाट प्राप्त अन्तरसरकारी अख्तियारीको बजेट, निकासा तथा खर्चको विवरण

बजेट उपशीर्षक	कार्यक्रम	वार्षिक बजेट	निकासा	खर्च
३१४०१०१२३	सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण	१२७४०००००	१२५०१७१५२	१२५०१७१५२
३५००११०१३	विद्यालय शिक्षा क्षेत्र योजना (केन्द्र स्तर)	४६६०००	१६२०००	१६२०००
३०७८१०१४३	घरेलु तथा साना उद्योग प्रवर्द्धन केन्द्र	३०००००	३०००००	३०००००
३७०००११४३/४	स्वास्थ्य क्षेत्र सुधार कार्यक्रम	२०१००००	११०७०८३	११०७०८३
३७०००११६४	स्थानीय तह प्रशासकीय पूर्वाधार विकास कार्यक्रम	१८००००००	१११०६९३०	१११०६९३०
	जम्मा रु	**१४,८१,७६,०००**	**१३,७६,९३,१६५**	**१३,७६,९३,१६५**

कर्णाली प्रदेश सरकारबाट प्राप्त अन्तरसरकारी अख्तियारीवाट प्राप्त बजेट, निकासा तथा खर्चको विवरण

बजेट उपशीर्षक	कार्यक्रम	वार्षिक बजेट	निकासा	खर्च
३१४०००११३	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	३१२०००	३१२०००	३१२०००
३५००००११४	सामाजिक विकास मन्त्रालय	७००००००	६४५८०१३	६४५८०१३
	जम्मा रु	**७३,१२,०००**	**६७,७०,०१३**	**६७,७०,०१३**

५ **बैङ्क हिसाब विवरण**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७६ अनुसार पालिकाको कारोबार, आय-व्ययको लेखा प्रणाली तथा राजस्व र खर्च शीर्षकको वर्गीकरणअनुसार लेखाङ्कन र बैङ्क हिसाब मिलान विवरण (म.ले.प.फा.नं.२१२) तयार गरी हिसाब भिडान समेत गर्नुपर्दछ। पालिकाले बैङ्क हिसाब मिलान विवरण तयार नगरेको कारण वर्षान्तमा स्रेस्ता अनुसार रु.४,५७,८३,४८५।३२ र बैङ्क मौज्दात रु.४,५७,८२,४८५।३२ देखिएको छ। पालिकाको स्रेस्ताअनुसारको मौज्दात र बैङ्कअनुसारको मौज्दात रु.१,०००।- न्युन देखिएको छ। बैङ्क मौज्दात न्युन देखिएको रकम पालिकाले प्रकोप व्यवस्थापन खातामा आम्दानी जनाएको तर बैङ्क दाखिला नभएको रकम भएको देखिएकाले उक्त रकम बैङ्क दाखिला गरी मौज्दात भिडान गर्नुपर्दछ।

खाता नं	खाताको प्रकार	स्रेस्ता अनुसार बाकी रु	बैङ्क अनुसार बाकी रु	फरक
६३०१४००२५०१३९	विविध खर्च खाता	५४,१५,३५२.४६	५४,१५,३५२.४६	०
६३०१४००२५००३०	स्थानीय तह धरौटी खाता	३६,४६,१५१.६६	३६,४६,१५१.६६	०
६३०१४००२५०११५	चालू खर्च खाता- जोर वर्ष	०	१८९५०	-१८९५०
६३०१४००२५०००९	स्थानीय तह सञ्चित कोष खाता	३,३१,२७,१५३.२०	३,३१,०८,२०३.५८	१८९५०
६३०१४००२५०१४६	स्थानीय तह विभाज्य कोष खाता	३,३६,४२०.००	३,३६,४२०.००	०
६३०१४००२५००४७	स्थानीय तह प्रकोप व्यवस्थापन कोष खाता	३२,५८,४०८.००	३२,५७,४०८.००	१०००
	जम्मा	**४,५७,८३,४८५.३२**	**४,५७,८२,४८५.३२**	**१०००**

६ **फरक हिसाव**

यस पालिकाले सुत्रबाट तयार गरेको स्थानीय सरकारको प्राप्ती र भुक्तानीको एकिकृत वार्षिक प्रतिवेदन (म.ले.प.फा.नं २७०) ले सबै कारोबार नसमेटेको कारण लेखापरीक्षणका क्रममा पालिकाबाट भएका सबै कारोबार समेटिने गरी एकीकृत आर्थिक विवरण तयार गर्न लगाइएकोमा उक्त दुई विवरणमा देहायअनुसार फरक परेको छ। सुत्रमा पालिकाको सम्पूर्ण आर्थिक कारोबारहरु समाविष्ट गरी म.ले.प.फा.नं.२७० ले पालिकाको समष्टिगत आर्थिक कारोबारको यथार्थ अवस्था चित्रण गर्ने व्यवस्था गर्नुपर्दछ।

विवरण	गत वर्षको जिम्मेवारी	यस वर्षको प्राप्ति (आय)	यस वर्षको भुक्तानी (व्यय)	बाँकी मौज्दात
एकीकृत आर्थिक विवरण अनुसार	२९४५०११३	६३०३४०४३७	६१४३४३४८५	४५४४७०६५
सुत्र अनुसारको वित्तीय प्रतिवेदन (म.ले.प.फा.नं.२७०)	२९७३४७४८	४९११६६२६६	४७४६२५६८५	४५७८३४८५
फरक	**२८४६३५**	**१३९१७४१७२**	**१३९७१७८०१**	**३३६४२०**

सुत्रबाट तयार भएको वित्तीय प्रतिवेदन (म.ले.प.फा.२७०-१) मा गत वर्षको मौज्दात रु.२,९७,३४,७४७।६८ रहेकोमा पालिकाले तयार गरेको एकीकृत वित्तीय विवरणमा गत वर्षको जिम्मेवारी रु.२,९४,५०,११२।६८ अर्थात् म.ले.प.फा.२७०-१ मा उल्लेख भएभन्दा म्यानुअल तयार भएको वित्तीय विवरणमा रु.२,८४,६३५।- घटी रकम जिम्मेवारी सारेको देखिन्छ । त्यसैगरी सुत्रबाट तयार भएको वित्तीय प्रतिवेदन (म.ले.प.फा.२७०-१) मा आ.व.को अन्तमा मौज्दात बाँकी रु.४,५७,८३,४८५।३२ रहेकोमा पालिकाले तयार गरेको एकीकृत वित्तीय विवरणमा अन्तिम मौज्दातमा रु.४,५४,४७,०६५। २२ अर्थात् म.ले.प.फा.२७०-१ मा उल्लेख भए भन्दा म्यानुअल्ली तयार भएको वित्तीय विवरणमा रु.३,३६,४२०।१० घटी रकम बैङ्क मौज्दात देखाएको सम्बन्धमा सम्बन्धमा प्रणालीमा उल्लेख भएभन्दा म्यानुअलमा घटी रकम जिम्मेवारी सार्नुको कारण तथा आधार पेश हुनुपर्ने रु.

प्रमाण पेश नगरेको	३,३६,४२०.१

७ **सञ्चित कोषमा जम्मा (ट्रान्सफर)**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७५ बमोजिम एक आर्थिक वर्षमा खर्च हुन नसकी बाँकी रहेको रकम आर्थिक वर्षको अन्तमा स्थानीय तहको सञ्चित कोषमा स्थानान्तरण गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। आर्थिक वर्ष समाप्त पश्चात पनि पालिकाको चालु खर्च खातामा रु.१८,९४९।६२ संचित कोष दाखिला नगरि सम्बन्धित खातामा रहेको पाइयो। उक्त रकम आर्थिक वर्षको अन्त्यपछि २०८२

श्रावणमा १५ मा मात्र संचित कोष दाखिला गरेको देखिन्छ। तोकिएको समयमा सो रकम सञ्चित कोषमा जम्मा (ट्रान्सफर) गरी हिसाब मिलान गर्नुपर्दछ।

८ **अनुदान फिर्ता**

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ४५ अनुसार सञ्चित कोषबाट स्थानीय तहमा भएको वित्तीय हस्तान्तरणको रकम मध्ये सम्बन्धित आर्थिक वर्षभित्र खर्च नभई बाँकी रहेको शसर्त, विशेष र समपूरक अनुदान स्थानीय तहले सञ्चित कोषमा फिर्ता गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। सुत्रबाट तयार भएको पालिकाको यस वर्षको वित्तीय प्रतिवेदन (म.ले.प.फा.नं २७०) को अनुसूची -२ मा फिर्ता गर्नुपर्ने अनुदान रु.२,९१,३५,६८७।९८ मिति २०८२।०३।३० मा फिर्ता गरेको विवरण पेश भएको छ।

सि.न	विवरण	निकासा	खर्च	फिर्ता गर्नुपर्ने रकम	फिर्ता गरेको रकम
१	संघिय अनुदान चालु	२२,५०,२३,०००.००	१९,८३,४४,८६३.०२	२,६६,७८,१३६.९८	२,६६,७८,१३६.९८
२	प्रदेश अनुदान चालु	३०,४८,०००.००	२३,२५,०००.००	७,२३,०००.००	७,२३,०००.००
३	प्रदेश अनुदान पुँजीगत	६,९२,००,०००.००	६,७४,६५,४४९.००	१७,३४,५५१.००	१७,३४,५५१.००
	जम्मा	**२९,७२,७१,०००.**	**२६,८१,३५,३१२.०२**	**२,९१,३५,६८७.९८**	**२,९१,३५,६८७.९८**

९ **राहत तथा पुर्नस्थापना खर्च**

यो वर्ष राहत तथा पुर्नस्थापना खर्चमा रु. २० लाख बजेट विनियोजन भएकोमा आर्थिक वर्षको अन्त्यमा गो भौ नं ६८१ २०८२।३।२२ मा उक्त रकम विपद् व्यवस्थापन कोषमा दाखिला गरेको देखियो। सभाले विपद् व्यवस्थापन कोष सञ्चालनको लागि यो वर्ष रु.३,००,०००।- लाख बजेट विनियोजन गरेकोमा चालु खर्च शीर्षकबाट रु.१०,०००।- खर्च गरी रु २,९०,०००।- मौज्दात रहेकोमा उक्त रकम सम्बन्धित कोषमा ट्रान्सफर गर्न मिल्नेमा फरक खर्च शीर्षकको रकम विपद् व्यवस्थापन कोषमा ट्रान्सफर गरेको नियम सम्मत देखिएन। सभाले विनियोजन नगरेको अवस्थामा उक्त रकम रु. २०,००,०००।- फिर्ता गरी संचित कोषमा आम्दानी बाँधेको प्रमाण पेश गर्नुपर्ने रु.

प्रमाण पेश नगरेको	२०,००,०००

१० **बजेट पेश, पारित र अख्तियारी**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७१ मा स्थानीय तहले आगामी आर्थिक वर्षको राजस्व र व्ययको अनुमान कार्यपालिकाबाट स्वीकृत गराई असार १० गते भित्र पेश गर्ने र यसरी पेश भएको बजेट छलफल गरी असार मसान्तभित्र सभाबाट पारित गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। सोही ऐनको दफा ७३ मा सभाबाट बजेट स्वीकृत भएको ७ दिनभित्र स्थानीय तहका प्रमुखले प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई बजेट खर्च गर्ने अख्तियारी प्रदान गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। यस पालिकाको उपप्रमुख श्री कल्पना कुमारी थापाले मिति २०८१।३।१० मा रु.५४ करोड ६० लाखको बजेट सभा समक्ष पेश गरेकोमा सभाबाट मिति २०८१।३।३१ मा संशोधनसहित रु. ५६ करोड ५१ लाख १० हजारको बजेट पारित भएको छ। यसैगरी स्थानीय तहका प्रमुखले मिति २०८१।०६।०६ मा रु. ५६ करोड ५१ लाख १० हजारको को अख्तियारी प्रदान गरेको देखिन्छ। पालिकाले बजेट स्वीकृत भएको ७ दिन भित्र अख्तियारी प्रदान गर्नुपर्नेमा २ महिना ढिला अख्तियारी प्रदान गरेको देखिएकाले कानुनमा भएको व्यवस्थाबमोजिम तोकिएको समयमा अख्तियारी प्रदान गर्नुपर्दछ।

११ **बजेट सीमा निर्धारण**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ६६(१) बमोजिम पालिकामा प्राप्त हुने आन्तरिक आय, राजश्व बाँडफाँटबाट प्राप्त हुने रकम, अनुदान, ऋण र अन्य आयको प्रक्षेपण तथा सोको सन्तुलित वितरणको खाका र बजेट सीमा निर्धारण गर्न ७ सदस्यीय स्रोत

अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समिति गठनको व्यवस्था छ। उक्त समितिले आयको प्रक्षेपण, साधनको सन्तुलित वितरणको खाका, बजेटको कूल सीमा, बजेटको क्षेत्रगत सीमा निर्धारण, बजेट तथा कार्यक्रमको प्रथमिकिकरण, विषयक्षेत्रगत बजेट तर्जुमा मार्गदर्शन तय गर्नुपर्ने जस्ता कार्यहरु फाल्गुन महिनाभित्र सम्पन्न गरिसक्नुपर्ने र बजेट प्रक्षेपण गर्दा बजेट वर्षपछिको थप दुई वर्षको समेत प्रक्षेपण तयार गर्नुका साथै तयार भएको आगामी आर्थिक वर्षको बजेट सीमा प्रमुख प्रशासकिय अधिकृतले चैत्र १५ गतेभित्र पालिकाका विषयगत शाखा तथा वडा समितिलाई उपलब्ध गराउनुपर्ने कानुनी व्यवस्था रहेकोमा पालिकाले ७ सदस्यिय समितिको गठन गरेको तथा सो सम्बन्धित कुनैपनी कार्यविधि पुरा गरेको देखिएन। यसबाट पालिकले कूल सिमा निर्धारण तथा बजेट व्यवस्थापन गरी कानुनले तोकिएको सिमामा विषयगत शाखाको लागि सिमा निर्धारण गरेको भए तापनी वडालाई सीमा कानुनबमोजिमको समयमा उपलब्ध नगराएको तथा कानुनमा भएको क्षेत्रगत सीमा निर्धारण, प्राथमिकिकरण तथा बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन तयार गरेको छैन। ऐनमा व्यवस्था भएअनुसार बजेट सीमालगायत क्षेत्रगत विषय समेटी बजेट प्रक्षेपण सम्बन्धी नियम तथा कार्यविधि तर्जुमा एवं सोको पालनामा सम्बन्धित पदाधिकारीको ध्यान जानुपर्दछ।

१२ **बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ६७(१) मा ४ सदस्यीय बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति गठन गरी आगामी वर्षको नीति तथा कार्यक्रम, बजेट तथा कार्यक्रम, कार्यक्रमको प्राथमिकीकरण, विषय क्षेत्रगत कार्यक्रम, योजना तथा कार्यक्रममा दोहोरोपना हुन नदिई आपसी तादाम्यता तथा परिपूरकता कायम गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। सो व्यवस्था अनुसार उक्त समिति गठन नै भएको छैन। यसवाट पालिकाले क्षेत्रगत नीति तथा कार्यक्रम तय नगरेको र आर्थिक वर्षको नीति तथा कार्यक्रम, कार्यक्रमको प्राथमिकीकरण, कार्यक्रमबीच परिपूरकता हुने अवस्था देखिएन। पालिकाले बजेट तर्जुमा गर्दा ऐनमा भएको व्यवस्थाको परिपालनामा गरी बजेट तथा कार्यक्रम सोको प्राथमिमिकरण गरी बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने गराउने तर्फ पालिकाको ध्यान दिनुपर्दछ।

१३ **आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७८ बमोजिम आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली तयार गरि लागु गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयले मिति २०७८।०८।१३ मा आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली तर्जुमा दिग्दर्शन २०७८ (नमुना सहित) सबै स्थानीय तहहरूलाई तर्जुमा गरी कार्यान्वियन गर्न परिपत्र गरेको छ। तर पालिकाले कानुनमा भएको व्यवस्था बमोजिम त्यस्तो प्रणाली तयार गरी लागु गरेको भए तापनि देहायका क्षेत्रमा पालिकाको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली प्रभावकारी हुन सकेको देखिएन। यस सम्बन्धमा देखिएका केही बेहोराहरु देहायबमोजिम रहेका छन:

- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७१ मा स्थानीयतहले आफ्नो अधिकार क्षेत्रभित्रका विषयमा स्थानीयस्तरको विकासका लागि आवधिक योजना तयार भए तापनी सो कार्यान्वयनका लागि रणनीतिगत विषय क्षेत्रगत मध्यकालीन तथा दीर्घकालीन विकास योजना तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याएको पाईएन।
- सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ९७ अनुसार यस वर्ष कार्यसम्पन्न आयोजना तथा कार्यक्रमहरु उपभोक्ता समितिलाई हस्तान्तरण गरेको देखिएन।
- आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को अनुसुची ११ बमोजिम स्थानीय तहले एक आर्थिक वर्ष भित्र भएको आर्थिक कारोवारको वार्षिक प्रतिवेदन तयार गरेको पाईएन,
- स्थानीय तहबाट यस वर्ष सञ्चालित कार्यक्रम तथा योजनाको कार्यान्यिवयन र सेवा प्रवाह समेतको वार्षिक कार्यक्रम अनुसारको प्रगति तयार गरी प्रगतिको समिक्षा गरेको पाईएन,
- पालिकाले आयोजना वा कार्यक्रम छनौट गर्दा उपभोक्ता समितिको तर्फबाट नगद लागत सहभागिता जुटाई त्यस्ता आयोजनालाई प्राथमिकता दिएको देखिएन,
- वातावरण संरक्षणको एकीकृत दीर्घकालीन योजना तथा शहरीकरण भैरहेका स्थानलाई मध्यनजर गरी फोहोरमैला व्यवस्थापन स्थल पहिचान एवं कार्ययोजना तयार गरेको पाईएन,

- भ्रमण खर्च नियमावली, २०६४ मा उल्लेख भएबमोजिम पालिकाका पदाधिकारी र कर्मचारीहरूको अनुगमन तथा भ्रमण खर्च भुक्तानी गर्दा स्वीकृत भ्रमण आदेशमा भ्रमणको उद्देश्य, कारण र भ्रमणबाट प्राप्त हुने सम्भावित प्रतिफल स्पष्ट उल्लेख नगरी भ्रमण गर्ने गरेको र भ्रमण पश्चात् भ्रमण प्रतिवेदन लिने नगरेको तथा भ्रमण अभिलेख खाता पूर्ण रूपमा लागू गरेको पाईएन,
- स्थानीय तहले अधिकांस निर्माण व्यवसायी तथा उपभोक्ता समितिमार्फत कार्य गराएकोमा निर्माण कार्यमा प्रयोग हुने सामानको गुणस्तर परीक्षण गरेको पाईएन,
- उपभोक्ता समितिलाई दिएको कामको अनुगमनबाट देखिएको बेहोरा उल्लेख गरी प्रतिवेदन गर्ने तथा अनुगमनको बेहोरा कार्यान्वयनको अवस्था मुल्याङ्कन गरेको पाइएन,
- पालिकाले कार्यक्रमगत तथा योजनागत खाता राखेको पाईएन,
- स्थानीय तहले विगतमा परामर्शदाताबाट विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन तयार गरेकोमा सोको कार्यान्वयन र अभिलेख तयार गरेको देखिएन,
- ठेक्काहरूको विस्तृत विवरण देखिने गरी ठेक्का अभिलेख खाता र कन्टिन्जेन्सी खाता तयार गरेको देखिएन,
- पालिकाले पालिका अन्तर्गतका सडकहरू मर्मत गरेको अभिलेख राखेको देखिएन। त्यसले गर्दा एकै स्थानमा दोहोरो पर्ने गरी मर्मत कार्य भए नभएको यकिन गर्न सकिएन,
- स्थानीय तहले विद्यालय अनुगमन गर्ने मापदण्ड तयार गरी नियमित अनुगमन गर्ने र अनुगमन प्रतिवेदन सार्वजनिक गर्ने व्यवस्था गरेको देखिएन ,
- मुल्य अभिवृद्धि कर नियमावली २०५३ को नियम ६ क अनुसार ठेक्का सम्झौता र कर भुक्तानीको जानकारी सम्बन्धित आन्तरिक राजस्व कार्यालयलाई प्रदान गरेको पाईएन,
- कार्यालयले उद्देश्य प्राप्तिमा आइपर्ने सम्भावित जोखिमहरू पहिचान गरि निराकरणको प्रयास गरेको अभिलेख तयार गरेको देखिएन,
- सुशासन व्यवस्थापन तथा सञ्चालन नियमावली, २०६५ अनुसार नागरिक वडापत्रमा उल्लिखित सेवाहरूको कार्यान्वयन स्थिती अनुगमन गर्न अनुगमन संयन्त्र तय गरेको पाईएन,
- म. ले. प. फाराम ८०१ देखि ८०५ सम्मका फाराम तयार गरी सो अनुरूप बेरूजुको अभिलेख तयार गरेको देखिएन,
- मन्त्रालयको मिति २०७३।१२।२५ को आर्थिक कारोबार तथा खाता सञ्चालन सम्बन्धमा थप स्पष्ट पारिएको परिपत्रको दफा १७ बमोजिम यस स्थानीय तहमा समाहित भएका साविक गाउँ विकास समितिको नाममा रहेको पेश्की तथा बेरूजुको अभिलेख समायोजन भएको स्थानीय तहमा कायमगरी नियमानुसार असुल फछ्र्यौट तथा सम्परीक्षण कार्य गरेको देखिएन,
- राजस्व सङ्कलन सम्बन्धमा सुचना प्रबिधिको प्रयोग गरी सबै कारोबार बैकिङ्ग प्रणाली मार्फत गर्नुपर्नेमा अमानतवाट सङ्कलन गरेको नगद राजस्व असुली गरी निश्चित अवधि पश्चात् मात्र बैङ्क दाखिला गर्ने गरेको देखियो। सवै कारोवार बैङ्किक प्रणाली मार्फत संङ्कलन गरेको देखिएन,
- उपभोक्ता समितिहरू स्थायी लेखा नम्वर (PAN) मा आंशिक दर्ता भएको तथा विजक जारी गरेको पाईएन,
- अनुदान वितरण गर्दा लाभग्राही छनौटको मापदण्ड लागत साझेदारीको मापदण्ड तय गरेको पाईएन,
- कुनै रकम भुक्तानी गर्दा सम्बन्धित शाखाबाट भुक्तानीको सिफारीस पत्र (मलेपफा नं २०२) प्राप्त भए पश्चात मात्र भुक्तानी गर्नुपर्नेमा उक्त व्यवस्थाको पालना भएको देखिएन।

अतः पालिकाको कार्यसञ्चालन तथा व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाउन आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीमा सुधारको लागि ऐनले तोकेबमोजिमको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली बनाई कार्यान्वयन गर्नुपर्दछ।

१४ **आयोजना बैंक**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन,२०७४ को दफा २४ मा पालिकाले आफ्नो अधिकार क्षेत्र भित्रका बिषयमा स्थानीय स्तरको विकासको लागि आवधिक, वार्षिक, रणनीतिगत बिषय क्षेत्रगत मध्यकालीन तथा दीर्घकालीन विकास योजना बनाई लागु गर्नुपर्ने, त्यस्ता योजना संघीय सरकार र प्रदेश सरकारका योजना अनुकूल हुनुपर्ने विभिन्न अन्तरसम्बन्धित विषयलाई ध्यान दिई योजना तर्जुमा गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ। योजना बनाउदा आर्थिक विकास र गरिबी निवारण प्रत्यक्ष योगदान पुग्ने उत्पादन मुलक र छिटो प्रतिफल प्राप्त गर्न सकिने, जनताको जीवनस्तरमा आम्दानी र रोजगार बढ्ने, स्थानीय स्तरका जनताको सहभागिता जुट्ने, स्वयम् परिचालन गर्न सकिने तथा लागत कम लाग्ने, स्थानीय स्रोत साधन र सीपको अधिकतम प्रयोग हुने, पिछडिएको वर्ग र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने योजना सञ्चालनका लागि हालसम्म आयोजना बैङ्क बनाई कार्यान्वयनमा ल्याएको पाइएन। स्थानीय आयोजना बैङ्कको अवधारणा कार्यान्वयन गरी आयोजना छनौट र आयोजना व्यवस्थापनमा प्रभावकारिता ल्याउनुपर्दछ।

१५ **रकमान्तर**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७९ मा स्वीकृत वार्षिक बजेटको अधिनमा रही कुनै शीर्षकबाट पुँजीगत शीर्षकमा २५ प्रतिशत नबढाई रकमान्तर गर्न सकिने व्यवस्था रहेको छ। पालिकाले यस वर्ष थपघट समेत कार्यपालिकाको निर्णयबाट पुँजीगत तथा चालु शीर्षकका ५६ वटा योजना तथा कार्यक्रममा विनियोजन भएको रु.२,८५,४८,०००।- बजेट घट गरी कूल ८४ वटा योजना तथा कार्यक्रममा रु.२,९२,४८,०००।- बजेट थप रकमान्तर गरेको छ। पालिकाले नगरसभाको हिउदे बैठकबाट प्रदेशबाट थप भएको तथा बजेट संशोधन गरी योजना थप गरेको जनाएको छ। उक्त रकम शुरु बजेट रु.५६,५१,१०,०००।- को तुलनामा ५.१८ प्रतिशत हुन आउँछ। यसरी कार्यपालिकाको पटक पटकको निर्णयबाट रकमान्तर हुने तथा आर्थिक वर्षको अन्तमा रकमान्तर गर्ने परिपाटीमा सुधार गर्नुपर्दछ।

१६ **आवधिक योजना**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७१ बमोजिम पालिकाले आफ्नो अधिकार क्षेत्रभित्रको विकासका लागि आवधिक योजना बनाई लागू गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। तर पालिकाले आर्थिक वर्ष २०८१।८२ सम्ममा पनि आवधिक योजना तयार गरेको देखिएन। आवधिक योजनाको अभावमा पालिकाले वार्षिक कार्यक्रम छनौट गर्दा आवधिक योजनाका दीर्घकालीन विषयलाईभन्दा सालवसाली विषय र कार्यक्रमहरुलाई समावेश गरेको छ। स्थानीय तहको समग्र विकासका लागि आवधिक योजना तर्जुमा गरी सोहीअनुरुप वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तय गरी सोको कार्यान्वयन गर्नुपर्दछ।

१७ **योजनाको प्राथमिकीकरण**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा २४ मा स्थानीय तहले आवधिक योजना बनाई लागू गर्नुपर्ने उल्लेख गरेको छ। स्थानीय तहको योजना तथा बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७४ को दफा ५.२.४ सँग सम्बन्धित अनुसूची -३ मा आयोजना प्राथमिकीकरणका आधारहरू गरिवी निवारण, उत्पादनमूलक, रोजगारी, लागत सहभागिता, स्थानीय स्रोत र साधन, समावेशी विकास, दिगो र वातावरण संरक्षण र भाषिक र सांस्कृतिक विकास उल्लेख गरेको छ र सोही अनुसार गणना गरी प्राथमिकता आधारमा योजना छनौट गर्नु पर्ने व्यवस्था छ। तर पालिकाले आर्थिक वर्ष २०८१।८२ मा निम्नअनुसार योजनामा बजेट विनियोजन गरेको छ।

रु. १ लाख सम्मका		रु. १ लाख देखि ५ लाख सम्मका		रु ५ लाख देखि १० लाख सम्म		रु. १० लाख देखि २० लाख सम्मका		रु. २० लाख भन्दा बढीका		जम्मा योजना संख्या
संख्या	रकम	संख्या	रकम	संख्या	रकम	संख्या	रकम	संख्या	रकम	
८	५६२०००	३३	६४७९०००	१२	७६२००००	२६	३६५०००००	११	९८३७००००	९०

उपर्युक्त विवरणअनुसार पालिकाले कुल ९० योजनामध्ये ४१ योजनाहरु ५ लाख भन्दा साना र योजनाहरु सञ्चालन गरेको देखिन्छ। जसले गर्दा सञ्चालित योजनाबाट प्रतिफल प्राप्त नहुनका साथै चालु प्रकृतिका खर्चमा बृद्धि भै लागत प्रभावी नहुने तथा निर्माण कार्यको गुणस्तरमा समेत प्रश्न उठ्ने गरेको छ। त्यसैगरी यो वर्ष सभाले पारित गरेका उल्लेखित योजना मध्ये ४ योजनाहरु कार्यान्वयन गरेको देखिएन। पालिकाले योजना वस्तुनिष्ठ तवरले प्राथिमिकीकरण र छनौट गरी सोको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्नुपर्दछ।

१८ आन्तरिक लेखापरीक्षण

स्थानीय तह संचालन ऐन, २०७४ को दफा ७७ (२) मा स्थानीय तहले आर्थिक कारोबारको नियमितता, मितव्ययिता, कार्यदक्षता र प्रभावकारीताको आधारमा प्रत्येक त्रैमासिक समाप्त भएको एक महिना भित्र आन्तरिक लेखापरीक्षण गराउनु पर्ने र आन्तरिक लेखापरीक्षणले औंल्याएका कैफियत सम्बन्धित अधिकारीले अन्तिम लेखापरीक्षण हुनुभन्दा अगावै सम्परीक्षण गराउनु पर्ने व्यवस्था उल्लेख छ। पालिकाको आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को सम्पूर्ण आर्थिक कारोबारको आन्तरिक लेखापरीक्षण पालिकाका आन्तरिक लेखापरीक्षक छैठौँ श्री लोकेन्द्र आचार्यबाट गराएको छ। तथापी आन्तरिक लेखापरीक्षक वाट त्रैमासिक लेखापरीक्षण प्रतिवेदन तयार नगरी प्रतिवेदन वार्षिक रुपमा तयार गरेको देखियो। तसर्थ, आन्तरिक लेखापरीक्षणबाट औंल्याइएका बेहोराको पूर्ण कार्यान्वियन गर्ने तथा कानुनमा तोकिएबमोजिम त्रैमासिक अवधिमा आर्थिक कारोबारको आन्तरिक लेखापरीक्षण गराई आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाउनेतर्फ ध्यान दिनुपर्दछ।

१९ खरिद अभिलेख

सार्वजनिक खरिद नियमावली,२०६४ को नियम १४९ (१) मा सार्वजिनक निकायले हरेक खरिद कारबाहीको निम्ति छुट्टै फाईल खडा गरी उपनियम २ ले तोकेबमोजिमका कागजातहरु सहित अद्यावधिक अभिलेख राख्नु पर्ने र उपनियम ३ मा यस्तो अभिलेख खरिद कारबाही टुङ्गो लागेको सात वर्ष सुरक्षित राख्नु पर्ने व्यवस्था छ। कार्यालयले बोलपत्र र सिलबन्दी दरभाउपत्रबाट भएका खरिद कारवाहीका लागी फाईल खडा गरेको भएता पनि खरिद नियमावलीले तोकेबमोजिमका सबै कागजातहरु सिलसिलेबार मिलाएर उक्त फाईलमा राखेको देखिएन। साथै ठेक्का सम्बन्धी गोश्वरा लगत (म.ले.प.फा.नं.५०७) समेत अद्यावधिक गरी राखेको पाइएन। जसले गर्दा खरिद कारबाही, ठेक्का व्यवस्थापन र सम्झौता कार्यान्वियन सम्बन्धी कारोबारको पारदर्शिता र प्रभावकारीताको खरिद कारवाहीको अद्यावधिक अभिलेख राखी खरिद कारवाहीलाई प्रभावकारी बनाउने तर्फ कार्यालयको ध्यान जानुपर्दछ ।

२० वार्षिक खरिद योजना/ गुरुयोजना

सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ ले सार्वजनिक निकायले तोकेको सीमाभन्दा बढी रकमको खरिद गर्दा तोकिएबमोजिमको खरिद गुरुयोजना र वार्षिक खरिद योजना तयार गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। यस्तै सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ७ ले वार्षिक १० करोडभन्दा बढीको खरिद गर्दा गुरुयोजना तयार गर्नुपर्ने नियम ८ ले वार्षिक १० लाखभन्दा बढीको खरिद गर्दा वार्षिक खारिद योजना बनाउनुपर्ने व्यवस्था छ। यस पालिकाले विभिन्न शीर्षक अन्तर्गत पालिका तर्फ रु. १४,९५,३१,०००।- बजेट विनियोजन गरी वार्षिक रु.११,१७,३५,०७३।- पुँजीगत प्रकृतिको खरिद तथा निर्माण कार्य गरेको छ।पालिकाको नीति तथा कार्यक्रमबमोजिम तथा संघीय कार्यक्रमबमोजिम १५ शैय्याको अस्पताल भवन निर्माण, प्रशासकीय भवन निर्माण लगायतका कार्यक्रम बहुवर्षिय प्रकृति समेत रहेको देखिन्छ। तर पालिकाले आफ्नो खरिद नियमावली नबनाएको अवस्थामा सार्वजनिक खरिद ऐन, नियमबमोजिम वार्षिक खरिद योजना र गुरुयोजना तयार नगरी खरिद कार्य गरेको देखियो। अतः पालिकाले नियमावलीबमोजिम खरिद योजना/गुरुयोजना बनाई व्यवस्थित र प्रभावकारी हुने गरी खरिद कार्य गर्नुपर्दछ।

२१ जिन्सी व्यवस्थापन

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ९९ मा सोही नियमावलीको नियम ९४, ९५ र ९६ बमोजिम जिन्सी मालसामानको लगत खडा गरी राख्नुपर्ने, सोको निरीक्षण गरी प्रतिवेदन तयार गर्नुपर्ने, प्रतिवेदनमा उल्लेखित सामान मध्ये मर्मत गर्नुपर्ने सामान ३ महिना भित्र र लिलाम गर्नुपर्ने सामान ६ महिना भित्र लिलाम गरी सक्नु पर्ने व्यवस्था छ। महालेखा नियन्त्रक कार्यालयले २०७७।८।७ मा २०७७।९।७ भित्र सबै तहका कार्यालयहरूलाई २०७६।७७ सम्मको मौज्दात प्रविष्टी र जिन्सी निरीक्षण फारम अनिवार्य रूपमा (PAMS) मा प्रविष्ट गर्ने र अनिवार्य रूपमा (PAMS) मा सरकारी सम्पत्तीको लेखाङ्कन गर्न परिपत्र गरेको छ। यस सम्बन्धमा देखिएको व्यहोरा निम्नानुसार छः

- पालिकाले यस वर्ष जिन्सी निरीक्षणका लागि मिति २०८२।५।२४ मा इन्जिनियर कुमा खेम सुन्दर शाहीको संयजकत्वमा ३ सदस्यिय जिन्सी निरीक्षण समिति गठन गरेको भए तापनी समितिले लेखापरीक्षण अवधि सम्म जिन्सी

निरीक्षण गरी प्रतिवेदन तयार गरेको देखिएन। कानुनबमोजिम जिन्सी निरीक्षण गरी गराई प्रतिवेदन वमोजिम मर्मत गर्नुपर्ने, लिलाम विक्रि गर्नुपर्ने, मिन्हा गर्नुपर्ने र संरक्षण गर्नुपर्ने कार्य गर्नुपर्दछ।

- पालिकाले प्रत्येक कार्यकक्षमा रहेका कार्यालय सञ्चालनसँग सम्बन्धित सामानको विवरण तयार गरी कार्यकक्षमा टाँस गरेको देखिएन। यस अवस्थामा जिन्सीको संरक्षण तथा सदुपयोग भएकोमा आश्वास्त हुने आधार रहेको नदेखिएकोले यसमा पालिकाको ध्यानाकर्षण हुनु पर्दछ।
- पालिकाले एकै किसिमको मालसमानको गत वर्ष खपत भएको परिमाण र चालु बर्षमा खरिद भएको मालसमानको तुलनात्मक विवरण तयार गरेको छैन।
- आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली २०७७ को नियम १०२ अनुसार कार्यालय अन्तर्गतको सरकारी घर, जग्गाको लगत महालेखापरीक्षकवाट स्वीकृत ढाँचामा राख्नु पर्ने र सो ढाँचामा जग्गा धनि पूर्जा प्राप्त भए नभएको व्यहोरा खुलाइ यस्तो विवरण जिल्ला प्रशासन, कोलेनिका र मन्त्रालयमा पठाउनु पर्ने व्यवस्था गरेकोमा सो अनुसार विवरण तयार गरी सम्बन्धित निकायहरूमा पठाएको नदेखिएकोले पालिकाले उक्त व्यवस्थाको कार्यान्वियन गर्नु पर्दछ।
- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ९७, ९८ र १०४ अनुसार विषयगत कार्यालयको चल अचल सम्पत्ति, दायित्व तथा अभिलेख उक्त कार्यालयहरू समाहित भएका पालिकामा स्वतः हस्तान्तरण हुनुपर्नेमा साविक गाउँ विकास समितिबाट भएका सम्पत्ति हस्तान्तरण भएका र पालिका अन्तर्गतका स्वास्थ्य चौकीहरूमा रहेका कोष तथा नगरपालिका खाताहरूमा रहेको सबै मौज्दातलाई एकीकृत गरी अभिलेख अद्यावधिक नगरेकोले ऐनको व्यवस्थाबमोजिम उक्त कोषहरू एकीकृत गरी अद्यावधिक अभिलेख खडा गर्नुपर्दछ।
- आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली २०७७ को नियम ९६ (२) अनुसार कार्यालयमा मूल्य नखुलेका कुनै सम्पत्ति तथा जिन्सी मालसमान भएमा कार्यालय प्रमुखले नियमावली प्रारम्भ भएको एक वर्ष भित्र मूल्य कायम गरी सम्पत्ति तथा जिन्सी समानको स्रेस्ता अध्यावधिक गर्नु पर्ने व्यवस्था रहे तापनि यस पालिकामा विगत वर्षदेखि रहेका विभिन्न सवारी साधन तथा प्राप्त भएको जग्गाहरूको मूल्य खुलाई अध्यावधिक गरेको नदेखिएकोले पालिलकामा रहेका सबै सम्पत्ति तथा जिन्सीको मूल्यांकन गरी गराई जिन्सी अभिलेख अद्यावधिक गरिनु पर्दछ।
- महालेखा नियन्त्रक कार्यालयले आर्थिक वर्ष २०८१/८२ बाट सार्वजनिक सम्पत्ति व्यवस्थापन प्रणाली (PAMS-V2) लागु गरेको र PAMS-V2 मा यस अघि PAMS मा दाखिला गरेका खर्च भएर नजाने जिन्सीको मौज्दात मात्र अल्या गर्ने र खर्च भएर जाने जिन्सीको मौज्दात अल्या नगर्ने भएकोले गत वर्षको बाँकी मौज्दात जिम्मेवारी सारी चालु वर्षमा जिम्मेवारी सारी प्रयोगको सुनिश्चितता गर्नुपर्दछ।

२२ सम्पत्तिको प्राप्ति उपयोग र संरक्षण

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को परिच्छेद १० मा सरकारी सम्पत्तिको जिम्मा, लगत र संरक्षणसम्बन्धी व्यवस्था रहेको र पालिकाको जिम्मामा रहेको सरकारी घर, जग्गा तथा कार्यालयअन्तर्गतको सरकारी घर, जग्गाको लगत महालेखापरीक्षकबाट स्वीकृत ढाँचामा राख्नुपर्ने व्यवस्था छ। पालिकाको हालसम्मको घर, जग्गा विवरण तयार नगरेको पालिकाले सबै सम्पत्तिहरूको विवरण अद्यावधिक गरी सार्वजनिक सम्पत्ति व्यवस्थापन प्रणालीमा दाखिला गरेको छैन । तथापी लेखापरीक्षणको क्रममा पालिकाले तयार गरेको तेरिजअनुसार देहायबमोजिमको सम्पत्ति रहेको र अन्य सम्पत्ति समेत एकिन गरी सोको मुल्य खुलाई घर तथा जग्गाको अभिलेख सार्वजनिक सम्पत्ती व्यवस्थापन प्रणालीमा अभिलेखाङ्कन गर्नुपर्ने र आफु मातहातमा रहेको सम्पत्तिको एकिन गर्ने, सोको मुल्य खुलाउने तथा सम्पत्तिको संरक्षण र संवर्द्धन गर्नेतर्फ पालिकाको ध्यान जानुपर्दछ।

क्र.स.	कार्यालय नाम	कित्ता नं.	क्षेत्रफल वर्गमिटरमा	संरचना	कैफियत
१	आठबीस नगरपालिका /वडा नं.४ को वडा कार्यालय	६५०	७२५	आठबीस नगरपालिकाको भवन र वडा नं ४ कार्यालय भवन	स्थायी/१८ कोठा १ हल/ वडा नं ४ को ४ कोठा
		६४८	१८५०		
		६५२	१५८६		
		६५४	२६१०		
२	आठबीस नगरपालिका वडा नं.१ कार्यालय	४०४	१०००	वडा कार्यालयको भवन	स्थायी/४ कोठा
३	सात्तला स्वास्थ्य चौकी वडा नं १	२	२५००	स्वास्थ्य चौकी भवन	स्थायी/ २०कोठा
४	वडा नं.२ वडा कार्यालय	१०९८	२५४४	वडा नं २ कार्यालय भवन	स्थायी/ ४ कोठा
५	सिगौडी स्वास्थ्य चौकी वडा नं २	२१६	१६५	सिगौडी स्वास्थ्य चौकी भवन	स्थायी/४ कोठा
६	वडा नं.३ कार्यालय र स्वास्थ्य चौकी	-	-	वडा नं.३ कार्यालय भवन र स्वास्थ्य चौकी भवन	सार्वजनिक जग्गा/४ कोठा
७	राकम कर्णाली स्वास्थ्य चौकी वडा नं.४	१७४	४५५	राकमकर्णाली स्वास्थ्य चौकी भवन	स्थायी/१७ कोठा
		१७२	४०५		
८	वडा नं.५ वडा कार्यालय	१३२	३१७	वडा नं ५ वडा कार्यालय भवन	स्थायी/४ कोठा
		१२८	१०५०		
		१३०	५१०		
९	पिपलकोट स्वास्थ्य चौकी	-	-	पिपलकोट स्वास्थ्य चौकी	सार्वजनिक जग्गा/४ कोठा
१०	वडा नं ७ वडा कार्यालय	३२०	१०९०	वडा कार्यालय भवन	स्थायी/४कोठा
११	वडा नं.८ वडा कार्यालय / साविक गा.वि.स. कार्यालय	११८९	३३८	वडा नं. ८ कार्यालय भवन	स्थायी/३ कोठा १ हल
		११९३	६७६		
१२	वडा नं.९ वडा कार्यालय भवन	-	-	-	सामुदायिक भवन/ ३ कोठा
१३	वडा नं ६ वडा कार्यालय	-	-	वडा नं ६ वडा कार्यालय भवन	सार्वजनिक जग्गा/४ कोठा १ हल
१४	छेपाडी स्वास्थ्य चौकी वडा नं.९	४४८	४७५	छेपाडी स्वास्थ्य चौकी भवन	स्थायी/३ कोठा
१५	तिलेपाटा स्वास्थ्य चौकी वडा नं.८	५३	३५५	तिलेपाटा स्वास्थ्य चौकी भवन	स्थायी/४ कोठा
		४८६	२८१५		
१६	सिंहासैन स्वास्थ्य चौकी वडा नं.६	४२५	५००	सिंहासैन स्वास्थ्य चौकी	स्थायी/४ कोठा
		५७१	२०००		
१७	ओमकाना आधारभुत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र	४७८	१५१०	ओमकाना आधारभुत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र भवन	स्थायी/३ कोठा

२३ **स्थानीय स्रोत नक्साङ्कन**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ११ बमोजिम स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्रभित्रको आधारभुत तथ्याङ्क सङ्कलन, अभिलेख र सोको व्यवस्थापन गर्नुपर्ने तथा आफ्नो क्षेत्रभित्रको शैक्षिक, भौगोलिक अवस्था, प्राकृतिक स्रोतअन्तर्गत खानी, जंगल तथा अन्य स्रोत, पूर्वाधार अन्तर्गत सडक, पुल, खानेपानीलगायतको अभिलेख तथा स्रोत नक्साङ्कनसहितको पालिकाको प्रोफाइल तयार गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले यो वर्षसम्म स्थानीय तथ्याङ्क सम्बन्धी नीति, कानुन र सोको मापदण्ड बनाएको तथा स्रोत नक्साङ्कन गरेको वा अद्यावधिक गरेको देखिएन। स्थानीय तहका प्राथमिकीकरणका क्रियाकलाप सञ्चालनमा तथ्याङ्कले महत्वपूर्ण भुमिका खेल्ने हुँदा सो को सङ्कलन र अभिलेख राख्ने कार्य गर्नुपर्दछ।

२४ **दिगो विकास लक्ष्यहरुको स्थानीयकरण**

संयुक्त राष्ट्रसंघद्वारा गठित वातावरण र विकास सम्बन्धी विश्व आयोग ब्रुटल्याण्ड कमिसनद्वारा सन् १९८७ मा प्राकृतिक स्रोत साधन, वातावरण, जनसंख्या र विकास गतिविधिहरूको उचित एवं सन्तुलित तालमेलका लागि ल्याएको हाम्रो साझा भविष्य नामक अवधारणाबमोजिम संयुक्त राष्ट्र संघका सदस्य राष्ट्रहरूले संयुक्त रुपमा अङ्गिकार गरी सन् २०१६ बाट कार्यान्वियनमा ल्याइएको आवधिक विकासका साझा मार्ग चित्रलाई दिगो विकास नाम दिइएको छ। यस अन्तर्गत तय भएका लक्ष्यहरू प्राप्तिका लागि नेपालका तीनै तहका सरकार समान रुपले जिम्मेवार छन्। यस पालिकाले तयार गरेको आवधिक विकास योजना समेत दिगो विकास लक्ष्य प्राप्तिका लागि प्रतिबद्धता जाहेर गरेको छ। पालिकाको वार्षिक बजेट र सञ्चालन गरिने क्रियाकलापहरूलाई दिगो विकास लक्ष्य प्राप्तितर्फ केन्द्रित गर्नका लागि यसका सूचकहरूलाई स्थानीयकरण गर्न अपरिहार्य हुन्छ। दिगो विकासका लक्ष्यहरू आन्तरिकीकरण नगरी योजना तर्जुमा गर्दा दिगो विकासका लक्ष्यहरूमा योगदान पुग्ने कार्यक्रमहरू तर्जुमा हुन नसक्ने जोखिम रहने भएकोले पालिकाले दिगो विकासका लक्ष्यहरूको आन्तरिकीकरण गरी दिगो विकासका मध्यमकालिन लक्ष्य निर्धारण गर्ने र सोबमोजिम भएको प्रगतिको मूल्याङ्कन गर्नुपर्दछ।

२५ **योजना कार्यान्वियन**

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ३६ अनुसार योजनाहरुको भौतिक र वित्तीय पक्षको सामुहिक समीक्षा गर्नुपर्ने र यसरी गरिने समीक्षामा प्रगति कम हुनुका प्रमुख कारणहरु र सोको निमित्त जिम्मेवार व्यक्तिको पहिचान गर्नुपर्ने, त्यस्तो समीक्षामा सुधारका लागि चाल्नु पर्ने कदमहरु र जिम्मेवार व्यक्ति उपर गर्नुपर्ने कारबाही समेत उल्लेख गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले सभा मार्फत विनियोजन गरेका योजना मध्ये पुँजीगततर्फका देहायका ४ योजनाहरु यो वर्ष कार्यान्वयन नै गरेको देखिएन। बजेट विनियोजन भएका योजनाको कार्यान्वयन गर्नेतर्फ पालिकाको ध्यान जानु पर्दछ।

क्र.सं.	आयोजनाको नाम	खर्च शीर्षक	विनियोजन
१	कर्णाली जलपरियोजना साभेदारी	३११५६	४५०००००
२	विधुतिय कार्य सोलार जडान तथा जेनेरेटर ट्रस भवन निर्माण	३११५९	५०००००
३	चिस्यान केन्द्र निर्माण साझेदारी	३११३१	४०००००
४	महिला वालवालिका तथा जेष्ठ नागरिक शाखालाई ल्याप्टप खरिद	३११२२	१२००००

२६ **त्रैमासिक पूँजीगत खर्च**

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तिय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ बमोजिम त्रैमासिक प्रगति विवरण वनाई पेश गर्नुपर्ने र त्रैमासिक कार्य लक्ष्य तथा कार्यक्रमबमोजिम कार्य सम्पादन सम्पन्न गरी कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। नगरपालिकाले उपलब्ध गराएको विवरण अनुसार त्रैमासिक पुँजीगत खर्चको स्थिति देहायबमोजिम छ। यो वर्ष पालिकाको रु.११,१७,३५,०७३।- पुँजीगत खर्च भएको चौथो त्रैमासिकमा कूल पुँजीगत खर्च मध्ये रु.६,२४,३९,१०४।- अर्थात कूल खर्चको ५५.८८ प्रतिशत तथा आषाढ महिनामा मात्र रु.४,९२,२९,९०९।- अर्थात कूल खर्चको ४४.६६ प्रतिशत खर्च भएको

देखिन्छ। वर्षान्तमा हतारमा काम गराउँदा कामको गुणस्तरमा असर पर्ने देखिएकोले नियममा भएको व्यवस्थाअनुरुप आषाढमा खर्च गर्ने परिपाटीमा नियन्त्रण गर्नुपर्दछ।

क्र. सं	बजेट शीर्षक उपशीर्षक	कुल खर्च	त्रैमासिक खर्च				
			प्रथम त्रैमासिक	दोस्रो त्रैमासिक	तेस्रो त्रैमासिक	चौथो त्रैमासिक	आषाढ महिना
१	पालिका पुँजीगत	३३८६१४३९	४५०३०००	११८५६०१९	४८०८१८३	११६९४२३७	११०९८७७४
२	संघीय शशर्त पुँजीगत	१००००००	०	०	०	१००००००	१००००००
३	संघीय विशेष पुँजीगत	०	०	०	०	०	०
४	संघीय समपुरक पुँजीगत	१२७३०००	०	०	०	१२७३०००	१२७३०००
५	प्रदेश शशर्त पुँजीगत	६७४६५४४९	७४४१७००	११७८१७६७	८९०५३००	३९३३६६८२	२६७२२९५०
६	प्रदेश विशेष पुँजीगत	४९८७८१७	०	०	०	४९८७८१७	४९८७८१७
७	प्रदेश समपुरक पुँजीगत	४१४७३६८	०	०	०	४१४७३६८	४१४७३६८
	जम्मा	१११७३५०७३	११९४४७००	२३६३७७८६	१३७१३४८३	६२४३९१०४	४९२२९९०९
	खर्च प्रतिशत	१००	११	२१	१२	५६	४४.०६

२७ **पुँजीगत खर्चको अवस्था**

सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को दफा ९ अनुसार सार्वजनिक निकायले कुनै खरिद गर्नुपर्दा भएसम्म खुल्ला रूपमा बोलपत्र माग गरी खरिद गर्नुपर्नेमा यो वर्ष पुँजीगत बजेट उपशीर्षकबाट खरिद कार्य गरी रु.११,१७,३५,०७३।- खर्च गरेकोमा रु. ४,३५,८२,०४१।- अर्थात् ३९ प्रतिशत मात्र बोलपत्रबाट खरिद गरेको छ। कूल खरिद मध्ये सोझै रु.४०,०४,९००।- अमानतबाट रु.१,९५,५००।- र उपभोक्ता समिति मार्फत रु.५,६८,२०,५६८।- को खरिद गरेको छ। सोझै, अमानत तथा उपभोक्ता समितिबाट खरिद गर्दा प्रतिस्पर्धा नहुने हुँदा सार्वजनिक खरिदलाई प्रतिस्पर्धी एवं मितव्ययी हुने गरी खरिद गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्दछ।

क्र.सं.	उपशीर्षकको नाम	खर्च शीर्षक नम्बर	खरिद विधि	खर्च रकम
१	पालिका/संघ र प्रदेश	विभिन्न	खुला बोलपत्र	४३५८२०४१
			सिलबन्दी दरभाउपत्र	३०९४६००
			सोझै	४००४९००
			अमानत	१९५५००
			उपभोक्ता समिति वा लाभग्राही समुदाय	५६८२०५६८
			कन्टीन्जेन्सी	४०३७४६४
			जम्मा	**१११७३५०७३**

२८ क्षेत्रगत बजेट र खर्च

स्थानीय तहको एकीकृत, समानुपातिक र दिगो विकासका क्षेत्रगत रुपमा समानुपातिक बजेट विनियोजन गरी खर्च गर्नुपर्ने हुन्छ। यस पालिकाको २०८१/८२ को क्षेत्रगत बजेट र खर्चको स्थिति अनुसार आर्थिक विकास क्षेत्रमा सवैभन्दा कम १.८८ र सामाजिक विकास तर्फ सवैभन्दा वढी ५५.४८ प्रतिशत खर्च भएको देखिन्छ। पुर्वाधार विकास क्षेत्रमा विनियोजन भएको कुल वजेट रु.१०,९५,०९,०००।- मध्ये रु.२,८७,८१,९३८।०४ खर्च भै कुल विनियोजनको १७.८१ प्रतिशत मात्र खर्च भएको देखिन्छ। क्षेत्रगत सन्तुलन कायम गरी बजेट व्यवस्थापन र खर्च गर्नुपर्दछ।

क्र.सं.	क्षेत्र/उपक्षेत्र	विनियोजन	खर्च	खर्च प्रतिशत	कुल खर्च मध्ये प्रतिशत
१	आर्थिकविकास	१२९८००००	८९०४६१५	६९	२
२	सामाजिकविकास	३००६११०००	२६२६००३८१	८७	५५
३	पूर्वाधारविकास	१०९५०९०००	८४२९७५२६	७७	१८
४	सुशासन तथाअन्तरसम्बन्धित क्षेत्र	३३०३९०००	२८७८१९३८	८७	६
५	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	१०३९७१०००	८८७६८२२४	८५	१९
	कुल जम्मा	**५६,०१,१०,०००.**	४७,**३३,५२,६८४.६२**	८५	१००

२९ आयोजना कार्यान्वयनको अवस्था

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ३६ अनुसार योजनाहरुको भौतिक र वित्तीय पक्षको सामुहिक समीक्षा गर्नुपर्ने र यसरी गरिने समीक्षामा प्रगति कम हुनुका प्रमुख कारणहरु र सोको निमित्त जिम्मेवार व्यक्तिको पहिचान गर्नुपर्ने, त्यस्तो समीक्षामा सुधारका लागि चाल्नु पर्ने कदमहरु र जिम्मेवार व्यक्ति उपर गर्नुपर्ने कारबाही समेत उल्लेख गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। यस पालिकाले यो वर्ष नमुना छनौटका आधारमा परीक्षण गर्दा सालवसाली रुपमा सम्झौता गरेका आयोजनाहरुसमेत सोही वर्षमा सम्पन्न गरी फरफारख गर्नुपर्नेमा सो नगरी अधुरै रहेको अवस्था छ। सालवसाली तथा सम्झौता अवधिमा निर्माण कार्य सम्पन्न नहुँदा खर्चको दायित्व विगत वर्षहरुको समेत सार्दै आएको छ भने सम्पन्न नगरी अधुरो रहेको कारण सोको उपयोग हुन नसकेको छैन। उल्लेखित योजनामा म्याद समाप्त भए पश्चात् निर्माण कार्यको म्याद थप भएको समेत देखिएन भने सम्झौता तथा खरिद नियमावलीबमोजिम थप कारबाहीको प्रकियासमेत अगाडी बढाएको छैन। पालिकाले सालवसाली रुपमा ठेक्का व्यवस्थापन गरेका योजनामा बजेटको पर्याप्तता भएको अवस्थामा समेत निर्माण व्यवसायिले तोकिएको समयमा निर्माण कार्य सम्पन्न नगर्दा संघीय तथा प्रदेश बजेट फ्रिज भएको अवस्था देखिन्छ। उल्लिखित निर्माण कार्यको म्याद थप नभएको, निर्माण कार्य सुचारु नभएको अवस्थाले योजना अलपत्र अवस्थामा रहेको देखिन्छ। पालिकाले सम्झौताका शर्त एवं खरिद कानुनबमोजिम निर्माण व्यवसायिलाई जिम्मेवार बनाई निर्माण कार्यसम्पन्न गर्नुपर्ने देखिन्छ।

क्र.सं.	निर्माण कार्य	निर्माण व्यवसायी	संझौता मिति	सम्झौता रकम	यो वर्ष सम्मको खर्च	भौतिक प्रगति
१	04/NCB/AM/W/2079-080	चिनेज्युला खराया सक्दिखेत तटवन्धन निर्माण	२०७९/०८०	४८,८२,१२८।१९	१०,४९,७३२	नखुलेको
२	03/NCB/AM/WS/2079-080	बृहत खानेपानी निर्माण आठविस-६	२०७९/०८०	५८२६२९३।१२	१५,१९,१६६	नखुलेको
३	05/NCB/AM/R/2079-080	दह रंगाजुधे हुदै बसुल्ले भट्ट कालिकोट सडक निर्माण	२०७९/०८०	३७,२९,२७२।३४	६,००,०००	नखुलेको
४	01/NCB/AM/WS/2079-080	साई बुढाखोला खानेपानी आयोजना निर्माण	२०७९/०८०	३९९९२७६।८६	११६७१८३	नखुलेको
५	02/NCB/AM/W/2079-080	नारायण माविको वाउण्ड्रीवाल निर्माण कार्य	२०७९/०८०	४८,१६,१४५।६४	२१,४५,९३९	नखुलेको
६	06/NCB/AM/T/2080-081	बुढाखोला तटबन्धन-०२	२०८०/०८१	४४,०८,९४७।०२५	१४,९१,६००	नखुलेको
७	04/NCB/AM/RD/2081-082	बुसाकोट अधिकारी मन्दिर कोसेडा हुदाई तिलेपाटा सम्म सडक निर्माण	२०८१/०८२	३९,१७,४४४।३०	११,६६,२००।४१	नखुलेको
८	02/NCB/AM/RD/2081-082	पशुपति मा.वि देखी अधारभूत सवस्था सम्मा सडक निर्माण–०९	२०८१/०८२	४५,९१,६५४।९०	२५,४६,४७६	नखुलेको
९	03/NCB/AM/RD/2081-082	रोला देखी वडा कार्यालय हुदै तौने सम्मा सडक निर्माण-०६	२०८१/०८२	४१,९२,५०४।००	२७,६७,५१३	नखुलेको

३० **कन्टिन्जेन्सी खर्च**

निर्माण कार्यको लागत अनुमान तयार गर्दा सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम १०(७) सँग सम्बन्धित व्यवस्था सोही नियमावलीको अनुसूची- १ मा तोकिएको छ। उक्त अनुसूचीमा निर्माण कार्यको लागत अनुमान तयार गर्दा वर्क चार्ट स्टाफ खर्च २ प्रतिशत र सानातिना अन्य खर्च २ प्रतिशत गरी ४ प्रतिशत कन्टिन्जेन्सीबापत थप गर्ने व्यवस्था रहेको छ। कार्यालयले यो वर्ष रु.४०,३७,४६४ कन्टिन्जेन्सी खर्च गरेको देखिन्छ। पालिकाले उक्त कन्टिजेन्सीबाट कर्मचारीलाई फिल्ड भत्ता, विज्ञापन प्रकाशन र विविध लगायतमा खर्च गरेको छ। पालिकाले यस्तो खर्च गर्दा कन्टिजेन्सी खर्च सम्बन्धी कार्यविधि तय गरेको समेत देखिएन। कार्यविधि वनाएर मात्र कन्टिजेन्सी खर्च गर्नेतर्फ पालिकाको ध्यान जानु पर्दछ। यस सम्बन्धमा देखिएका थप बेहोराहरु देहायबमोजिम रहेका छन।

- सार्वजनिक खरिदमा कन्टिन्जेन्सी रकम खर्चलाई व्यवस्थित गर्ने निर्देशिका, २०७४ अनुसार कन्टिन्जेन्सीबाट भएको खर्च ठेक्का एवं योजना अनुसार नापी किताबमा उल्लेख गर्नु पर्नेमा गरेको देखिएन। योजना वा ठेक्का प्याकेज अनुसार

कन्टिन्जेन्सी खर्च छुट्याई नापी किताबमा प्रविष्टि गर्नुपर्छ।

- महालेखा नियन्त्रक कार्यालयले २०७४ सालमा जारी गरेको एकीकृत आर्थिक संकेत तथा वर्गीकरण र व्याख्या, २०७४ अनुसार विभिन्न खर्च संकेत नम्बरबाट खर्च लेखाङ्कन गर्नुपर्ने रकमहरू जस्तै मर्मत संभार, स्टेशनरी छपाइ, सूचना प्रकाशन, इन्धन, भत्ता जस्ता कार्यमा समेत सार्वजनिक निर्माण शीर्षकबाट खर्च लेखेको देखिएको छ। जुन उक्त खर्चको संकेत तथा वर्गीकरण अनुसार मेल खाने देखिँदैन।
- कन्टिन्जेन्सी रकमबाट, कार्यालय मालसामान, इन्धन, विविध लगायतका चालु खर्च शीर्षकका खर्चहरू समेतलाई पुँजीगत बजेट शीर्षकतर्फ समावेश गरी खर्च गरेकोले सार्वजनिक खरिदमा कन्टिन्जेन्सी रकम खर्चलाई व्यवस्थित गर्ने निर्देशिका, २०७४ ले उल्लेख गरेबमोजिम अन्य सानातिना खर्च छुट्याएर मात्र कन्टिन्जेन्सी रकम खर्च भएको यकिन गर्ने विवरण समेत तयार गर्नुपर्दछ।

३१ पेश्की बाँकी

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ बमोजिम पेश्की लिने कर्मचारीले तोकिएको कार्य सम्पन्न गरी कार्यालय फर्कीएको १५ दिन भित्र फाटबाँरी पेश गरी पेश्की फस्योंट गर्नुपर्ने तथा अन्य संघ संस्था र निर्माण व्यवसायीलाई दिएको पेश्की सम्झौतामा तोकिएको म्यादभित्र फस्योंट गर्नुपर्ने उल्लेख छ। पालिकाको गतवर्ष तथा यस बर्ष भुक्तानी दिएको पेश्की रु.९५,४५,०४३।- फस्योंट गर्न बाँकी रहेको देखिन्छ। यो वर्ष प्रदान गरिएको मध्ये नियमानुसार म्याद नाघेको रु. १,५०,०००।- पेश्की रकम फस्योंट गर्नुपर्ने देखिएको रु.

क्र.सं.	गो. भौ.नं. र मिति	पेश्कीको विवरण	पेश्की लिनेको नाम	गत वर्षको	यो वर्षको	जम्मा	मेनुअल फस्योंट	वास्तविक बाँकी
१	४७,२०८१/०४/०१	बुढाखोला तटबन्धन आठवीस-२	विजय कन्स्ट्रक्सन	३७५०००	०	३७५०००	०	३७५०००
२	४८,२०८१/१०/१३	सडक तथा पूल निर्माण	अबिसा निर्माण सेवा एण्ड सप्लायर्स प्रा.लि.	१९१४४०००	०	१९१४४०००	१०१८३९५७	८९६००४३
१	२२६,२०८१/०४/०१	इन्धन कार्यालय प्रयोजन थप	कर्णाली आयल स्टोर एण्ड जनरल अर्डर सप्लायर्स	६००००	०	६००००	०	६००००
२	१४४,२०८१/०९/०१	सेवा र परामर्श खर्च	नेपाल ल एशोसिएट्स	०	१०००००	१०००००	०	१०००००
३	३९०,२०८१/१२/२०	शिक्षा खेलकुद शाखा कार्यक्रम संचालन	शुभ विहानी क्लव	०	५००००	५००००	०	५००००
जम्मा				१९५७९०००	१५००००	१९७२९०००	१०१८३९५७	९५४५०४३

पेश्की	१,५०,०००

३२ सामुदायिक वनको अभिलेख

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ६२ (ख) १ अनुसार सामुदायिक वन उपभोक्ता समितिले वन पैदावर विक्री तथा उपयोग सम्बन्धी आफ्नो वार्षिक कार्य योजना बनाई सम्बन्धित स्थानीय तहबाट स्वीकृत गराउनुपर्ने र उक्त कार्य योजना अनुसार वन पैदावरको विक्रीबापत प्राप्त हुने रकमको १० प्रतिशत रकम सम्बन्धित स्थानीय तहको सञ्चित कोषमा दाखिला गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। यस पालिकाक्षेत्रमा वन कार्यालयको अभिलेखबमोजिम ३७ वटा सामुदायिक वन रहेको छ। पालिका अन्तर्गत कुनै पनि सामुदायिक वनले कार्ययोजना पेश गरी स्वीकृत गरेको जनाएको छ। पालिकाले आफ्नो कार्यक्षेत्र भित्रमा सामुदायिक वनको वार्षिक कार्य योजनाको अभिलेख र सोको कार्यान्यवन अवस्था सम्बन्धमा अनुगमन मूल्याङ्कन नगरेको, प्राप्त हुनुपर्ने राजश्व यकिन नगरेको र यसको लागि

नीतिगत व्यवस्था तथा कार्ययोजना तयार गरी कार्यान्वयन गरेको देखिएन। कानुनबमोजिम आन्तरिक आयको अभिवृद्धि गर्न पालिकाको ध्यान जानुपर्ने देखिन्छ।

३३ **सेवाप्रवाह**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ११ मा स्थानीय तहको एकल काम कर्तव्य र अधिकार २२ वटा, संघ र प्रदेशको सहकार्यमा प्रयोग हुने साझा अधिकार ११ वटा र स्थानीय तहको अन्य काम कर्तव्य र अधिकार २ वटा समेत ३५ कार्य सूची तोकिएको छ। यस वर्ष पालिकाबाट निम्नानुसार सेवाप्रवाह गरेको विवरण प्राप्त भएको छ। पालिकाबाट प्रदान गरिने सेवाप्रवाह मध्ये पञ्जिकरणबाहेकका अन्य सेवा सञ्चालनमा सुधार गरी कार्यान्वयन गर्नु पर्ने देखिन्छ।

क्र.सं.	विवरण	सेवा प्राप्तिका लागि निवेदन संख्या	सिफारिस संख्या
१	नागरिकता सिफारिस	३१२५	३१२५
२	घरबाटो सिफारिस	उपलब्ध नभएको	
३	नाता प्रमाणित	२०९	२०९
४	जन्म, मृत्यु दर्ता	१७९६	१७९६
५	अन्य	उपलब्ध नभएको	

३४ **सहकारी नियमन र विवरण दाखिला**

सहकारी ऐन, २०७४ को दफा ७३ अनुसार मासिक, चौमासिक, वार्षिक प्रतिवेदन बुझाउनु पर्ने र सहकारी नियमावली, २०७५ को नियम २८ (४), सहकारी संस्थाहरुको सुपरीवेक्षण, निरीक्षण तथा अनुगमन निर्देशिका, २०७८ को दफा ३ मा मासिक प्रतिवेदन प्रत्येक महिना ७ गते भित्र एकीकृत सूचना व्यवस्थापन प्रणाली (COPOMIS) दाखिला गर्नु पर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले उपलब्ध गराएको विवरणअनुसार पालिकाभित्र हालसम्म ४० वटा सहकारी संस्थाहरु दर्ता भएका छन्। पालिकाभित्रका दर्ता भएका सहकारी संस्थाहरुमध्ये ४० सहकारीले प्रणालीमा दर्ता रहेको १७ वटा सहकारीले मात्र प्रणालीको पासवर्ड लिएको देखिन्छ। पालिकामा ४० मध्ये ५ ले समष्टिगत विवरण भरे तापनी ३५ सहकारीहरुले एकीकृत सूचना व्यवस्थापन प्रणाली (COPOMIS) मा सहकारीहरुको वार्षिक विवरण अद्यावधिक गरेका छैन। पालिकाबाट पेश भएको विवरणअनुसार पालिकामा दर्ता भएको सहकारीहरुमध्ये बचत तथा ऋण सहकारी संस्था ८, बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था ४, कृषि २२ वटा र अन्य संस्था ६ रहेका छन्। पालिकाले यस वर्ष कुनै पनि सहकारीहरुको अनुगमन गरेको देखिएन। पालिकाभित्र रहेका सहकारीले समष्टिगत प्रतिवेदन नबुझाएको, मासिक प्रगति नबुझाएको, साधारण सभाको जानकारी नगराएको, र साधारण सभाको प्रतिवेदन समेत पठाएको अवस्था छैन। तसर्थ पालिकाले विधमान कानुन र सुचना प्रणालीबमोजिम सबै प्रकारका विवरण दाखिला नगर्ने सहकारी उपर अनुगमन गरी कारवाही गर्नुपर्ने देखिन्छ।

३५ **फोहोरमैला व्यवस्थापन**

फोहोरमैला व्यवस्थापन ऐन, २०६८ को दफा ४ मा फोहोरमैला व्यवस्थापन गर्ने दायित्व स्थानीय तहको हुने र दफा १२ मा पालिकाले फोहोरमैला व्यवस्थापन स्थल तोक्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ। पालिकाभित्र उत्पादन हुने फोहोरमैलाको व्यवस्थापनका लागि स्यानिटरी ल्याण्डफिल साइट नभएको हुँदा उत्पादित फोहोरमैलाको व्यवस्थापन दिगो रुपमा व्यवस्थापन हुन नसकेको, पालिकाले फोहोरमैला व्यवस्थापनसम्बन्धी नीतिको तर्जुमा नभएको देखिन्छ। पालिकाले अस्थायीरुपमा खोला किनारामा फोहोरमैला व्यवस्थापन कार्य गर्दै आएकोमा हाल वडा नं. ४ स्थित कर्णाली नदि किनारमा अस्थायी डम्पिङ साइटमा फोहोरमैला व्यवस्थापन हुने गरेको देखिन्छ। पालिकाले फोहोरमैला व्यवस्थापन गर्न फोहोरमैलालाई स्रोतमा नै कमी गर्ने, पुनः प्रयोग गर्ने र पुनः चक्रिय प्रणालीको अवलम्बन गर्न नागरिक जनचेतना अभिवृद्धि गरी दिगो रुपमा फोहोरमैला व्यवस्थापन गर्न स्यानिटरी ल्याण्डफिल साइट निर्माण गर्ने, वैज्ञानिकरुपमा

प्रशोधन कार्य गर्नेलगायत फोहरमैलाको वर्गीकरण गरी फोहरमैलाको उचित व्यवस्थापनमार्फत् पालिकाको पर्यावरणलाई स्वच्छ राख्न ध्यान दिनुपर्दछ ।

३६ **एकमुष्ठ बजेट**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ बमोजिम स्थानीय आर्थिक अवस्थासमेतको आधारमा बजेट तथा कार्यक्रमको प्राथमिकीकरणका आधार तयार गरी स्रोत अनुमान तथा सीमा निर्धारणका आधारमा अबण्डा नराखी आय-व्ययको अनुमान पेस गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। यस पालिकाको बजेट नमुना छनौटका आधारमा विश्लेषण गर्दा यो वर्ष स्पष्ट कार्यक्रम नखुलाई देहायबमोजिमका ३ शीर्षकमा मात्र रु.२ करोड ४० लाख अवण्डा बजेट व्यवस्था गरी विभिन्न ५२ योजना तथा कार्यक्रममा रु.१,२९,१३,७२३।३८ खर्च गरेको देखिन्छ। बजेट अवण्डामा राखी कार्यपालिकाको निर्णयबाट खर्च गर्ने गरेको देखिन्छ। जसले गर्दा वित्तीय अनुशासन र पारदर्शिता कायम भएको छैन। तसर्थ बजेट खर्चलाई पारदर्शिता र पद्धतिमा आधारित बनाउन बजेट अवण्डामा राख्ने परिपाटिको अन्त्यगर्ने तर्फ पालिकाको ध्यान जानुपर्दछ। अवण्डा बजेटबाट पालिकाले समय समयमा छुट्टै निर्णय गरी कार्यान्वयन गरेका केही योजनाका उदाहारण देहायअनुसार छन् :

सि नं	शिर्षक	बजेट रकम	संचालित योजना तथा भुक्तानी संख्या	खर्च
१	समपुरक तथा अन्य पूँजिगत साझेदारीक कार्यक्रम	२,००,००,०००	१६	९६,६३,९४८
२	नगर प्रमख पूर्वाधार विकास कार्यक्रम	२१,००,०००	५	१७८०२२०
३	विविध कार्यक्रम खर्च	१९,००,०००	३१	१४,६९,५५५
	जम्मा	**२,४०,००,०००**	**५२**	**१,२९,१३,७२३**

३७ **संगठन तथा कर्मचारी व्यवस्थापन**

स्थानीय सेवा (गठन तथा सञ्चालन) ऐन, २०८१ को दफा 7 मा स्थानीय तहमा स्थानीय सरकारी सेवाको संगठन संरचना वा दरबन्दी सिर्जना गर्न तथा त्यस्तो संगठन संरचना वा दरबन्दीमा पुनरावलोकन वा हेरफेर गर्न सम्बन्धित स्थानीय तहको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको संयोजकत्वमा सिफारिस समिति गठन गरी संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण गर्नुपर्ने, संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण गर्दा संगठनको दरबन्दी सिर्जना, पुनरावलोकन वा हेरफेर गर्नु पर्ने देखिएमा तोकिएको आधार तथा कारण खुलाई सो समितिले कार्यपालिकामा प्रतिवेदन पेश गर्नु पर्ने र कार्यपालिकाको सिफारिसमा सभाले दरबन्दीको आवश्यकता र औचित्य समेतको आधारमा त्यस्तो सङ्गठन संरचना वा दरबन्दीको प्रस्ताव स्वीकृत गर्ने सङ्गठन संरचना र दरबन्दी स्वीकृत भएको मितिले एक महिनाभित्र स्थानीय सरकारी सेवाको पदहरुको सेवा, समूह, उपसमूह तथा तह समेत खुल्ने गरी प्रदेश अभिलेखालयमा पठाउनुपर्ने उल्लेख छ। पालिकाले संगठन संरचना तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण गरी हाल कायम रहेको दरबन्दी संख्या, दरबन्दी थप गर्नुपर्ने कारण, थप दरबन्दी संख्या र थप दरबन्दी प्रस्ताव गर्दा सेवा सुविधाको लागि लाग्ने खर्चको स्रोतसमेत विश्लेषण गरी संगठन तथा व्यवस्थापन सर्भेक्षण गर्नुपर्ने र सोको जानकारी मुख्यमन्त्रि तथा मन्त्रीपरिषद्को कार्यालय र प्रदेश अभिलेखालयमा पठाउनुपर्नेमा हालसम्म सो गरेको देखिएन। पालिकामा स्थानीय तह गठन हुँदाका बखत पालिका तर्फ ५६ र स्वास्थ्य तर्फ ३० समेत ८६ कर्मचारीको दरवन्दी रहेकोमा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत सहित १ जना, समायोजन भएको १७, साविक स्थानीय तहवाट १ जना तथा प्रदेश लोकसेवावाट ३६ जना गरी कुल ५५ स्थायी पदपूर्ती भएको देखिन्छ भने भने शिक्षा अधिकृत नवौ दशौ १, सिनियर डिभिजनल इन्जिनियर १, अधिकृत छैठौँ १, प्रशासन पाँचौ ४ लगायत ३१ पद रिक्त रहेको छ। सोबाहेक विभिन्न पदका ८२ जना (कार्यक्रम करार १६ जना वाहेक) कर्मचारीहरु करारमा पदपूर्ती गरेको देखिन्छ। स्थानीय सेवा (गठन तथा संचालन) ऐनमा भएको व्यवस्थाबमोजिम संगठन संरचना तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षणबमोजिम प्रदेश अभिलेखालयमा पद दर्ता गरी आवश्यक जनशक्तिको व्यवस्थापन गरी सेवा प्रवाह प्रभावकारी बनाउनुपर्दछ।

३८ **प्रशासनिक खर्च**

अन्तरसरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन,२०७४ को दफा २१ (४) मा प्रदेश तथा स्थानीय तहले आफुले उठाएको राजस्व र यस ऐन बमोजिम राजस्व बाँडफाँटबाट प्राप्त हुने रकमबाट प्रशासनिक खर्च पुग्ने गरी राजस्व र व्ययको अनुमान पेश गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। त्यस्तै राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगले जारी गरेको मार्गदर्शनमा, प्रशासनिक खर्च आफ्नो आन्तरिक आयबाट व्यवस्थापन गर्ने तर अत्यावश्यक प्रशासनिक खर्चको लागि आफ्नो आन्तरिक आय अपर्याप्त भएको अवस्थामा मात्र राजस्व बाँडफाँटबाट प्राप्त रकम किफायती रुपमा उपयोग गरी बाँकी रकम विकास निर्माण र सार्वजनिक सेवामा खर्च गनुपर्ने गरी बजेट विनियोजन गर्नुपर्नेगरी मार्गदर्शन तय गरेको छ। पालिकाले आफ्नो आन्तरिक आय रु.५४,०७,५१३.३५ प्राप्त गरेको देखिएकोमा प्रशासनिक खर्च वापत रु.८,८७,६८,२२४.२२ भएको देखिन्छ। उक्त खर्च आन्तरीक आयको तुलनामा १६४१.७२ प्रतिशत गरेको देखिएको छ। राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगले जारी गरेको मार्गदर्शन बमोजिम प्रशासनिक खर्च आफ्नो आन्तरिक आयबाट पुर्ण रुपमा व्यवस्थापन गरेको देखिएन। राजश्व बाँडफाँटबाट प्राप्त हुने रकमबाट मुलत सामाजिक सेवा, विकास निर्माण र सार्वजनिक सेवामा विनियोजन नगरी दैनिक प्रशासनिक कार्यमा विनियोजन गरी खर्च गरेकोले आन्तरिक स्रोत उचित व्यवस्थापन गरी मार्गदर्शनबमोजिम प्रशासनिक खर्चमा नियन्त्रण गर्नुपर्ने देखिन्छ।

३९ **समानीकरण अनुदानको उपयोग**

राष्ट्रिय प्राकृतिक श्रोत तथा वित्त आयोगले जारी गरेको मार्गदर्शनमा संघीय विभाज्य कोषबाट स्थानीय तहमा प्राप्त हुने वित्तीय समानीकरण रकमको उपयोग गर्दा सो रकमबाट बजेट विनियोजन गरी अध्ययन भ्रमण, वैदेशिक भ्रमण र अन्य प्रशासनिक एवं सञ्चालन आदिमा खर्च गर्न नपाईने व्यवस्था छ। आयोगको मार्गदर्शन अनुकुल नहुने गरी पालिकाले समानिकरण अनुदानबाट चालु प्रकृतिका कार्यमा रु.६,८५,००,०००।- बजेट विनियोजन गरी रु.६,२७,४५,०८७।६२ खर्च गरेको देखिन्छ। यस्तो खर्च अधिकांश शैक्षिक सुदृढीकरण अनुदानमार्फत स्थानीय शिक्षकको तलव भत्ता भुक्तानी र विगत वर्षमा शसर्त अनुदान फिर्ता नगरेको रकम फिर्ता गर्ने कार्यमा खर्च भएको देखिन्छ। पालिकाले प्राप्त गर्ने समानिकरण अनुदानको रकम पुँजी निर्माण हुने तथा दिर्घकालिन प्रकृतिका खर्चमा विनियोजन गरी खर्च गर्ने गराउने तर्फ पालिकाको ध्यान जानुपर्दछ।नेपाल सरकार वित्तीय समानीकरण अनुदान स्रोतबाट पालिकाले विनियोजन तथा खर्च गरेको केही उदाहरण देहायबमोजिम रहेका छन्।

क्र.सं.	कार्यक्रमको नाम	खर्च शीर्षक	स्रोत	विनियोजन	खर्च
१	शैक्षिक सुदृढीकरण अनुदान	२५३११	नेपालसरकार - समानिकरण अनुदान	४,८५,००,०००.००	४,२७,४५,०८७.६२
२	बेरुजु फिर्ता	२८२१९	नेपालसरकार - समानिकरण अनुदान	२,००,००,०००.००	२,००,००,०००.००
			कुल जम्मा	**६,८५,००,०००.००**	**६,२७,४५,०८७.६२**

४० **कानुन र कार्यान्वयन**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ अनुसार स्थानीय तहहरुले आफ्नो अधिकारक्षेत्र भित्रका विषयमा ऐन तथा सोको अधिनमा रही नियम निर्देशिका, कार्यविधि र मापदण्ड बनाई कार्यान्वयनमा ल्याउन सक्ने व्यवस्था छ । जसअनुसार स्थानीय तह सञ्चालनको लागि संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयबाट नमूना कानुनहरु समेत बनाई उपलब्ध गराएकोमा यस पालिकाले हालसम्म १२ वटा ऐन, २ वटा नियमावली, ३८ वटा कार्यविधि, ५ निर्देशिका लगायत ५७ वटा कानुन निर्माण गरी कार्यान्यनमा ल्याएको छ । पालिकाले तर्जुमा गरेको कानुनहरुमध्ये केही कानुनहरू राजपत्रमा प्रकाशन गरेको छैन भने पालिकाको वेभसाइटमा समेत राखेको छैन। तसर्थ, उक्त कानुनहरु राजपत्रमा प्रकाशन गरी कार्यान्वयनमा ल्याउनुपर्दछ र वेभसाइटमा समेत अद्यावधिक गरी प्रकाशन गर्नुपर्दछ ।

४१ **आर्थिक सहायता**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ मा स्थानीय तहको रकमबाट आर्थिक सहायता, चन्दा, पुरस्कार एवं संस्थागत अनुदान वितरण गर्न पाउने व्यवस्था छैन। पालिकाले यस वर्ष आर्थिक सहायता शीर्षकवाट आर्थिक रुपले विपन्न निरपेक्ष गरिबीको रेखामुनी रहेका दिर्घरोगी, हिंसा पीडित तथा वेचविखनमा परेका महिला, बालबालिका, विपन्न अति अशक्त अपाङ्ग र पूर्ण अशक्त अपाङ्ग ,बेवास्तामा परेका जेष्ठ नागरिक तथा प्रकोप व्यवस्थापन कोषबाट प्रकोपजन्य पिडितलाइ न्युनतम रु.७,०००।- देखी रु.१,००,०००।- सम्म २०३ जना व्यक्तिलाई रु.२६,००,०००।- खर्च गरेको छ। पालिकाले आर्थिक सहायता उपलब्ध गराउदा अद्यावधिक अभिलेख राखी सहायता पाउने व्यक्तिको विवरण वेभसाइटमा समेत सार्वजनिक गर्नुपर्दछ। पालिकाको आन्तरीक आय न्युन रहेको अवस्थामा सहायता खर्चमा मितव्ययिता कायम गरी खर्च नियन्त्रण गर्नुपर्ने देखिन्छ।

सि नं	शीर्षक वा प्रयोजन	रकम	प्राप्त गर्नेको संख्या
१	सामाजिक आर्थिक सहयता	१९,५०,०००	१८०
२	प्रकोप व्यवस्थापन कोषबाट सहायता	६,५०,०००	२३
	जम्मा	**२६,००,०००**	**२०३**

४२ **त्रुटि सच्याउने अवधिको अभिलेख**

सार्वजनिक खरिद नियमावलीको नियम १२५ (१) मा खरिद सम्झौताबमोजिम निर्माण कार्य सम्पन्न भएको ३० दिन भित्र सम्बन्धित निर्माण व्यवसायीले निर्माण भएबमोजिमको (एज बिल्ट) नक्सा सार्वजनिक निकायमा पेश गर्नुपर्ने उल्लेख छ। त्यस्तै सोही नियमको उपनियम २ मा त्रुटी सच्चाउने दायित्व अवधि समाप्त भएपछि ड्रइङ डिजाइन र स्पेशिफिकेशनबमोजिम भए नभएको जाँचबुझ गराई कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन तयार गर्नुपर्ने उल्लेख छ। नियममा भएको उक्त प्रावधानको प्रभावकारी रुपले कार्यान्वयन गर्न र गुणस्तरीय निर्माण कार्यमा सघाउ पुर्‍याउनको लागि निर्माण सम्पन्न भई त्रुटि सच्याउने अवधिमा रहेका ठेक्काको अभिलेख राखी नियममा उल्लेख भए अनुसार प्राविधिक कर्मचारीबाट जाँचबुझ गराउनुपर्नेमा त्रुटि सच्याउने अवधिमा रहेका ठेक्काको अभिलेख तयार गरेको देखिएन। यस्तो अवस्थामा त्रुटि सच्याउने अवधि समाप्त भएका ठेक्काको प्राविधिक कर्मचारी खटाई नियममा भएको प्रावधान अनुसार जाँचवुझ गराई कार्यसम्पन्न प्रतिवेदन तयार भए नभएको, ठेक्का स्वीकृत गर्ने पदाधिकारी र कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन तयार गर्ने एउटै पदाधिकारी भएको अवस्थामा एक तह माथिको अधिकारी समक्ष कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन पेश गरे नगरेको सम्वन्धमा एकिन गर्न सकिएन। अतः नियमावलीमा भएको व्यवस्था वमोजिम त्रुटि सच्याउने अवधिका ठेक्काहरुको अभिलेख तयार गरी कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन तयार गर्ने गराउने, त्रुटि भएका ठेक्काहरुको त्रुटि सच्याउने लगायतका कार्यहरु गर्ने गराउने तर्फ कार्यालयको ध्यान जानुपर्ने देखिन्छ।यो वर्ष सम्पन्न भएका केही ठेक्काको विवरण देहाय अनुसार रहेको छ ।

क्र.सं.	ठेक्का नं.	योजनाको नाम	निर्माण व्यवसायीको नाम	भुक्तानी रकम
१	०१-०८१।८२	सिदुरे अभि देखि कालापाडा सम्म तटवन्धन	विराट चट्टान जे.भि.	४२२१७९५
२	३१-०७७।७८	१५ सैया अस्पताल निर्माण	वर्ल्ड वाइड मंगलदिप जे.भि.	१३५४४६७१०

४३ **जोखिम मूल्याङ्कन**

पालिकाले प्रदान गर्ने सेवाको बारेमा संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयले गरेको स्थानीय तह वित्तीय जोखिम मुल्याङ्कनमा यस पालिकाले आर्थिक बर्ष २०८०।८१ मा ६५.५ प्रतिशत अङ्क हासिल गरेको छ भने स्थानीय तह संस्थागत क्षमता स्वमुल्याङ्कनको आधारमा पालिकाले आर्थिक वर्ष २०८०।८१ मा ४८.७५ प्रतिशत मात्र अङ्क प्राप्त गरेको पाइयो। पालिकाले क्षमता स्वमुल्याङ्कनका क्रममा संगठन तथा प्रशासन, सेवा प्रवाह, वार्षिक बजेट तथा योजना व्यवस्थापन, वित्तिय एवं आर्थिक व्यवस्थापन, सामाजिक समावेशिकरण, वातावरण संरक्षण तथा विपद व्यवस्थापन र सहकार्य र समन्वय लगायतका विषय क्षेत्रमा सुधार गर्नुपर्ने देखिन्छ । साथै

जोखिम मुल्याङ्कनको क्रममा पत्ता लागेका योजना, बजेट तथा कार्यक्रम व्यवस्थापन, अनुगमन, मुल्याङ्कन तथा लेखापरीक्षण र राजस्व व्यवस्थापन लगायतका विषय क्षेत्रमा भएको जोखिमहरुको अभिलेख राखि नियन्त्रणको लागि कार्य योजना तयार गर्नुपर्दछ ।

४४ **आय अनुमान**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ६६ बमोजिम स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले पालिकामा प्राप्त हुने आन्तरिक आयसमेतको व्यवस्थापन गर्न सक्ने व्यवस्था छ। पालिकाले पेश गरेको आय-व्ययको अनुमानमा आन्तरिक आयतर्फ मालपोत, कर, सेवा शुल्क, दस्तुर वापत अनुमानित रू.४८ लाख प्राप्त हुने प्रक्षेपण गरेको देखिन्छ भने १८ शिर्षकमा रु. ५४,०७,५१३.३५ आय प्राप्ती गरेको छ।आर्थिक वर्ष २०८१/८२ सभाले गरेको अनुमानको ११२.६६ प्रतिशत आय प्राप्त गरेको छ। आम्दानीका अन्य सम्भावित स्रोतको पहिचान गरी आयको अनुमान यर्थाथपरक बनाउने र राजस्व वृद्धि गर्नु पर्ने देखिन्छ।

४५ **आन्तरिक आय**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ६६ बमोजिम स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले पालिकामा प्राप्त हुने आन्तरिक आय समेतको व्यवस्थापन गर्न सक्ने व्यवस्था छ। पालिकाले आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा केन्द्रीय अनुदानबाट गरेको खर्चका तुलनामा आन्तरिक आयको स्थिति देहाय बमोजिम छ।

केन्द्रिय अनुदानबाट खर्च (अन्तर सरकारी अख्तियारी वाहेक)	आन्तरिक आय	आन्तरिक आय प्रतिशत
२८,०८,०१,२८७.६४	५४,०७,५१३.३५	१.९२

उपर्युक्त विवरण अनुसार स्थानीय तहमा प्राप्त केन्द्रीय अनुदानबाट भएको खर्चको तुलनामा आन्तरिक आयको हिस्सा १.९२ प्रतिशत मात्र रहेको छ। त्यसैले पालिकाको आन्तरिक आय सङ्कलनको दायरालाई फराकिलो पार्दै आन्तरिक आय वृद्धि गर्नेतर्फ ध्यान दिनुपर्ने देखिन्छ ।

४६ **कर तथा शुल्क असुली**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ५५, ५७, ५८ र ५९ मा एकीकृत सम्पत्ति कर र घरजग्गा कर, घरजग्गा बहाल कर, व्यवसाय कर र वहाल विरौटी शुल्क उठाउने व्यवस्था रहेको छ। साथै, पालिकाले राजस्वका श्रोत विश्लेषण गरी तथ्यपरक र अनुमानयोग्य हुने किसिमका आम्दानीका स्रोत पहिचान गरी लक्ष्य निर्धारण गर्ने तथा लक्ष्यबमोजिम राजस्व सङ्कलनमा क्रियाशिल रहनुपर्नेमा पालिकाको वार्षिक अनुमान र श्रोत सङ्कलनको अवस्था निम्नानुसार रहेको छ। पालिकाले यो वर्ष सुत्र प्रणालीको राजस्व मोड्युल लागु नगरेको कारण नगदी रसिदबाट असुल गरेको राजस्वको शीर्षकगत राजस्वको अभिलेख तयार नगरी एकमुष्ठ आम्दानी बाँधेको देखिन्छ जसले पालिकामा राजस्वका स्रोतका रूपमा पहिचान भएका राजस्वका सबै स्रोतहरू उचित तरीकाले सम्बन्धित शीर्षकमा लेखाङ्कन हुन सकेको छैन। पालिकाले वडागत रूपमा सङ्कलन भएको राजस्व दाखिला समयमा गर्ने, सम्बन्धित शीर्षकमा गर्ने, कर तथा शुल्कको प्रक्षेपणलाई मूल्यांकन एवं विश्लेषण गर्ने गर्नुपर्दछ। साथै, राजस्व अनुमानलाई वस्तुगत बनाई आय सङ्कलनका लागि थप स्रोत व्यवस्था गर्न पालिका थप क्रियाशिल हुनुपर्ने देखिएको छ। पालिकाको आय शीर्षकमा आय अनुमान र असुली स्थिति निम्नानुसार रहेको देखिन्छ।

क्र.सं.	राजश्व संकेत	आम्दानी शीर्षक	अनुमान	आम्दानी	आम्दानी प्रतिशत
१	११३१३	सम्पती कर	१२००००००.००	०.००	०.००
२	११३१४	भुमिकर/मालपोत	१३००००००.००	०.००	०.००
३	११३१७	वहाल कर	५०००००.००	३६९२६७.३१	७३.८५
४	११६११	व्यवसायले भुक्तानी गर्ने	१००००००.००	०.००	०.००
५	११६२१	व्यवसाय बाहेक अन्यले भुक्तानी	०.००	१०००.००	१००.००
६	११६३१	कृषितथा पशुजन्य वस्तुको व्यावसायिक कारोवारमा लाग्ने कर	०.००	२४२७५.००	१००.००
७	११६९१	अन्य कर	०.००	३९६४५०९.०४	१००.००
८	१४२१९	अन्य सेवा शुल्क तथा बिक्री	०.००	१२२५५५.००	१००.००
९	१४२२३	शिक्षा क्षेत्रको आम्दानी	०.००	५०००.००	१००.००
१०	१४२२९	अन्य प्रशासनिक सेवा शुल्क	१०००००.००	१२००००.००	१२०.००
११	१४२४२	नक्सापास दस्तुर	०.००	३२३३५.००	१००.००
१२	१४२४३	सिफारिश दस्तुर	०.००	३२३७०.००	१००.००
१३	१४२४४	व्यक्तिगत घटना दर्ता दस्तुर	०.००	५००.००	१००.००
१४	१४२४९	अन्य दस्तुर	०.००	३६३१०.००	१००.००
१५	१४२५३	व्यावसाय रजिष्ट्रेशन दस्तुर	७०००००.००	५९८७५.००	८.५५
१६	१४३१२	प्रशासनिक दण्ड जरिवाना र जफत	०.००	५००००.००	१००.००
१७	१४५२९	अन्य राजस्व	०.००	४६०१७०.००	१००.००
१८	१४६११	व्यवसाय कर	०.००	१२९३४७.००	१००.००
जम्मा			४८,००,०००.	५४,०७,५१३.३५	११२.६६

४७ **व्यवसाय कर**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ५८ मा पालिकाले आफ्नो कार्यक्षेत्र भित्र रहेका विभिन्न व्यवसाय गर्ने व्यक्तिबाट व्यवसाय कर उठाउनुपर्ने व्यवस्था रहेको छ। यस वर्ष पालिकाले व्यवसाय कर वापत कुनै पनि आय अनुमान नगरेकोमा रु. १,२९,३४७।- आम्दानी भएको तथा व्यवसायको रजिष्ट्रेशन दस्तुरमा रु.७,००,०००।- आय अनुमान गरेकोमा रु. ५९,८७५।- आम्दानी गरेको छ। पालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्र रहेका व्यवसायीहरूको अभिलेख तयार नगरेको तथा राजस्व प्रणालीमा भएको विगतको रजिष्ट्रेशन समेत अध्यावधिक गरेको छैन्। जसबाट पालिकाले सङ्कलन गरेको व्यवसाय कर यथार्थ मन्न सक्ने अवस्था छैन । तसर्थ पालिकाले क्षेत्र भित्र सञ्चालनमा रहेका सम्पूर्ण व्यवसायीको अद्यावधिक अभिलेख राखी करको दायराभित्र ल्याउनु पर्दछ ।

४८ **राजस्वको अभिलेख**

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तिय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ को परिच्छेद ४ को दफा २८ ले राजश्वको अभिलेख अध्यावधिक गरी सोको लेखापरीक्षण गराउने जिम्मेवारी कार्यालय प्रमुखको हुने व्यवस्था रहेको छ । पालिकाले यस वर्ष राजश्व आम्दानी तर्फ सुत्रमा राजस्व अभिलेख राख्न शुरु गरे तापनि सो अधिको राजस्व असुलीको दैनिक राजश्व आम्दानी खाता (म.ले.प.फा.नं. १०२), राजस्व आम्दानीको गोस्वारा खाता (म.ले.प.फा. नं. १०५), राजस्व आम्दानीको दैनिक नगद प्राप्त गोस्वारा खाता (म.ले.प.फा. नं. १०६), राजस्व आम्दानीको दैनिक बैङ्क भौचर प्राप्त गोस्वारा खाता (म.ले.प.फा. नं. १०७) राखेको देखिएन। उल्लेखित प्रतिवेदन हरु प्रणालीमै

रहने जनाएतापनी प्रमाणित गरि नराखिएकोले पालिकाले अनिवार्य रुपमा राख्नुपर्ने खाताहरुको प्रयोग गरी आन्तरिक आयको लेखाङ्कनलाई व्यवस्थित बनाउनु पर्ने देखिन्छ ।

४९ राजस्व दाखिला

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ को दफा २७(१) मा राजस्व दाखिला र राजस्वको लेखा प्रचलित कानुनबमोजिम सरकारलाई प्राप्त हुने राजस्व तथा सरकारी रकम कार्यालयमा प्राप्त भएपछि सोही दिन र सोही दिन सम्भव नभए सोको भोलिपल्ट जिम्मेवार व्यक्तिले तोकिएबमोजिमको ढाँचामा राजस्वको लेखा राखी बैङ्क दाखिला गर्नु पर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले आन्तरीक राजस्व व्यवस्थापनका लागि साग्रिला नामक सफ्टवेयर प्रयोग गरी असुल गरेको देखिन्छ भने असुली गरेको रकम असुली गरेको भोलिपल्ट दाखिला गर्नुपर्ने राजस्व रकम १५ दिन दिन/ १ महिना अवधि पश्चात मात्र एकमुष्ठ रुपमा राजस्व दाखिला गर्ने गरेको देखियो। ऐनको व्यवस्था अनुसार राजस्व समयमै दाखिला गर्ने गराउने तर्फ पालिकाको ध्यान जानु पर्दछ।

५० न्यून राजश्व दाखिला

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ को दफा २८को उपदफा(१) बमोजिम जिम्मेवार व्यक्तिले आफ्नो जिम्मामा आएको सरकारी नगद सोही दिन वा सोको भोलीपल्ट दाखिला गरी स्रेस्ता खडा गर्नु पर्ने व्यवस्था छ भने पालिका अर्न्तगतका निम्नबमोजिमको राजस्व नगदि रसिद नगदी संकलन भएको तर बैङ्क दाखिला गरेको देखिएन। उक्त रकम उपदफा (२) बमोजिम १० प्रतिशत ब्याज सहित असुल गरी राजश्व दाखिला गर्नुपर्ने रु.

संकलन कार्यालय	स्रोत	जिम्मेवार व्यक्ती	बैङ्क दाखिला बाकी रु.
एम्बुलेन्स	भाडा	धिरेन्द्र थापा	१७५००

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **२,७४०** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-९** को निर्णयले रू **४,०४०** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

असुल गर्नुपर्ने	१७,५००

५१ बालुवा र गिट्टीको राजस्व दाखिला

आर्थिक कार्यबिधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ को दफा २८को उपदफा (१) बमोजिम जिम्मेवार व्यक्तिले आफ्नो जिम्मामा आएको सरकारी नगद सोही दिन वा सोको भोलीपल्ट दाखिला गरी स्रेस्ता खडा गर्नु पर्ने व्यवस्था छ भने पालिकाले बालुवा र गिट्टी वापतको कर अमानत मार्फत संकलन गर्न स्थानीय व्यक्ति श्री ओम प्रकाश शाहीलाई जिम्मेवारी दिएको छ। उक्त राजस्व संकलनका लागि रसिद नियन्त्रण खातामा जनाई लिएका रसिदमध्ये ३ प्याड रसिद (१-५०,१०१-१५०,६५१-७००) फिर्ता गरेको छैन भने उक्त ठेलिबाट प्राप्त राजस्वसमेत दाखिला भएको छैन। उक्त रसिदमा उठाउनुपर्ने अधिकतम राजस्व शुल्क नतोकिएकोले रसिदको अनाधिकृत प्रयोग समेत हुन सक्ने देखिन्छ। निजले पेश गरेको रसिद बमोजिम अधिकतम प्राप्त रसिदमा प्रति रसिद रु. १४०० संकलन गरेको देखिएकोले सोहि दरले १५० रसिदबापतको रु. २,१०,०००।- रकमको उपदफा २ बमोजिम १० प्रतिशत ब्याज सहित असुल गरी राजस्व दाखिला हुनुपर्ने रु.

असुल गर्नुपर्ने	२,१०,०००

५२ न्यायिक समितिको कार्यसम्पादन

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ४६ देखि ५३ सम्म न्यायिक अधिकार क्षेत्र तथा न्याय सम्पादन प्रक्रियाको व्यवस्था गरेको छ। समितिमा परेको उजुरीमध्ये मेलमिलाप प्रकृतिका विवाद दर्ता भएको ३ महिनाभित्र टुङ्गो लगाउने व्यवस्था

छ। लेखापरीक्षणको क्रममा प्राप्त विवरण अनुसार गतवर्ष फस्र्यौट वा कारबाही किनारा गरी टुङ्गो लगाउन बाँकी २ र यो वर्ष थप भएको २ गरी कूल ४ विवाद दर्ता भएकोमा १ फस्र्यौट भई ३ बाँकी देखिन्छ। पालिकाले विवाद तोकिएको समयमा सम्पन्न हुन नसक्ने कारणमा पक्षहरु तोकिएको समयमा उपस्थित नहुनु, मुद्दा आर्थिक वर्षको अन्त्यमा दर्ता हुनु जस्ता कारण देखिएकाले उक्त समस्यालाई समाधान गरी न्याय सम्पादन प्रक्रियालाई ऐनले तोकेको म्यादभित्र फस्र्यौट वा कारबाही किनारा गरी टुङ्गो लगाउनुपर्ने साथै न्यायिक समितिले आफ्नो वार्षिक प्रतिवेदन तयार गरी सभा समक्ष पेश गरेको नदेखिएकोले कानुनको परिपालना गर्नुपर्दछ।

सि.नं.	उजुरीको प्रकार	गतवर्ष सम्मको बाँकी	यस वर्ष थप	जम्मा	यस वर्ष फस्र्यौट	फस्र्यौट हुन बाँकी
जम्मा	विभिन्न	०	१०	१०	८	२

५३ **सूचना प्रविधि प्रयोग तथा सुरक्षा**

पालिकाले सम्पादन गर्नुपर्ने विभिन्न कार्यहरु विद्यूतीय प्रणालीबाट सम्पादन गर्ने गरी पालिकाको योजना, सिफारिस, अनुगमन लगायतका सफ्टवेयरहरु सञ्चालनमा ल्याएको छ। पालिका अन्तर्गत प्रयोग भएका सफ्टवेयरको प्रयोगकर्ताहरुको विवरण, पासवर्ड परिवर्तन, भण्डारण तथा डाटा व्याकअप सम्बन्धी अभिलेख मलेप फाराम नं ९०१, ९०२ र ९०३ को ढाँचामा राखी विद्यूतीय सुरक्षा सम्बन्धी व्यवस्था कार्यान्वयनमा ल्याउन पर्नेमा सफ्टवेयर म्यानुअलमा तोकिए अनुसार सेक्युरिटी प्रोटोकल र सुरक्षण विधी लागु गरेको देखिएन। पालिकाले देहायबमोजिमका प्रणाली प्रयोग गरेकोमा सफ्टवेयर सञ्चालन गर्ने कर्मचारी, अनुमतिको प्रमाण तथा डाटा व्याकअपको अवस्था तथा सफ्टवेयरको सुरक्षाका विषयमा कार्यालयको ध्यान जान सकेको देखिएन। यसबाट अनाधिकृत व्यक्तिको प्रणालीमा पहुँच हुन सक्ने, तथ्यांकमा भएका परिवर्तको जिम्मेवारी को सँग हुने भन्ने किटान नहुने एवं ब्याकअप नियमित रुपमा गर्ने र प्रमाणित गर्ने व्यवस्था नभएकोले तथ्याङ्क हराउने वा सच्याउन सकिने जस्ता जोखिम रहेको देखिन्छ। अत: विद्युतीय तथ्याङ्कको सुरक्षा सम्बन्धमा भएका व्यवस्थाको पालना गर्नुपर्दछ।

क्र सं	कार्यक्रमको नाम	खरिद गरेको वर्ष	सफ्टवेयर खरिद खर्च	यो वर्षको वार्षिक मर्मत सम्भार खर्च	हाल सम्मको मर्मत सम्भार खर्च
१	योजना सुचना व्यवस्थापन प्रणाली	२०७६/७७	४,९१,५५०	९९४००	नखुल्ने

५४ **गत वर्षको भुक्तानी**

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ३९ (१५) मा उपनियम १४ बमोजिम दायित्व सिर्जना भई भुक्तानी दिन बाँकीको विवरणमा समावेश भएको खर्च रकममध्ये तलब, महङ्गी भत्ता र स्थानीय भत्ता ,सरुवा भ्रमण खर्च, घर भाडा, पोशाक, खाद्यान्न, औषधि उपचार, बिरामी र बन्दीको सिधा, सेवा निवृत्त सुविधा, स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रममा समावेश भएको कुनै व्यक्ति, फर्म, संस्था वा कम्पनीसँग भएको सम्झौताबमोजिमको रकम जस्ता रकम मात्र भुक्तानी दिन बाँकी रहेमा चालु आर्थिक वर्षको सम्बन्धित बजेट रकमबाट भुक्तानी दिन पुग्ने देखिएमा मात्र भुक्तानी गर्न पाईने उल्लेख छ। पालिकाले गतवर्षको भुक्तानी दिन बाँकीको खाता तथा कच्चावारी (म.ले.प.फा.नं.२२१) प्रमाणित नगरी सभावाट विगतवर्षको भुक्तानी दायित्वका लागि बजेट विनियोजन गरी चालुतर्फ रु.२१,९८,०००।- र पुँजीगततर्फ रु.४०,०१,२८०।- बजेट विनियोजन गरी रु.६१,९९,२८०।- भुक्तानी भएको देखिन्छ। पालिकाले नगरसभाबाट गत वर्षको भुक्तानी दिन बाँकी योजनामा एकमुष्ट बजेट विनियोजन गरी भुक्तानी दिएको भए तापनी चालु तथा सालवसाली प्रकृतिका खर्चहरु सोही वर्ष भुक्तानी नगरी दायित्व सिर्जना गरेको मनासिव देखिदैन। चालु तथा सालवसाली प्रकृतिका खर्चहरु सम्बन्धित वर्षमानै भुक्तानी गर्ने गराउने तर्फ ध्यान जानुपर्दछ। सालवसाली प्रकृती योजनाहरु समयमै सम्पन्न गर्ने तथा सम्झौताबमोजिम दायित्व सृजना भएमा प्रचलित कानूनको

पालना गरी भुक्तानी दिन बाँकीको विवरणका आधारमा मात्र खर्च लेख्नुपर्नेमा कानुनमा भुक्तानी दिन मिल्ने दायित्वबाहेक अन्य दायित्व समेत सिर्जना गरी भुक्तानी गर्ने परिपाटिलाई अन्त्य गर्नुपर्दछ।

सि नं	भुक्तानीको विवरण	खर्च शीर्षक	वजेट	भुक्तानी रकम
१	राष्ट्रपतिरनिङ्ग सिल्डको खेलकुद गत आर्थिक वर्षिको भुक्तानी बाँकी	२२५२२	५,००,०००.००	५,००,०००.००
२	शैक्षिक सुद्वीढीकरण अनुदान आर्थिक वर्ष २०८०।०८१ को दायित्व	२५३११	१७,००,०००.००	१६,९८,०००.००
३	कर्णाली जल परियोजना साझेदारी आ.व. २०८०।०८१ को भुक्तानी दिन बाँकीयोजनाको भुक्तानी	३११५६	३८,७०,०००.००	३८,५१,२८०.००
४	पाताको भुक्तानी दिन बाकी	३११५९	१,५०,०००.००	१,५०,०००.००
		जम्मा	**६२,२०,०००.**	**६१,९९,२८०.**

५५ **विगत वर्षको पेश्की जिम्मेवारी र फर्स्यौट**

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ५२ मा सरकारी कामकाजको लागि दिएको पेश्की रकम सोही आर्थिक वर्ष भित्र फर्स्यौट हुन नसकेमा कार्यालय प्रमुखले त्यसरी फर्स्यौट हुन बाँकी रहेको पेश्की रकम अर्को आर्थिक वर्षमा जिम्मेवारी सानुपर्ने व्यवस्था रहेको छ। पालिकाको आर्थिक वर्ष २०७९।८० को पेश्की बाँकीको विवरण (सुत्रको म.ले.प.फा.नं. २११) अनुसार गत विगत वर्षको फर्स्यौट नभई बाँकी रहेको पेश्की रु.२,१८,०१,२७०।- रहेको र उक्त पेश्की आर्थिक वर्ष २०८०।८१ तथा २०८१।८२ मा जिम्मेवारी सारी फर्स्यौट गरेको छैन। उक्त पेश्की मध्ये प्रशासकीय भवन निर्माणको पेश्की मध्ये आंशिक पेश्की मेनुअल फर्स्यौट गरेको देखिए तापनि प्रणालीमा पेश्की वाँकीनै देखिएकाले उल्लेखित पेश्की रकम सम्वन्धितवाट असुल फर्स्यौट गर्नुपर्दछ ।

मिति	पेश्की लिनेको नाम	प्रयोजन	पेश्की बाँकी
नगरपालिका पुँजीगत			
६५५४३	अबिसा निर्माण सेवा एण्ड सप्लायर्स प्रा.लि.	समपुरक साझेदारी	१९१४४०००
६५७५७	हिमांशु निर्माण सेवा	समपुरक साझेदारी	६१२०००
		जम्मा	१९७५६०००
नगरपालिका चालु			
६५६५०	कल्पना कुमारी थापा	विविध कार्यक्रम खर्च	२००००
६५६६२	तर्क वहादुर वडुवाल	पारिश्रमिक पदाधिकारी	३८१५००
६५७०९	कल्पना कुमारी थापा	पारिश्रमिक पदाधिकारी	४८५००
		जम्मा	४५००००
संघीय शसर्त अनुदान चालु			
६५७१५	रविन्द्र बहादुर विश्वकर्मा	पोषण संवेदनशिलता	१४००००
६५७२३	रविन्द्र बहादुर विश्वकर्मा	पोषण संवेदनशिलता	२०६७७०
६५७५९	ओमकाना आधारभुत स्वास्थ्य चौकी	मातृ तथा नवशिशु कार्यक्रम	१९६००
६५७५९	छेपाडी आधारभुत स्वास्थ्य केन्द्र	मातृ तथा नवशिशु कार्यक्रम	८६९००
६५७५९	तिलेपाटा स्वास्थ्य चौकी	मातृ तथा नवशिशु कार्यक्रम	१२२०००
६५७५९	पिपलको स्वास्थ्य चौकी	मातृ तथा नवशिशु कार्यक्रम	१६६५००
६५७५९	स्वास्थ्यकेन्द्र निमायल	मातृ तथा नवशिशु कार्यक्रम	१०४९००
६५७५९	स्वास्थ्य चौकी राकम कर्णाली	मातृ तथा नवशिशु कार्यक्रम	३७१३००
६५७५९	स्वास्थ्य चौकी सातला	मातृ तथा नवशिशु कार्यक्रम	१३४६००
६५७५९	स्वास्थ्य चौकी सिंहासैन	मातृ तथा नवशिशु कार्यक्रम	१४२७००
		जम्मा	१४९५२७०
प्रकोप व्यवस्थापन कोष			
६५७२२	शेरबहादुर सिजापति	प्राकृतिक प्रकोप पिडितलाई राहत वितरण	१०००००
		कुल जम्मा	२१८०१२७०

५६ **धरौटी फिर्ता**

सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम १२४(२)मा विल विजकको भुक्तानीमा कट्टी हुने धरौटी रकम फिर्ता गर्दा कर कार्यालयमा कर विवरण पेश गरेको प्रमाण पेश गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। साथै आन्तरिक राजश्व विभागको मिति २०७१।७।१४ को परिपत्र अनुसार धरौटि फिर्ता गर्दा मूल्य अभिवृद्धि कर समायोजन गरेको पत्र पेश गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले यो वर्ष देहाय वमोजिमका निर्माण व्यवसायी वर्ल्ड वाइड-मंगलदिप जे. भि.लाई रु.४४,५६,४८८ धरौटी रकम फिर्ता गरेकोमा मुल्य अभिवृद्धि कर समायोजन वेगर भुक्तानी गरेको देखियो। उल्लेखित जेभी २०८१।T।२ देखि नन फाइलर समेत रहेको देखिएको छ। पालिकाले उल्लेखित धरौटी फिर्ता गर्दा जमानत रकम राखेर फिर्ता भएको भए तापनी उक्त जमानतको अवधि तथा त्रुटि सच्याउने अवधि समाप्त भएको तथा सयुक्त उपक्रमलाई धरौटी फिर्ता गर्दा अनिवार्य कर विवरण गर्नुपर्नेमा नगरी फिर्ता भएको देखिएकाले मुल्य अभिवृद्धि कर समायोजन गरेको प्रमाण पेश गर्नुपर्ने देखिएको रु.

गोश्वारा भौचर मिति	निर्माण व्यवसायिको विवरण	धरौटी फिर्ता रकम	कैफियत
३ २०८१।६।१५	वर्ल्ड वाइड - मंगलदिप जे. भि	३,४०,०००.००	जमानतका आधारमा भुक्तानी गरेको
१३ २०८१/१०/२१	वर्ल्ड वाइड - मंगलदिप जे. भि	३६,०५,२४०.००	जमानतका आधारमा भुक्तानी गरेको
१३ २०८१/१०/२१	वर्ल्ड वाइड - मंगलदिप जे. भि	५,११,२४८.००	जमानतका आधारमा भुक्तानी गरेको
	जम्मा	**४४,५६,४८८**	

प्रमाण पेश नगरेको	४४,५६,४८८

५७ **जिन्सी दाखिला र सामाग्रीको उपयोग**

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली,२०७७ को नियम ९५ को उपनियम १ बमोजिम कार्यालय प्रमुखले आफ्नो कार्यालयमा रहेको र खरिद गरी वा नगरी, कुनै प्रकारले हस्तान्तरण भई वा वस्तुगत सहायता वा अन्य कुनै प्रकारबाट प्राप्त हुन आएको सम्पत्ती तथा जिन्सी मालसामानको विवरण र मूल्य समेत खुलाई सम्पत्ती तथा जिन्सी किताबमा सात दिनभित्र आम्दानी बाँधी लगत अद्यावधिक गर्नु, गराउनु पर्ने उल्लेख छ। पालिकाले गत वर्ष युएस एड अन्तर्गतको कर्णाली जल परियोजना सँग सम्झौता भै कार्यान्वयनमा रहेकोमा उक्त आयोजनाको कार्यान्वयन अनिश्चितताको कारण सम्झौता अन्त्य गरी २०२५ मे १७ मा उक्त परियोजनाले सम्पन्न गरेका र कार्यान्वयनमा रहेका विभिन्न योजनाहरु हस्तानतरण गरेको साथसाथै योजना कार्यान्वयनका क्रममा आयोजनाले खरिद गरेका ६६५ प्रकारका रु.५१,९०,५३५।- मूल्यका मालसामान हस्तानतरण गरेको छ। उल्लिखित हस्तानतरण भएका सामाग्रीहरु पालिकाले जिन्सी खातामा आम्दानी वाँधेको तथा योजनामा प्रयोग गरेको देखिएन। समयमा सामाग्रीको उपयोग नगर्दा आयोजनाले हस्तानतरण गरेको रु.४,२७,३५०।- मुल्यका ७७७ बोरा सिमेन्टको उपयोग अवधि समाप्त भएको पालिकाले जनाएको छ। हस्तान्तरण भएका मालसामान खानेपानी योजनासँग सम्बन्धित डण्डी, पाइप, खानेपानी फिटिङ्गसहरु निर्माण उपकरणहरु रहेकाले उल्लिखित मालसामान निर्माण कार्यमा उपयोगको सुनिश्चितता गर्नुपर्दछ।

५८ **धरौटी कट्टा**

सार्वजनिक खरिद नियमावली २०६४ को नियम १२३(४) बमोजिम सार्वजनिक निकायले रनिङ्ग बिल वा अन्य कुनै बिल बीजकको भुक्तानी गर्दा रिटेन्सन मनीबापत रनिङ्ग वा अन्य बिल वा बीजकमा उल्लेखित रकमको पाँच प्रतिशत रकम कट्टा गरी राख्नु पर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले देहायका निर्माण कार्यको बिल भुक्तानी गर्दा नियमानुसार रिटेन्सन मनी रु.६७,६९३।- कट्टा नगरी पूरै रकम भुक्तानी गरेको देखियो। नियमानुसार रिटेन्सन मनीबापतको रकम असुल गरी धरौटी खातामा दाखिला गर्नुपर्ने रु.

भौ.नं. र मिति	निर्माण कार्य	निर्माण व्यवसायी	भुक्तानी रकम	रिटेन्सन मनी
४३ २०८२।३।१६	अस्पताल भवनमा एक्सपान्सन जइन्टको कार्य	पपुलर निर्माण सेवा	९२६९००	४१०१४
६२ २०८२।३।२४	अस्पतालको मोटर हाउस र मेनहोल कभर तथा अर्थिक कार्य	त्रिवेणी विल्डर्स	६०००००	२६६७९
		जम्मा	**१५२६९००**	**६७६९३**

प्रमाण पेश नगरेको	६७,६९३

५९ **अनुदानको अनुगमन**

सार्वजनिक निकायबाट उपलब्ध गराईएको अनुदानको सही सदुपयोग भए नभएको यकिन गर्न अनुदान उपलब्ध गराउने निकायले समय समयमा अनुगमन गर्नुपर्दछ। नगरपालिकाले कृषितर्फ कृषकको योगदान बाहेक पशुतर्फ र कृषि तर्फ साथै पालिकाले सञ्चालन गरेका विभिन्न कार्यक्रममा रु.१८,२०,०००।- अनुदान खर्च लेखेको छ। तर पालिकाबाट बितरण भएको अनुदानको सहि सदुपयोग भए नभएको सम्बन्धमा अनुगमन तथा सोबाट प्राप्त उपलब्धी मापन गरेको छैन। साथै अनुदान सम्बन्धमा स्थानीय अनुदान नीति तय गरेका छैन। पालिकाले उपलब्ध गराएको अनुदानबाट उत्पादन भएको वस्तुको सहुलियत मूल्य र बजार मूल्य निर्धारण गरेको पाइएन। तसर्थ अनुगमनलाई प्रभावकारी बनाई संघ, प्रदेश तथा स्थानीय तहबाट वितरण हुने अनुदानमा दोहोरोपना नहुने गरी अनुदानग्राहीको जीवनस्तरमा सुधार आएको यकिन गरी रकमको पूर्ण सदुपयोग गराउनेतर्फ ध्यान दिनुपर्दछ।

अनुदानको विवरण	लाभग्राही	अनुदान रकम
४ पक्की टनेल ८५ प्रतिशत	श्री भगवती ताजा तरकारी विउ उत्पादन कृषक समुह	५,२०,०००
१ पोखरी निर्माण ८५ प्रतिशत	श्री भगवती ताजा तरकारी विउ उत्पादन कृषक समुह	६,००,०००
समुह विउविजन १०० प्रतिशत अनुदान	विभिन्न कृषक समुह ६५	७,००,०००
	जम्मा	**१८,२०,०००**

६० **एम्बुलेन्स सञ्चालन**

आर्थिक कार्यबिधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ को दफा २८को उपदफा(१)बमोजिम जिम्मेवार व्यक्तिले आफ्नो जिम्मामा आएको सरकारी नगद सोही दिन वा सोको भोलीपल्ट दाखिला गरी स्रेस्ता खडा गर्नु पर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले सताला स्वास्थ्य चौकीको स्वामित्वमा रहेको क प्र ०२ ००१ झ ०२११ एम्बुलेन्स चालकको पारिश्रमिक व्यहोरेको र एम्बुलेन्स सेवा संञ्चालनबापतको सेवा शुल्क पालिकाको राजस्व खातामा जम्मा गर्नुपर्ने प्रावधान रहेको छ। एम्बुलेन्स चालकले सेवा शुल्क उठाउने सक्कल बिल भरपाइ तथा रसिद नराखी सेवा शुल्क उठाउने गरेकोले राजस्व यकिन गर्न सकिदैन तर चालकले स्वघोषणा गरि पेश गरेको सेवा शुल्क रु.२,११,६००।- रहेको छ सो मध्ये रु ७७४०३ मात्र राजस्व दाखिला गरेको बाँकी रकम इन्धन नविकरणमा लागत जनाइ रु.१,१६,६९७।- खर्च गरेको नियमसम्मत नदेखिएको रु.

अनियमित भएको	१,१६,६९७

६१ **भाडामा लिएको दिएको सम्पत्तिको अभिलेख**

भाडामा प्रयोग भएका सामानहरुको आय-व्ययको नियण्त्रण र अभिलेख राख्न मलेप फारम नं ४१६ को ढाँचामा अभिलेख किताब राख्नुपर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले यो वर्ष सवारी साधन मेशिनरी औजार भाडा लगायतका २ शीर्षकबाट रु. ३२,४७,८३१.०० खर्च भएको देखिन्छ। पालिकाले स्पष्ट प्रयोजन खुलाएर भाडा सम्झौता गरी स्वीकृत मलेप फारम प्रयोग गरी भाडामा लिएको तथा दिएको अभिलेख राख्नुपर्दछ।

खर्च शीर्षक कार्यक्रम	बजेट	भुक्तानी रकम
२८१४२ घरभाडा	२४,००,०००.००	२३,५४,८३१.००
२८१४३ सवारी साधन तथा मेशिनर औजार भाडा	९,००,०००.००	८,९३,०००.००
जम्मा	**३३,००,०००.**	**३२,४७,८३१.००**

६२ **खर्च विश्लेषण**

पालिकाले विनियोजन ऐन, २०८१ बमोजिम बजेटको स्रोतको आधारमा अधिकतम मितव्ययी तवरले बजेट विनियोजन तथा खर्च गर्नुपर्दछ। पालिकाले गत वर्ष र यो वर्ष विनियोजन गरेको बजेट र खर्चको उल्लिखित शीर्षकमा भएको विनियोजन तथा खर्चको अवस्था देहायबमोजिम रहेको छ।

विवरण	बजेट (२०८०/८१)	आ.व २०८०/८१ खर्च	बजेट (२०८१/८२)	आ.व २०८१/८२खर्च	बजेट वृद्धि प्रतिशत	खर्च वृद्धि प्रतिशत
चालु खर्च	४२,५५,५०,३०३.२९	३६,८७,२१,०२३.३३	४१,५५,७९,०००.००	३६,२८,९०,६११.६२	-२.३४	-१.५८
पुँजिगत खर्च	१३,९२,५५,१४६.२२	१०,२०,७७,४१३.००	१४,९५,३१,०००.००	११,१७,३५,०७३.००	७.३८	९.४६
मसलन्द तथा कार्यालय सामाग्री	४५,४५,५००.००	४५,१५,२११.००	५५,९०,०००.००	५५,६६,०५६.००	२२.९८	२३.२७
इन्धन कार्यालय प्रयोजन	१८,७२,०००.००	१७,७४,८०७.९०	२४,९६,०००.००	२३,३७,४९३.००	३३.३३	३१.७
विविध	२६,३१,०००.००	२५,९४,४७०.००	२७,२४,०००.००	२७,२३,९००.००	३.५३	४.९९
मर्मत सवारी साधन	२६,४३,०००.००	२६,०१,६००.००	३२,००,०००.००	३१,०५,१००.००	२१.०७	१९.३५

उल्लिखित विवरण अनुसार चालुतर्फ गतवर्षको तुलनामा बजेट तथा खर्च गत वर्षको तुलनामा घट्दै गएको देखिन्छ। पुँजीगततर्फ गत वर्ष बजेट विनियोजन रु.१३,९२,५५,१४६।२२ रहेकोमा यो वर्ष रु.१४,९५,३१,०००।- भएको र खर्च समेत ९.४६ प्रतिशत वृद्धि भई रु.११,१७,३५,०७३।- भएको देखिन्छ। पालिकाले यो वर्ष मसलन्द तथा कार्यालय सामाग्री खर्च २३.२७ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ भने मर्मत १९.३५ प्रतिशत, विविध खर्च ४.९९ प्रतिशत र ईन्धन खर्च ३१.७० प्रतिशतले वृद्धि भएको देखिन्छ। पालिका ले आफ्नो आन्तरिक आय तथा स्रोतको विश्लेषण गरी चालुतर्फका खर्चमा नियन्त्रण गर्दै पुँजी निर्माण हुने क्षेत्रमा विनियोजन तथा खर्च गर्नेतर्फ ध्यान दिनुपर्ने देखिन्छ।

६३ **विविध खर्च**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७१ बमोजिम व्ययको बजेट अनुमान आन्तरिक आयको परिधिभित्र रही औचित्यताको आधारमा विविध खर्च गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। यस स्थानीय तहले यो वर्ष विविधतर्फ रु.२७,२४,०००।- बजेट विनियोजन गरी रु.२७,२३,९००।- खर्च गरेको। पालिकाको कुल विविध खर्च आन्तरिक आय रु. ५४,०७,५१३।३५ को तुलनामा ५०.३७ प्रतिशत रहेको देखिन्छ ।पालिकाको आन्तरिक आय न्युन भएको अवस्थामा विविध खर्च न्यूनीकरण गरी खर्चमा मितव्ययीता कायम गर्नुपर्दछ ।

६४ **इन्धन खर्च**

पालिकाको १ वटा चार पाँग्रे सवारी, १ एम्बुलेन्स तथा १९ मोटरसाइकल चालु हालतमा रहेकोमा सोमा ईन्धनको भुक्तानी गर्दा मापदण्ड तय गरेको देखिएन। पालिकाले यो वर्ष रु.२४,९६,०००।- बजेट कायम गरी ईन्धन शीर्षकबाट रु.२३,३७,४९३।- खर्च गरेको छ। पालिकाले पदाधिकारी तथा कर्मचारीलाई मासिक रुपमा दिने इन्धनको मापदण्ड समेत तयार नगरेको इन्धन खर्चका सम्वन्धमा थप विश्लेषण गर्न सकिएन। पालिकाले प्रत्येक सवारी साधन प्रयोगको लगबुक राखि सम्बन्धित पदाधिकारीले प्रमाणित गर्नुपर्नेमा लगबुक अध्यावधिक राखेको पाइएन। इन्धन खर्चलाई मितव्ययी बनाउन इन्धन खर्चको मापदण्ड बनाउने, लग बुक राख्ने र इन्धन प्रयोगको व्यवस्थित अभिलेख राख्ने व्यवस्था गर्नुपर्दछ।

६५ **सवारी साधन मर्मत खर्च**

सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम १५(५) मा सार्वजनिक निकायले कुनै मालसामान मर्मत गर्दा सम्बन्धित विशेषज्ञबाट लागत अनुमान तयार गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। त्यसैगरी सवारी साधन तथा मेशिन औजार मर्मत गर्दा म.ले.प.फा.नं.४१४ बमोजिमको ढाँचामा मर्मत संभार तथा संरक्षण आवेदन फारम र म.ले.प.फा.नं.४१५ बमोजिमको ढाँचामा मर्मत संभार तथा संरक्षण अभिलेख खाता राख्नुपर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले यो वर्ष सवारी साधन मर्मत तर्फ रु. ३२,००,०००।- बजेट विनियोजन गरी रु.३१,०५,१००।- खर्च गरेको छ। सवारी साधन तथा मेशिन औजार मर्मत गर्दा लागत अनुमान, मर्मत संभार तथा संरक्षण आवेदन फारम सार्वजनिक सम्पत्ती

व्यवस्थापन प्रणाली मार्फत गर्नुपर्नेमा मेनुअल मार्फत गरी भुक्तानी गरेको देखिन्छ। नेपाल सरकारले प्रणालीबाट जिन्सी व्यवस्थापन अनिवार्य गरेको अवस्थामा समेत सो प्रणाली बेगर भुक्तानी गरेको मनासिव देखिदैन। पालिकाले उल्लिखित सम्पत्तिको मर्मत अभिलेख खाता समेत तयार गरेको नदेखिएकोले उक्त अभिलेख तयार गरी नियमावलीमा भएको व्यवस्थाको पालना गरी मर्मत खर्च गर्नुपर्दछ।

६६ **तलबी प्रतिवेदन**

कर्णलाी प्रदेश स्थानीय सेवा (गठन तथा संचालन) ऐन, २०८१ को दफा ४३(२) बमोजिम प्रदेश लेखा इकाइ कार्यालयबाट तलवी प्रतिवेदन पारित गराउनुपर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले यो वर्ष तलवी प्रतिवेदन पारित नगराई नगरपालिका चालु अन्तर्गत पालिकाका २३ जना कर्मचारीहरुको रु.१,४३,०३,५५५।८४ खर्च लेखेको छ। तलबी प्रतिवेदन पारित नगरी खर्च लेख्न पाउने भन्दा बढी तलब भत्ता ग्रेड भुक्तानी हुन सक्ने तथा लेखापरीक्षणको क्रममा भुक्तानीको तुलना गर्न नसकिने भएकोले तलबी प्रतिवेदन पारित गराएर तलब भत्ता भुक्तानी गर्नुपर्दछ।

६७ **करार कर्मचारी**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ कोदफा ८३ मा स्थानीय तहले आफ्नो अधिकार क्षेत्र र कार्य बोझको विश्लेषण गरी संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षणको आधारमा स्थायी प्रकृतिको कामको लागि तथा सेवा करारबाट लिइने कर्मचारीको दरबन्दी प्रस्ताव गर्नुपर्ने र अस्थायी दरबन्दी सृजना गर्न नसकिने व्यवस्था छ। पालिकाले लेखापरीक्षणमा पेश गरेको विवरण अनुसार विभिन्न ११ पदमा ६८ (कार्यक्रम वाहेक) जना कर्मचारीहरु करारमा राखी करार सेवा शुल्क शीर्षकमा बजेट विनियोजन गरी करार सेवा शुल्क शीर्षकबाट पालिका करारतर्फका कर्मचारीलाई तलब तथा करार सेवा शुल्क रु. २,६३,५६,३८३।- खर्च लेखेको छ। त्यसै गरी सोही ऐनको दफा ८३(८) बमोजिम पालिकाले नगरप्रहरी, सवारीचालक, सयश, कार्यालय सहयोगी, पलम्बर, इलेक्ट्रिसियन, चौकिदार, माली, बगैँचे लगायतका पदमा मात्र करारबाट सेवा लिन सकिने व्यवस्था गरेको छ। स्थानीय तहले माथि उल्लेखित पदबाहेकको मेडिकल अधिकृत थप सुविधा १, हेल्थ असिस्टेन्ट २, अ हे.व ९ अनमी १२ जना लगायतको विभिन्न ९ पदमा ३४ जना करार नियुक्ति गरी वर्ष भरिमा रु.९६,३९,२१३।- भुक्तानी गरेको छ। स्थायी पदपूर्ति गर्नुपर्ने पदमा करारमा कर्मचारी राखी भुक्तानी गरेको रु.९६,३९,२१३।- नियमसम्मत नदेखिएको रु.

पद	नियुक्त संख्या	तलब भत्ता रु.
मेडिकल अधिकृत	१	५५००००
पशु प्राविधिक	१	४५१४९०
अनमी	१२	३०६३२५५
ल्या.अ.	५	१३२५५२२
रे.ग्रा.	१	२३१७२५
अ.हे.व.	९	२२७३८९५
हेल्थ असिस्टेन्ट	२	८६४११०
नेत्र हायक	१	४५१४९०
अमिन	१	४२७७२६
जम्मा		९६,**३९,२१३**

अनियमित भएको	९६,३९,२१३

६८ **सामाजिक सुरक्षा भत्ता नविकरण**

६८.१ **दैनिक शिविर भत्ता**

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-९** को निर्णयले रू **२९,०००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-९** को निर्णयले रू **२९,०००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-९** को निर्णयले रू **२९,०००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **९,०००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

असुल गर्नुपर्ने	०

६८.२ **मोटरसाईकल मर्मत**

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **५६,०००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

प्रमाण पेश नगरेको	०

६९ **करारका कर्मचारीलाई प्रोत्साहन** (११४-2081-08-20):

करार सम्झौता गर्दा तलब भत्ता, चाडपर्व खर्च र पोशाक खर्च बाहेक अन्य अरु सुविधा नपाउन गरी बढीमा ६ महिनाको समय अवधि राखि करार सम्झौता गर्नु पर्दछ।पालिकाले अमिन प्रेम प्रसाद तिमिल्सेनालाई प्रोत्साहन भत्ता रु.३४,०००।- दिएको छ। करार सम्झौतामा उल्लेख नगरी थप प्रोत्साहन रु.३४,०००।-भुक्तानी गरेकोले सम्बन्धित कर्मचारीबाट असुल गर्नुपर्ने रु.

असुल गर्नुपर्ने	३४,०००

७० **कार्यपालिकाको निर्णय भन्दा बढी भुक्तानी**

मिति २०८१ असोज १८ गते नगरकार्यपालिकाको १०२ औं बैठकमा कार्यपालिकाको निर्णय नं १६ का अनुसार नगरपालिकाका वडा नं १ को राकम कर्णाली आधारभूत अस्पतालमा कार्यरत मेडिकल अधिकृतको कर्णाली स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान जुम्लाको २०८१।३।२८ को पत्रानुसार डा. लोक जङ्ग शाहीलाई खाना, खाजा र आवास वापत मासिक रु.५०,०००।- दरले प्रोत्साहन भत्ता उपलब्ध गराउन निर्णय गरिएको छ।पालिकाले खाना, खाजा र आवास वापत मासिक रुपमा प्रोत्साहन दिनुपर्ने निर्णय गरेकोमा मेडिकल अधिकृत डा. लोक जङ्ग शाहीलाई चाडपर्व खर्च रु. ५०,०००।- र पोशाक खर्च रु.१०,०००।- गरी रु.६०,०००।- भुक्तानी गरेको छ। निर्णय विपरित भुक्तानी भएको चाडपर्व खर्च र पोशाक खर्च रु.६०,०००।- सम्बन्धित कर्मचारीबाट असुल गर्नुपर्ने रु.

असुल गर्नुपर्ने	६०,०००

७१ **करारका कर्मचारीलाई फिल्ड भत्ता**

अर्थ मन्त्रालयको कार्यसञ्चालन निर्देशिका,२०८१ को दफा ४६(१) बमोजिम सार्वजनिक निकायमा कार्यरत कर्मचारीलाई प्रचलित कानून तथा स्वीकृत मापदण्ड बमोजिम प्रदान गरिदै आएको भत्ता, पोशाक खर्च, महंगी भत्ता तथा स्थानीय भत्ताबाहेक अन्य कुनै प्रकारको भत्ता प्रदान नगरिने उल्लेख छ ।त्यस्तै करार सम्झौता गर्दा तलब भत्ता, चाडपर्व खर्च र पोशाक खर्चबाहेक अन्य सुविधा नपाउने गरी बढिमा ६ महिनाको समय अवधि राखि करार सम्झौता गर्नु पर्दछ। पालिकाले देहायबमोजिमका कर्मचारीलाई करार सम्झौताा उल्लेख नगरी दैनि भ्रमण भत्ता उपलब्ध गराएको अवस्थामा समेत मासिक रु.७,५००।- का दरले फिल्ड भत्ता रु.२,७०,०००।- भुक्तानी गरेकोले सम्बन्धित कर्मचारीबाट असुल गर्नुपर्ने रु

क्र.सं.	नामथर	विवरण	फिल्ड भत्ता
१	ह.स.चा.गणेश माझी	सवारी चालकलाई प्रोत्साहन स्वरुप मासिक रु.७५००।०० दरले १२ महिनाको फिल्ड भत्ता	९००००
२	ह.स.चा. भरत कुमार सिजापति		९००००
३	ह.स.चा. गोकुले महतारा		९००००
		जम्मा	२७००००

असुल गर्नुपर्ने	२,७०,०००

७२ **पदाधिकारीलाई सहभागी भत्ता** (४८४-2082-02-08):

कर्णाली प्रदेश स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा सदस्यहरुको सुविधा सम्बन्धी ऐन,२०७७ मा निर्वाचित पदाधिकारीलाई नगरपालिकाभित्र भ्रमण खर्च तथा सहभागी भत्ता दिन नमिल्ने व्यवस्था छ। पालिकाले मिति २०८१।१।१८ देखि २० सम्म(३ दिने) जनप्रतिनिधिहरुका रुपान्तरणकारी नेतृत्व तथा मुलप्रवाहीकरण तालिम सञ्चालनबापत सव ईन्जिनियर विमल कुमार थापालाई रु.१,५०,०००।- विविध कार्यक्रम शीर्षकबाट भुक्तानी गरेको छ।उक्त कार्यक्रममा पदाधिकारीको पद नखुलाई दैनिक रु.१,०००।- का दरले ३ दिन सम्मको सहभागी भत्ता रु.१,५०,०००।- वितरण गरेको छ। नगरपालिकाले ऐन विपरित पदाधिकारीलाई सहभागी भत्ता रु.१,१७,३००।- भुक्तानी गरेकोले कार्यक्रम सञ्चालकमार्फत अनुसुचीमा उल्लिखित सम्बन्धित पदाधिकारीबाट असुल गर्नुपर्ने रु.

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **२,५५०** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **२,५५०** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **२,५५०** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **२,५५०** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(विस्तृत विवरण बेरूजु दफा ७२ सँग सम्बन्धित अनुसूचीमा संलग्न छ ।)

असुल गर्नुपर्ने	१,१७,३००

७३ **अन्य कार्यालयको खर्च**

पालिकाले आफ्नो क्षेत्रमा सरकारको पूर्ण वा आंशिक स्वामित्व भएका सार्वजनिक संस्थानहरुको खर्च व्यहोर्नु पर्ने अवस्था भएमा उक्त कार्यालयको तालुक मन्त्रालयबाट स्वीकृती प्राप्त गरेपछी मात्र खर्च व्यहोर्नु पर्दछ। नमुना छनौट गरी परीक्षण गर्दा पालिकाले निम्नानुसारका कार्यालय तथा कार्यालय माताहतका निकायहरुलाई मासिक रुपमा निम्नानुसारको विभिन्न प्रकारको खर्चको बिल भुक्तानी गरी आर्थिक सहायता दिएको छ। अन्य सरकारी कार्यालयलाई आर्थिक सहायता गर्दा तालुक निकायका मन्त्रालयका स्वीकृती नलिई पालिकाबाट खर्च गरिएको रकम दोहोरो भए नभएको यकिन गर्न सकिएन।यसरी छुट्टै अस्तित्व र बजेट व्यवस्था भएका देहायका कार्यालयहरुलाई ईन्धन तथा देहायबमोजिमका शीर्षक तथा कार्यक्रममा रु.३,७०,०००।- खर्च भुक्तानी गरेको देखिन्छ। यसरी छुट्टै बजेट व्यवस्थापन भै स्थापना भएका कार्यालयहरुमा तालुक मन्त्रालयको स्वीकृतीबेगर खर्च गरेको छ। यस्तो खर्चमा नियन्त्रण गर्नुपर्दछ।

गो.भौ.नं.।मिति	भुक्तानी पाउनेको नाम	विवरण	खर्च रकम
५९।०८१।७।१३	प्र.ब.ह सम्मर बहादुर राना	हुलाकडाँडा प्रहरी चौकीको लागि मर्मत र ईन्धन खर्च	४८०००
८५।०८१।८।१०	सूर्य बहादुर कार्की	प्रहरी चौकी राकमकालागि ईन्धनखर्च	५१०००
१७९।०८१।९।२१	प्र.ब.ह सम्मर बहादुर राना	हुलाकडाँडा प्रहरी चौकीको लागि खाजा र ईन्धन खर्च	४५०००
१९९।०८१।१०।७	टेक बहादुर साँउद	प्रहरी चौकी तिलेपाताको लागि ईन्धन र मर्मत	४५०००
२११।०८१।१०।१	खुशी मोटर एण्ड सप्लायर्स	ईलाका प्रहरी कार्यालयको पिक अफ मर्मत	३५०००
२३९।०८१।१०।२१	प्र.ब.ह सम्मर बहादुर राना	हुलाकडाँडा प्रहरी चौकीको लागि खाजा र ईन्धन खर्च	३२०००
२५७।०८१।१०।२३	प्र.ना.नि.सूर्य बहादुर कार्की	ईलाका प्रहरी कार्यालय,राकम	२४०००
४६५।०८२।२।७	प्र.ब.ह सम्मर बहादुर राना	हुलाकडाँडा प्रहरी चौकीको लागि खाजा र ईन्धन खर्च	७५०००
६९९।०८२।३।२३	खुशी मोटर एण्ड सप्लायर्स	ईलाका प्रहरी कार्यालय मर्मत	१५०००
		जम्मा	**३७००००**

७४ **घर वहाल कर**

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **९,६००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

असुल गर्नुपर्ने	०

७५ **जिन्सी दाखिला**

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली,२०७७ को नियम ९५ को उपनियम १ बमोजिम कार्यालय प्रमुखले आफ्नो कार्यालयमा रहेको र खरिद गरी वा नगरी, कुनै प्रकारले हस्तान्तरण भई वा वस्तुगत सहायता वा अन्य कुनै प्रकारबाट प्राप्त हुन आएको सम्पत्ती तथा जिन्सी मालसामानको विवरण र मूल्य समेत खुलाई सम्पत्ती तथा जिन्सी किताबमा सात दिनभित्र आम्दानी बाँधी लगत अद्यावधिक गर्नु, गराउनु पर्नेछ।त्यस्तै, पाम्समा भएको म.ले.पा.फा. ४०१,४०२ र ४०३ बमोजिम जिन्सी सामानहरुको माग फारम, खरिद आदेश र जिन्सी दाखिला गर्नु पर्ने व्यवस्था छ।पालिकाले निम्नानुसारका सामानहरु माग फारम, खरिद आदेश र जिन्सी दाखिलाबेगर बिलको आधारमा भुक्तानी दिएकोले जिन्सी दाखिलाको प्रमाण पेश गर्नुपर्ने रु.

गो.भौ.नं.।मिति	भुक्तानी पाउने	विवरण	रकम (मू.अ.करसहित)
७२९।०८२।३।२४	आदित्य डेभलपर्स	कार्टेज रिफिल २० थान,तार राउटर	२००००
३५८।०८१।११।१३	कालिका ट्रेर्डस एण्ड विजुली पसल	तार,हिटर,कार्पेट,पंखा,त्रिपाल लगायत सामाग्री	४२०००
६०२।०८२।३।१७	वडा सचिव फत्तेसिंह थारु	कार्यालय तथा मसलन्द सामाग्री	४४०००
६४१।०८२।३।२०	मोक्ष डिजाईन एण्ड प्रिन्टर्स	टेबल २थान, आईडी कार्ड र छाप	२००००
१७५।०८१।९।१९	गुडलक फेन्सी एण्ड अर्डर सप्लायर्स	ताला,सिरक,बलाङ्केट,झोला लगायत सामाग्री ।	५८०००
५३५।०८२।३।२	मनोज स्टेशनरी	परिचय पत्र, कार्टेज,डायरी,फोटोकपि	३९०००
		जम्मा	**२२३०००**

प्रमाण पेश नगरेको	२,२३,०००

७६ **कार्यक्रमको लागत अनुमान**

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली,२०७७ को नियम ३९(७) बमोजिम सरकारी नियकायबाट सञ्चालित हुने तालिम, गोष्ठी, सेमिनार, जस्ता कार्यक्रमको रकम खर्च गर्दा लागत अनुमान स्वीकृत गराउनुपर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले देहायबमोजिमको कार्यक्रम गर्दा लागत अनुमान बेगर रु.१७,२६,४१०।- भुक्तानी गरेको पाईयो। लागत अनुमानबेगरको खरिद गर्दा विश्वसनियता पारदर्शिता, जवाफदेहिता, प्रतिष्पर्धा र उत्तरदायित्वलाई कमजोर बनाउने देखिन्छ। तसर्थ पालिकाले लागत अनुमान स्वीकृत गरेर मात्र कार्यक्रम सञ्चालन प्रक्रिया अगाडी बढाउनुपर्दछ।

गो.भौ.नं र मिति	भुक्तानी पाउने	कार्यक्रम	रकम
४६७।०८२।२।७	शुभ विहानी क्लब	क्रिकेट प्रतियोगिता संचालन गर्न	२७००००
५६९।०८२।३।९	खगेन्द्र शाही	मेयरकप-२०८१	१३००००
६७६।०८२।३।२२	शि.अ.प्रेम राज खनाल	राष्ट्रपति रनिङ्ग शिल्ड २०८०	१३२६४१०
		जम्मा	१७२६४१०

७७ **मोबाईल खरिद**

कर्णाली प्रदेश स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा सदस्यहरुको सुविधा सम्बन्धी ऐन,२०७७ अनुसार निर्वाचित पदाधिकारीलाई ऐनमा भएको सुविधाबाहेक अन्य सुविधा दिन नमिल्ने व्यवस्था छ। त्यस्तै, कर्णाली प्रदेश खर्च मापदण्ड निर्देशिका,२०७५ मा कर्मचारीहरुलाई मोबाईल वितरण सम्बन्धी व्यवस्था नभएको र खरिद भएको मोबाइल सहायक जिन्सी खातामा प्रविष्ट गरेको देखिएन। यसरी सहायक जिन्सी खातामा प्रविष्ट नगरी मोबाइल खरिद गरी उपलव्ध गराएको नियम सम्मत नदेखिएको रु.

गो.भौ.नं।मिति	भुक्तानी पाउने	विवरण	रकम
२३४।०८१।१०।१४	ग्लोबल मोबाईल पार्टस	Samsung S24fe मोबाईल १थान	९५०००
१०८।२०८२।३।२०	ग्यालेक्सी मोवाइल हव	Real GT@	९९०००
		जम्मा	**१९४०००**

अनियमित भएको	१,९४,०००

७८ टुक्रा पारी खरिद

सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को नियम ८(२) अनुसार यो ऐन र अन्तर्गत बनेको नियमबमोजिम प्रतिस्पर्धा सीमित हुने गरी टुक्रा-टुक्रा पारी खरिद गर्न नहुने व्यवस्था छ। कार्यालयले टुक्रा बनाई खरिद सम्झौता गरेर भुक्तानी भएको छ। टुक्रा-टुक्रा गरी खरिद गर्दा प्रतिस्पर्धा न्यून भएको कारणले सरकारी व्ययभार वढेको अवस्था छ। यस सम्बन्धमा यर्थाथता यकिन गरी यसरी टुक्रा खरिद गर्ने कार्यमा नियन्त्रण हुनुपर्दछ। यसका केही उदाहरण देहाबमोजिमका छनः

गो.भौ.नं. र मिति	भुक्तानी पाउने	विवरण	रकम
६०।०८१।७।१४	थापा ट्रेड सेन्टर	मसलन्द तथा कार्यालय सामाग्री खरिद	५५५०००
२१०।०८१।१०।९	खुशी ट्रेडर्स एण्ड अर्डर सप्लायर्स	मसलन्द तथा कार्यालय सामाग्री खरिद	९९३०००
५७१।०८२।३।९	प्रसिद्ध कर्णाली सप्लायर्स	मसलन्द तथा कार्यालय सामाग्री खरिद	६८६०००
		जम्मा	**२२३४०००**

७९ राष्ट्रपति रनिङ्ग शिल्ड प्रतियोगिता

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ३९ (५) मा सरकारी रकम खर्च गर्दा त्यस्तो खर्च पुष्टि गर्ने बिल, भरपाई र प्रमाण कागजात राखि लेखा राख्नु पर्ने व्यवस्था रहेको छ। नगरपालिका चालुतर्फ भौचर नं. ६७६।०८२।३।२२ बाट शिक्षा अधिकृत प्रेम राज खनाललाई रु.८,७४,०००।-, संघीय सरकारबाट हस्तान्तरित चालुर्फको भौचर नं२३६।०८२।३।२२ बाट शिक्षा अधिकृत प्रेम राज खनाललाई रु.१,००,०००।- र आर्थिक वर्ष २०८०।८१ नगरपालिका चालुको भौचर नं ५००।०८१।३।२१ बाट प्रेम राज खनाललाई रु.२,५२,४१०।- र ५०३।०८१।३।२१ बाट रु.१,००,०००।- गरी कुल रु.१३,२६,४१०।- भुक्तानी दिएको छ। पालिकाले गतवर्षको भुक्तानी दिन बाँकीको कच्चावारी प्रमाणित गरी भुक्तानी दिएकोमा राष्ट्रपति रनिङ्ग शिल्ड प्रतियोगिता २०८० को लागत अनुमान तथा सम्पन्न प्रतिवेदन तयारी गरेको छैन। उक्त प्रतियोगिता कुन कुन स्थान, खेल संख्या, खेलाडीको संख्या, अवधि, उपस्थिति नखुलाई खाजा, खानाको बिल राखी भुक्तानी दिएकोले उक्त कार्यक्रम खर्च पुष्टि हुने आधार पेश नभएकोले कार्यालयको कार्यक्रम सञ्चालन भएको लागत अनुमान र कार्यसम्पन्न सहित खर्च पुष्टि हुने आधार पेश गर्नुपर्ने रु.

प्रमाण पेश नगरेको	१३,२६,४१०

८० सवारी साधन मर्मत

सार्वजनिक खरिद नियमावली,२०६४ को नियम ९६(१) मा मालसामान मर्मत गर्नुपर्ने भएमा सोको लागत अनुमान स्वीकृत गराउनु पर्ने र नियम ९६(३) मा पाँच हजार माथिका पार्टपूर्जा फेर्नु पर्ने भएमा सोको जिन्सी दाखिला गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ। सार्वजनिक सम्पत्ति व्यवस्थापन प्रणाली (PAMS) भएको म.ले.पा फारम ४१४ मा मर्मत सम्भार तथा संरक्षण आवेदन फारम, म.ले.पा फारम ४१४क. मर्मत सम्पन्न फारम र म.ले.पा फारम नं.४१५ मर्मत सम्भार तथा संरक्षण अभिलेख खाता राखि मर्मत गर्नु पर्ने व्यवस्था रहेको छ। पालिकाले सवारी साधन मर्मतमा रु.८,८१,०००।- खर्च गरेकोमा मर्मत कार्यको लागत अनुमान तयार गरी स्वीकृत गरेको छैन भने फेरिएको पार्टपुर्जाको जिन्सी दाखिला गरेको छैन। नियमावलीको व्यवस्था अनुसार लागत अनुमान तयार नभएको तथा फेरीएका पार्टपुर्जाको जिन्सी दाखिलासमेत नगरेकोले खर्चको वास्ताविकता यकिन गरी मर्मत अभिलेख खातामा प्रविष्ट भएको प्रमाण पेश गर्नुपर्ने रु.

गो.भौ.नं र मिति	भुक्तानी पाउने	विवरण	रकम
५४६।०८२।३।३	सम्झना अटो वर्कसप	मोटरसाईकल मर्मत विल मात्र।	४७३०००
६८५।०८२।३।२२	शुभ लक्ष्मी अटो पार्टस एण्ड मर्मत सेन्टर	मोटरसाईकल मर्मत विल मात्र।	३४८०००
७४८।०८२।३।२५	शुभ लक्ष्मी अटो पार्टस एण्ड मर्मत सेन्टर	मोटरसाईकल मर्मत विल मात्र।	६००००
		जम्मा	**८८१०००**

प्रमाण पेश नगरेको	८,८१,०००

८१ **कम्प्युटर,प्रिन्टर मर्मत खर्च**

सार्वजनिक खरिद नियमावली,२०६४ को नियम ९६(१) मा मालसामान मर्मत गर्नुपर्ने भएमा सोको लागत अनुमान स्वीकृत गराउनु पर्ने र नियम ९६(३) मा पाँच हजार माथिका पार्टपूर्जा फेर्नु पर्ने भएमा सोको जिन्सी दाखिला गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ। कार्यालयले सवारी साधन मर्मतमा रु.२७२३८०।०० खर्च गरेकोमा मर्मत कार्यको लागत अनुमान तयार गरी स्वीकृत गरेको छैन भने फेरीएको पार्टपुर्जाको जिन्सी दाखिला गरेको छैन।नियमावलीको व्यवस्था अनुसार लागत अनुमान तयार नभएको तथा फेरीएका पार्टपुर्जाको जिन्सी दाखिलासमेत नगरेकोले खर्चको वास्ताविकता यकिन गरी मर्मत अभिलेख खातामा प्रविष्ट भएको प्रमाण पेश गर्नुपर्ने रु.

गो.भौ.नं. र मिति	भुक्तानी पाउने	विवरण	रकम
३०।०८१।६।१८	न्यू हाईटेक कम्न्युकेशन एण्ड आईटी सोलुसन	टोनर रिफिल,चार्ज, ब्याक्ट्रि खरिदको विल मात्र पेश।	५७५००
१८१।०८१।९।२२	निर्माण कम्प्युटर ईन्स्टिच्युट	कम्प्युटर मर्मत विल ।	२४०००
३८०।०८१।११।२३	डि.टेक कम्प्युटर सोलुसन	कम्प्युटर मर्मत विल।	१८८०
३८१।०८१।११।२३	डि.टेक कम्प्युटर सोलुसन	कम्प्युटर मर्मत विल।	३६०००
५२।०८१।७।१३	निर्माण कम्प्युटर ईन्स्टिच्युट	ल्याप्टप र कम्प्युटर मर्मत	१३५०००
५७५।०८२।३।१०	थापा ईलेक्ट्रोनिक्स एण्ड अर्डर सप्लायर्स	प्रिन्टर मर्मत	१८०००
		जम्मा	**२७२३८०**

प्रमाण पेश नगरेको	२,७२,३८०

८२ **पदाधिकारी बैठक भत्ता (७०२।०८२।३।२३)**

कर्णाली प्रदेश स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा सदस्यहरुको सुविधा सम्बन्धी ऐन,२०७७ को दफा ११ बमोजिम पदाधिकारी तथा सदस्यले सभा वा कार्यपालिका वा वडा समिति वा न्यायिक समिति लगायतका स्थानीय तहको अन्य कुनै समिति वा उपसमितिको बैठकमा भाग लिएको प्रत्येक दिनको लागि अनुसूची-२ बमोजिमको रकम बैठक भत्ता पाउने र एक महिनामा तीनवटा भन्दा बढी बैठकको भत्ता लिन नपाइने व्यवस्था छ। पालिकाले निम्नानुसार पदाधिकारीको बैठकमा बैठकको माइन्यूट पेश नगरी पदाधिकारीको सुविधामा मासिक ३ वटा बैठक प्रति बैठक रु.१५००।०० का दरले श्रावण देखि माघसम्म मासिक रु.४,५००।- दरले ७ महिनाको

बैठक भत्ता रु.१५,४३,५००।- दिएको र मंसिर देखि चैत्रसम्मको बैठक भत्ता रु.८,२९,५००।- भुक्तानी दिएको छ। पालिकाले बैठक नबसी भुक्तानी भएको बैठक भत्ता रु.१४,६५,६९५ अनुसूचीमा उल्लिखित सम्बन्धित पदाधिकारीबाट असुल गर्नुपर्ने रु.

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-९** को निर्णयले रू **३१,१८५** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-९** को निर्णयले रू **३१,१८५** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(विस्तृत विवरण बेरूजु दफा ८२ सँग सम्बन्धित अनुसूचीमा संलग्न छ ।)

असुल गर्नुपर्ने	१४,६५,६९५

८३ **बढी भ्रमण खर्च** (७५१-2082-03-26):

भ्रमण खर्च नियमावली,२०६४ को नियम ७ उपनियम १ बमोजिम सरकारी कामको सिलशिलामा मुलुकभित्र आफ्नो कार्यालयभन्दा बाहिर भ्रमणमा वा काजमा खटिएका कर्मचारीलाई अनुसूची २ बमोजिमको दरमा दैनिक भत्ता पाउने व्यवस्था छ। पालिकाले सूचना प्रविधि अधिकृत शेर बहादुर सिजापतिलाई कार्यालय सम्बन्धी कार्य गर्न काठमाडौं जाँदा भ्रमण खर्च रु.१,००,०००।- भुक्तानी दिएको छ। भ्रमण गर्न जाँदा हवाई टिकेट रु.२६,७९८।-, दैनिक भ्रमण भत्ता रु.८,९००।-, यातायात काठमान्डौ रु.५,७३६।-, होटलवास खर्च रु.४७,७६५।- र अन्य विभिन्न बिल रु.१०,८०१।- गरी रु.१,००,०००।- खर्च गरेको छ। नियमावलीबमोजिम दैनिक भ्रमण खर्च रु.४१,४३४।- र विविध खर्च रु१०,८०१।- गरी रु.५२,२३५।- भुक्तानी हुनुपर्नेमा रु.१,००,०००।- भुक्तानी भएकोले बढी भुक्तानी रु.४७,७६५।- सम्बन्धित कर्मचारीबाट असुल गर्नुपर्ने रु.

असुल गर्नुपर्ने	४७,७६५

८४ **भ्रमण खर्चमा बढी भुक्तानी** (१३२-2081-08-27):

भ्रमण खर्च नियमावली,२०६४ को नियम ७ उपनियम १ वमोजिम सरकारी कामको सिलशिलामा मुलुकभित्र आफ्नो कार्यालयभन्दा बाहिर भ्रमणमा वा काजमा खटिएका कर्मचारीलाई अनुसूची २ वमोजिमको दरमा दैनिक भत्ता पाउने व्यवस्था छ।पालिकाले अमिन प्रेम प्रसाद तिमिल्सेनालाई भ्रमण खर्च रु.१८०००।०० भुक्तानी दिएको छ। मिति २०८१।८।४ देखि १७ सम्म दैलेख बजारमा तालिममा जादा दैनिक रु.१२००।०० का दरले रु.११३५०।०० दैनिक भ्रमण भत्ता पाउनुपर्नेमा थप खाजा खाना र होटलवासको विल रु.६६५०।०० समेत राखी भ्रमण खर्च भुक्तानी दिएको छ।नियमावलीमा भएको व्यवस्था बाहेकको खर्च रु.६६५०।०० सम्बन्धित कर्मचारीबाट असुल गर्नुपर्ने रु

असुल गर्नुपर्ने	६,६५०

८५ **दोहोरो विविध खर्च** (६३८-2082-03-20):

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ३९ (५) मा सरकारी रकम खर्च गर्दा त्यस्तो खर्च पुष्टि गर्ने विल, भरपाई र प्रमाण कागजात राखि लेखा राख्नु पर्ने व्यवस्था रहेको छ। पालिकाले वडा सचिव शिवराज थापालाई कार्यालय व्यवस्थापन शीर्षकबाट वडा नं १ असार ५ गते वसेको वडा समितिको बैठकको माईन्युट पेश गरी खाजा र खानाको बिल राखी रु.३८,४००।- भुक्तानी दिएको छ। भौचर नं ६८९।०८२।३।२३ बाट त्यही माईन्युट पेश गरी खाजा र खाना रु.७२,०००।- भुक्तानी दिएको छ। पालिकाले एउटै माईन्युट पेश गरी दोहोरो विविध खर्च भुक्तानी गर्न नमिल्ने भएकोले दोहोरो विविध खर्च रु.३८,४००।- सम्बन्धित कर्मचारीबाट असुल गर्नुपर्ने रु.

असुल गर्नुपर्ने	३८,४००

८६ **वितरणमुखी खर्च**

स्थानीय सरकार संचालन ऐन,२०७४ ले मेला, जात्रा, संस्कृति लगायत कार्यमा आर्थिक सहायता दिन व्यवस्था गरेको छैन। पालिकाले मेला, महोत्सव भनी विभिन्न बिलका आधारमा देहायबमोजिमको आर्थिक सहायत उपलब्ध गराएकोले यस्तो खर्चलाई नियन्त्रण गर्नुपर्दछ।

गो.भौ.नं र मिति	भुक्तानी पाउने	विवरण	रकम
१०९।०८१।८।१८	वडा सचिव अवि कामी	भुव मेला व्यवस्थापन	५००००
५३४।०८२।३।२	वडा सचिव प्रमोद बडुवाल	ईन्द्रजात्रा व्यवस्थापन	३१०००
५७४।०८२।३।१०	वडा सचिव शिवाराज थापा	तिज कार्यक्रम	५००००
६१६।०८२।३।१८	वडा सचिव शिवराज थापा	भैला मेला संचालन	१०००००
		जम्मा	**२३१०००**

८७ **कृषि उपकरण अनुदान** (७०१-2082-03-23):

परियोजना कार्यान्वियन म्यानुअल,२०७७ बमोजिम नेपाल सरकारले तोके दिएको अवस्थाबाहेक कृषि औजार तथा उपकरणहरुमा बढीमा ५० अनुदान दिने व्यवस्था छ।त्यस्तै, प्रदेश तथा स्थानीय तहमा वित्तीय हस्तान्तरित कृषि विकास कार्यक्रम संचालन सम्बन्धी कार्यविधि,२०८१ को दफा २३ को उपदफा ३(ग) बमोजिम कृषक समूह र कृषि सहकारीहरुलाई उत्पादन, प्रशोधन र बजारीकरणमा उपयोग हुने साना कृषि मेशिनरी औजार जस्तैः पावर/मिनिटिलर, विडर, मिनि थ्रेसर, रिपर, ब्रस कटर, कम्वाईन मिल, स्प्रेयर र सिड लगायतका मेशिनहरुको सामूहिक प्रयोजनको लागि ५० प्रतिशत अनुदानमा वितरण गर्न सकिने छ। पालिकाले चौलागाई ट्रेडर्स एण्ड सप्लायर्सबाट ६ एच.पि. क्षमताको १ थान मिनि ट्याक्टर खरिद गरी रु.८९,२०० भुक्तानी दिएको छ। यस्तो खरिद भएको मिनिटिलर वितरण कार्यविधि विपरित १०० प्रतिशत अनुदानमा वितरण गरेकोले देहायबमोजिम कृषक समूहबाट कार्यविधिबमोजिम ५० प्रतिशत अनुदान रु.४४,६००।- असुल गर्नुपर्ने रु.

क्र.सं.	कृषक फर्म/समूह	भुक्तानी	समूहले व्यहोर्ने	पालिकाले व्यहोर्ने
१	श्री मालिका कृषक तथा पशुपंछी समूह	८९२००	४४६००	४४६००

असुल गर्नुपर्ने	४४,६००

८८ **प्राविधिक कर्मचारी फिल्ड भत्ता**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा ८६ (१) बमोजिम स्थानीय सेवाको गठन, सञ्चालन, व्यवस्थापन, सेवाका शर्त तथा सुविधा सम्बन्धी आधारभूत सिद्धान्त र मापदण्ड संघीय कानुनबमोजिम हुने, दफा ८६ (२) मा अन्य व्यवस्था स्थानीय तहले बनाएको कानुन बमोजिम हुने व्यवस्था छ। पालिकाले यो वर्ष पालिकामा कार्यरत १० जना प्राविधिक कर्मचारीहरुलाई ८ महिना वरावरको प्रोत्साहन भत्ताबापत रु.८,००,०००।- भुक्तानी गरेको देखिन्छ। कर्मचारी सेवा सर्त सम्बन्धी कानूनमा उल्लेख नभएकोमा पालिकाले प्राविधिक कर्मचारी फिल्ड सुविधा सम्बन्धी कार्यविधि, २०८१ तय गरी अधिकृत स्तर सातौँको कर्मचारीलाई फिल्डमा खटिएको महिनामा रु.११,५००।-, सहायक पाँचौ कर्मचारीलाई रु.९,५००।- र चौथो तहको प्राविधिक कर्मचारीलाई रु.७५००।- का दरले कन्टिजेन्सी खर्चवाट भुक्तानी गर्ने उल्लेख भएबमोजिम यो वर्ष कूल रु.८,००,०००।- भुक्तानी भएको छ। आन्तरिक स्रोतको आय न्युन भएको अवस्थामा भत्ताबापत खर्च गरेको रकम पालिकालाई थप व्ययभार पर्न गएको छ। त्यसैगरी फिल्डभत्ता सम्बन्धी कार्यविधि २०८१।९।१९ मा कार्यपालिकामा स्वीकृत भएको र उक्त जनप्रतिनिधिलाई

प्रदेश कानुनबमोजिम अनुगमन भत्ता उपलब्ध गराएको अवस्था र कार्यविधिमासमेत व्यवस्था नभएकोमा भुक्तानी गरेको देहायबमोजिमको रु.१,०२,४३५।- सम्बन्धित पदाधिकारी तथा कर्मचारीवाट असुल गर्नुपर्ने रु.

क्र स	पदाधिकारी तथाकर्मचारीको नाथ थर	जम्मा भुक्तानी कर वाहेक	भुक्तानी पाउनेरकम	वढि भुक्तानी रकम
१	कापा सदस्य हजारभण्डारी	३०६००	०	३०६००
२	सव इ वखत रावत	६४६००	५२४८८	१२११२
३	सव इ विमल कुमारथापा	६४६००	५२४८८	१२११२
४	सव इ जीवराजकार्की	६४६००	५२४८८	१२११२
५	असव इ महेन्द्रबहादुर शाही	५१०००	३९१६७	११८३३
६	असव इ खड्गप्रसाद न्यौपाने	५१०००	३९१६७	११८३३
७	असव इ भद्रवहादुर शाही	५१०००	३९१६७	११८३३
	जम्मा	**३७७४००**	**२७४९६५**	**१०२४३५**

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-९** को निर्णयले रू **७४,८००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **३०,६००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **१४,०२५** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **१२,११२** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

असुल गर्नुपर्ने	१,०२,४३५

८९ **पदाधिकारी भ्रमण खर्च** (५३९-2082-03-02):

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-९** को निर्णयले रू **२४,९७०** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

असुल गर्नुपर्ने	०

९० **परीक्षा समितिको बैठक भत्ता** (२०३-2081-10-07):

कर्णाली प्रदेश खर्च मापदण्ड निर्देशिका,२०७५ को दफा २.३ मा कर्मचारी तथा पदाधिकारीहरु बैठक बस्न स्पष्ट विषयवस्तु, कार्ययोजना तथा कार्य शर्त हुनुपर्ने, बैठक कार्यालय समय अघि-पछि बसेको हुनुपर्ने, एउटै निकाय र अन्तर्गतका पदाधिकार वा कर्मचारी मात्र वसेको बैठकमा भत्ता प्रदान गर्न नपाईने र कानुन तथा कुनै निर्णय एवं आदेशबाट गठित समिति वा कार्यदलको बैठकको लागि मात्र बैठक भत्ता उपलब्ध गराउन सकिने व्यवस्था छ। पालिकाले कर्मचारी पदपूर्ति समितिको बैठक बस्दा कार्यालय समय तथा कार्यालय समय अघि पछि गरी दिनको १ देखि ५ पटक सम्म बैठक बसी बैठक भत्ता भुक्तानी गरेकोले बढी भुक्तानी भएको बैठक भत्ता रु.१२,७५०।०० सम्बन्धित कर्मचारीबाट असुल गर्नुपर्ने रु.

क्र स	बैठक मिति र बैठक संख्या	कर्मचारीको नाम र पद	बैठक संख्या	भुक्तानी भएको	भुक्तानी हुनुपर्ने	बढी भुक्तानी
१	पौष ३-१ पटक	सदस्य गणेश प्रसाद रिजाल	१५	२२५००	१०५००	१०२००
२	पौष ११-३ पटक	प्र.स.निहरिलाल सेजवाल	९	१३५००	१०५००	२५५०
					जम्मा	**१२७५०**

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **१०,२००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **१०,२००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **१०,२००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **२,५५०** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

असुल गर्नुपर्ने	१२,७५०

९१ **परामर्श सेवा**

सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को दफा ८ र ९ मा प्रतिस्पर्धात्मक प्रस्ताव माग गरि परामर्श सेवा खरिद गर्नुपर्ने, यस्तो खरिदमा आवश्यकताको पहिचान समेत गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। यसरी परामर्श सेवा खरिद गर्दा विभागीय जनशक्तिले सम्भव नहुने विषयमा मात्र परामर्श सेवा लिनुपर्नेमा पालिकाले सम्भाव्यता अध्ययन, अध्ययन प्रतिवेदन लगायतमा गत वर्ष ३ कार्यमा रु.१३,८८,०००।- र यो वर्ष ४ कार्यमा रु.२८,८७,०००।- खर्च गरेको छ। यसरी सेवा परामर्श खरिद गर्दा सो को आवश्यकता, खरिदमा मितव्ययिता, विभागीय जनशक्तिको परिचालन जस्ता पक्षमा विश्लेषण गरेको छैन। यस्ता परामर्श सेवा खरिद गर्दा ती आयोजना एव कार्यक्रमको लागि बजेट व्यवस्था गरेर कार्यान्वयनमा जाने विषयमा समेत कार्यक्रमले ध्यान पुर्‍याएको छैन। पालिकाले कार्यालयको जनशक्तिबाट सम्पन्न गर्न नसकिने कार्यहरुमात्र स्पस्ट कारण खुलाई परामर्शदाताबाट खरिद गर्नुपर्नेमा कार्यालयको जनशक्ति परिचालन सम्वन्धमा विशेलेषणनै नगरी परामर्शदाता फर्मबाट परामर्श सेवा खरिद गरेको देखिन्छ। प्रत्येक वर्ष अध्ययन गर्दै जाने, प्रतिवेदनको गुणस्तर र कार्यान्वयनको सुनिश्चितता पनि नगरिएको अवस्थामा सुधार एवं नियन्त्रण गर्न यस्ता खर्चका सम्बन्धमा ध्यान पुर्‍याउनु पर्दछ। पालिकाले कार्यालयको जनशक्तिबाट सम्पन्न सम्भव नहुने कार्यमात्र परामर्शदातावाट खरिद गर्नुपर्दछ ।

क्र सं	नाम कार्यक्रमको नाम	परामर्शदाता	स्वीकृत बजेट	खर्च रकम	अध्ययनवाट निर्धारण भएका आयोजनाको लागत	कार्यान्वयन भए / नभएको
गत वर्षको						
१	कृषि सडक भ्रुजदेखि देउलेसिम आग्र कठायत गांउसम्म सडक निर्माण	राइनास कन्ट्रकसन एण्ड कन्सल्टेन्सी प्रा.लि.	५०००००	४९४०००	२३५०४९९९७	कार्यान्वयन गएर अधुरो रहेको
२	३ वटा योजनाको डि.पि.आर निर्माण	जि.वि. इञ्जिनियरिङ कन्सल्टेन्सी	४०००००	४०००००	नखुल्ने	नखुल्ने
३	३ वटा योजनाको डि.पि.आर निर्माण	नेपाल डिनाइन सेल एण्ड इञ्जिनियरिङ सर्भिस	५०००००	४९४०००	नखुल्ने	नखुल्ने
यो वर्षको						
१	सिदुरे आमदेखी कालापद सम्मा तत्बंधन आठवीस ४	माण्डवी इन्जिनियरिङ एण्ड कन्स्ट्रक्सन प्रा.लि.	७,८५,०००	७,८५,०००	९१८८०४३६	आंशिक कार्यान्वयन भएको
२	बुसाकोट अधिकारी मन्दिर कोसेडा हुदै तिलेपाटा सम्मा सडक निर्माण आठबिस ७-८	जेनिसिस इन्जिनियरिङ डिजाइन एण्ड वाइल्डर्स प्रा.लि.	७,३२,०००	७,३२,०००	३३४०११११९२	आंशिक कार्यान्वयन भएको
३	भूमिका देखी वडा कार्यलय हुदै तौनी सम्मा सडक निर्माण	कुसेमुसे इन्जिनियरिङ कन्सल्टेन्सी एण्ड कन्स्ट्रक्सन प्रा.लि.	८,८१,०००	८,८१,०००	३८१५७९०२२	आंशिक कार्यान्वयन भएको
४	पशुपति मावि देखी आधारभूत स्वास्थ्य सम्मा सडक निर्माण ९	एफेल इन्जिनियरिङ कन्सल्टेन्सी प्रा.लि.	४,८९,०००	४,८९,०००	१९५२५६७९४	आंशिक कार्यान्वयन भएको

९२ **प्रशिक्षक सुविधा** (२४६-2081-10-22):

अर्थ मन्त्रालयको कार्यसञ्चालन निर्देशिका,२०८१ बमोजिम सबै प्रकारका तालिम, गोष्ठी, सेमिनार संचालन गर्दा नगरपालिकास्तमा बाहिरी प्रस्तुतकर्तालाई कार्यपत्रबापत रु.२,०००।-, प्रवचनबापत रु.२,०००।- का दरले प्रशिक्षक भत्ता भुक्तानी दिनुपर्ने र नर्म्सको अधीनमा रही कम खर्चिलो र मितव्ययी तरिकाले सञ्चालन गर्नु पर्दछ। पालिकाले २ दिने जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारी क्षमता अभिवृद्धि तालिम सञ्चालन गरेबापत बागेश्वरी असल शासन क्लबलाई रु.१,६९,०००।- भुक्तानी गरेको छ। उक्त तालिमका लागि प्रशिक्षक कृष्णहरी वास्कोटालाई काठमाडौँ देखि सुर्खेत सम्मको आतेजात प्लेन खर्च रु.१४,२००।-, प्रशिक्षक भत्ता ८/८ सेसनको रु.२४,०००।-, गाडी भाडा रु.३६,०००।- र अन्य खर्च रु.९४,८००।- खर्च गरेको छ। पालिकाले तालिम कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा लागत अनुमान स्वीकृत गरी सो लागत अनुमानका आधारमा मितव्ययी तवरबाट सञ्चालन गर्नुपर्दछ ।

९३ **बढी यातायात खर्च** (३४३-2081-10-30):

(✂ ….. कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-९** को निर्णयले रू **२१,४८०** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

असुल गर्नुपर्ने	०

९४ **परामर्श सेवा खरिद**

सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम १२ मा सार्वजनिक निकायले परामर्श सेवाको लागत अनुमान तयार गर्दा नियम ९ को अधीनमा रही सार्वजनिक निकायको तालुक मन्त्रालय वा नेपाल सरकारको जुनसुकै मन्त्रालयले परामर्श सेवाको लागत अनुमान सम्बन्धी नर्म्स तयार गरेको भए त्यस्तो नर्म्स, सम्बन्धित परामर्श सेवाको कार्य क्षेत्रगत शर्त लगायतका पक्षमा ध्यान दिई लागत अनुमान तयार गर्नुपर्ने उल्लेख छ। पालिकाले यो वर्ष गिट्टि, ढुङ्गा बालुवा उत्खनन कार्यका लागि रु.४,९०,०००।- को लागत अनुमान गरी परामर्शदाता नेपाल इन्जिनियरिङ्ग एण्ड मेनेजमेन्ट एसोसिएसन मार्फत सेवा परामर्श लिई रु.४,९०,०००।- भुक्तानी गरेको देखिन्छ। उक्त लागत अनुमानबमोजिम कार्यलयले उक्त प्रतिवेदन मिति २०८१।५।२३ मा सम्झौता गरी २०८१।६।१५ सम्पन्न गर्नेगरी सम्झौता भएबमोजिम प्रतिवेदन पेश भएको छ। उक्त सम्झौता अनुसार सम्झौता अवधि २२ दिन मात्र रहेकोमा कार्यक्षेत्रगत शर्त र लागत अनुमानमा ३० दिनको लागि देहायबमोजिमको जनशक्ति समावेश गरी लागत अनुमान र सोही अनुरुप भुक्तानी गरेकाले सम्झौता अवधि भन्दा ८ दिन वढि अवधिको लागत अनुमान तयार गरी भुक्तानी गरेको रु. ५९,३२५ असुल गर्नुपर्ने रु.

क्र स	जनशक्ति	भुक्तानी दिन	सम्झौता अवधि	दर	वढि भुक्तानी
१	टिम लिडर	३०	२२	४५००	३१५००
२	सिभिल इन्जिनियर	३०	२२	३०००	२१०००
				जम्मा	**५२५००**
				मुअकर	**६८२५**
				कुल जम्मा	**५९३२५**

असुल गर्नुपर्ने	५९,३२५

९५ **सभा सञ्चालन खर्च**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७१ बमोजिम व्ययको बजेट अनुमान आन्तरिक आयको परिधि भित्र रही औचित्यताको आधारमा विविध खर्च गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। यस पालिकाले यो वर्ष नगरसभा सञ्चालनका लागि रु. २,५०,०००।- बजेट विनियोजन गरी खाना, खाजा, चिया, नास्ता, स्टेशनरी सामान खरिद लगायतको भुक्तानीमा रु. १,९०,०००।- खर्च गरेको छ। सभा सञ्चालनको लागि अत्यवश्यक खर्च मात्र भुक्तानी गरी यस्तो खर्चमा मित्वययीता कायम गर्नुपर्दछ।

९६ **व्यक्तिगत प्रयोजनका सामाग्री खरिद**

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ३९ (५) मा सरकारी रकम खर्च गर्दा त्यस्तो खर्च पुष्टि गर्ने बिल, भरपाई र प्रमाण कागजात राखि लेखा राख्नु पर्ने व्यवस्था रहेको छ। पालिकाले निम्नानुसारको व्यक्तिगत प्रयोजनका सामाग्री खरिद गरेको बिल मात्र पेश गरी भुक्तानी लिएकोले सम्बन्धित वस्तु सामानको मूल्य बराबरको रकम सम्बन्धित व्यक्तिबाट असुल उपर गर्नुपर्ने रु.

गो.भौ.नं र मिति	व्यक्ति/पार्टी	विवरण	रकम
२७।०८१।६।१८	हिरा माझी	चामल,दाल,तेल,नून लगायत सामाग्री खरिद।	७४९८०
४६।०८१।६।२०	गुडलक फेन्सी एण्ड अर्डर सप्लायर्स	कपडा,पाल,कैंची लगायत सामाग्री खरिद।	४६९५०
१८४।०८१।९।२२	राम बहादुर माझी	चामल,दाल,तेल,नून लगायत सामाग्री खरिद।	२६६००
२१२।०८१।१०।९	जनक जनरल अर्डर सप्लायर्स	चामल,दाल,तेल,नून लगायत सामाग्री खरिद।	३२७००
३३८।०८१।१०।३०			१८०००
३५५।०८१।११।९	जनक जनरल अर्डर सप्लायर्स	चामल,दाल,तेल,नून लगायत सामाग्री खरिद।	२८०००
५२७।०८२।३।२	जनक जनरल अर्डर सप्लायर्स	चामल,दाल,तेल,नून लगायत सामाग्री खरिद।	५९०००
७४२।०८२।३।२५	जनक जनरल अर्डर सप्लायर्स	चामल,दाल,तेल,नून लगायत सामाग्री खरिद।	३५०००
		जम्मा	३२१२३०

असुल गर्नुपर्ने	३,२१,२३०

९७ **प्राकृतिक स्रोत सङ्कलन तथा बिक्री शुल्क**

कार्णाली प्रदेश आर्थिक ऐन,२०८१ को दफा ११ बमोजिम प्रदेशभित्र प्राकृतिक स्रोत सङ्कलन तथा बिक्री वापतको शुल्क अनुसुची ७ बमोजिम लगाई असुल गरिने र शुल्कको सङ्कलन,नियमन र प्रशासन सम्बन्धित गाउँपालिका वा नगरपालिकाले गर्ने उल्लेख छ। सोहि ऐनको अनुसुची ७ बमोजिम ढुङ्गा, गिट्टी र ग्राभेलको प्रति क्यु फिट रु.५ को दरले शुल्क लाग्ने व्यवस्था रहेको छ। पालिकामा यो वर्ष सञ्चालन भएका देहाय बमोजिमका आयोजनाहरुमा स्थानीय ढुङ्गा प्रयोग गरेकोमा पालिकाले तोकिए बमोजिम शुल्क सङ्कलन गर्नुपर्नेमा सङ्कलन गरेको नदेखिएकोले निम्न आयोजनमा प्रयोग गरेको ढुङ्गा वापतको देहाय बमोजिमको रु.५३,०९६ मा मुल्य अभिवृद्धि कर रु.६९०३ सहित जम्मा रु. ५९,९९९ असुल गर्नुपर्ने रु.

सि.न.	गो.भौ.न./ मिति	आयोजनाको नाम	भुक्तानी लिने व्यक्ति/उ.स.को नाम	योजनामा लागेको ढुङ्गाको परिमाण घन मिटर	जम्मा रकम(मुअ कर बाहेक) रु.	जम्मा रकम(मुअ कर सहित) रु.
१	६३ २०८२। ३।२४	दहदेखी पिपलवाट सम्म कर्णाली लोकमार्ग जोड्ने मोटरवाटो स्तरोन्नती	दहदेखी पिपलवाट सम्म कर्णाली लोकमार्ग जोड्ने मोटरवाटो स्तरोन्नती उपभोक्ता समिति	२०३	३५८०९	४०४६४
२	५८ २०८२। ३।२४	वडा कार्यालय भवन निर्माण वडा नं १	वडा कार्यालय भवन निर्माण उपभोक्ता समिति	५२	९१७३	१०३६५
३	५९ २०८२। ३।२४	वडा कार्यालय भवन निर्माण वडा नं ४	वडा कार्यालय भवन निर्माण उपभोक्ता समिति	४६	८११४	९१६९
			जम्मा	**३०१**	**५३०९६**	**५९९९९**

असुल गर्नुपर्ने	५९,८९८

९८ **नदीजन्य पदार्थको ठेक्का**

आठबिस नगरपालिका क्षेत्र भित्रको मालाचौरदेखि टुनिवगर झोलुङ्गेपुल सम्मको ढुङ्गा गिट्टी तथा बालुवाको नदिजन्य पदार्थ उत्खनन (ठेक्का नं १/०८१/०८२०) वाट नदीजन्य पदार्थ विक्री गर्न न्यूनतम कबोल अंक मुल्य अभिबृद्धि कर बाहेक रु १०,००,००० कायम गरि ठेक्का वन्दोवस्त गरेकोमा व्यवसायी जनसेवा अर्डर सप्लायर्स एण्ड रिपव्लिक निर्माण सेवा प्रा.लि.ले मूल्य अभिबृद्धि कर समेत रु.१०,०५,००० मा कबोल गरी २०८१/०९/०८ मा सोही मितिबाट लागु हुने गरि २०८२ जेठ मसान्त सम्मको लागि ठेक्का स्वीकार गरि संझौता गरेको छ । यससम्बन्धमा देखिएका व्यहोराहरु निम्न अनुसार छन।

९८.१ **सम्झौताको शर्त:** नगरपालिकाले सुचनामा उल्लेखित शर्तहरुका अधीनमा रही सम्झौता गर्नुपर्दछ ।नदीजन्य पदार्थ उत्खनन् कार्यको लागि नगरपालिका तथा कबोलकर्ता जनसेवा अर्डर सप्लायर्स एण्ड रिपव्लिक निर्माण सेवा सँग भएको सम्झौताको वुँदा नं ३२ मा पहिलो किस्ताको ३० प्रतिशत रकम २०८१ माघ मसान्त सम्म, दोस्रो किस्ता ५० प्रतिशत २०८१ चैत्र मसान्त भित्र तथा अन्तिम किस्ताको २० प्रतिशत २०८२ जेष्ठ समान्त सम्म बुझाउने गरी सम्झौता गरेको देखिन्छ। पालिकाले सम्झौताको वखत पहिलो किस्ताको रकम लिई सम्झौता गर्नुपर्नेमा सो नगरेको साथै किस्ता वुझाउने म्यादमा निर्माण व्यवसायीले तोकिएको किस्ता वुझाएको देखिएन। बवोलकर्ता फर्म आर्थिक वर्षको अन्त्य सम्म समेत कुनैपनी किस्ता नवुझाएको कारणले सम्झौताका वखत राखेको कृषि विकास वैङ्कको जमानत नं PB215।3540।6586।24 को रु.१०,०५,००० को जमानत मिति २०८२।५।३० मा मात्र विभाज्यकोषमा दाखिला भएको देखिन्छ। कबोलकर्ताले तोकिएको अवधिमा राजस्व रकम नबुझाएको अवस्थामा पालिकाले जरिवाना रकम असुल गरेको छैन । प्रचलित कानुनबमोजिम जरिवाना समेत असुल गर्नुपर्दछ।

९८.२ **फरक लागत अनुमान :** कर्णाली प्रदेश आर्थिक ऐन २०८१ ले नदीजन्य पदार्थको शुल्क निर्धारण गरी वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कनमा समेत सोही दरका आधारमा लागत कायम गरेको देखिन्छ । तथापि पालिकाले नदिजन्य पदार्थको उल्लेखित ठेक्काको लागि प्रारम्भिक वातावरणीय प्रतिवेदनमा उल्लेख भए वमोजिम लागत अनुमान तयार गर्दा देहाय वमोजिमका २ प्याकेजमा न्यून रकमको लागत अनुमान तयार गरी ठेक्का बन्दोबस्त गरेको देखिन्छ । पालिकाले एकमुष्ठ ठेक्का वन्दोवस्त

गरेका २ प्याकेजको विक्री शुल्क र सोको मूल्य अभिबृद्धि कर वापत रु.२,१५,८३६ न्यून हुने गरी लागत अनुमान तयार गरी ठेक्का आव्हान गरेको नियमसम्मत नदेखिएको रु.

प्याकेजको विवरण	विवरण	परिमाण (घ.मी.)	दर मुअकर समेत	वास्तविक लागतत अनुमान	स्विकृत लागत अनुमान मुअकर समेत	फरक न्युन रकम
१-२०८२। ८२	आठविस नगरपालिका क्षेत्र भित्रको मालाचौरदेखि टुनीबगर झोलुङ्गेपुल सम्मको ढुङ्गा गिट्टी तथा बालुवा	५६६३	१९९	११,२८,८१७	१०,००,०००	१,२८,८१७
२-२०८२। ८२	आठविस नगरपालिका क्षेत्र भित्रको टुनीबगर देखी रामघाट हुँदै चिनेखोला सम्म ढुङ्गा गिट्टी तथा बालुवा	४४५०	१९९	८,८७,०१९	८,००,०००	८७०१९
	जम्मा	**१०११३**	**१९९**	**२०,१५,८३६**	**१८,००,०००**	**२,१५,८३६**

अनियमित भएको	२,१५,८३६

९८.३ **स्वीकृत परिमाण भन्दा बढी उत्खनन् :** ढुंगा, गीटि, बालुवा उत्खनन्, बिक्रि व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड,२०७७ को दफा ७ मा नगरपालिकाले उत्खनन् वा सङ्कलन गर्न तोकिएको स्थलमा स्वीकृत परीमाणभन्दा बढी उत्खनन् र सङ्कलन हुन नदिन सङ्कलन तथा उत्खनन् आदेश दिनुपूर्व प्राविधिकबाट गरिएको नाप जाँच तथा रेखाङ्कनका आधारमा उत्खनन् वा सङ्कलनको क्षेत्र निर्धारण गरी लाईन लेभल समेत दिनु पर्ने उल्लेख छ। अनुगमनको क्रममा कुनै नदीमा वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदन र ठेक्का सम्झौतामा उल्लेख भएबमोजिमको उत्खननयोग्य परिमाण र क्षेत्रको उत्खनन् भैसकेको पाईएमा अनुगमन समितिले थप सङ्कलन वा उत्खनन् कार्य बन्द गर्ने निर्देशन दिन सक्ने व्यवस्था छ। पालिकाले आठविस नगरपालिका क्षेत्र भित्रको मालाचौर देखी टुनिवगर झोलुङ्गेपुल सम्मको ढुङ्गा गिट्टी तथा बालुवा उत्खननको लागि ५,६६३ घनमिटर नदीजन्य पदार्थ सङ्कलन तथा बिक्रीको ठेक्का जनसेवा अर्डर सप्लायर्स एण्ड रिपव्लिक निर्माण प्रालीलाई दिएकोमा नगरपालिकाले २०८१।१०।०७ मा गरेको अनुगमनबाट उत्खनन् वा सङ्कलन गर्न तोकिएको स्थलमा स्वीकृत परीमाणभन्दा बढी उत्खनन् गरेको भनि प्रतिवेदन पेश भएको देखिन्छ। सो पश्चात पालिकाले मिति २०८१।१२।१३ मा वुझाउन बाँकी राजस्व वुझाउन र निर्माण कार्य स्थगन गर्न पत्राचार भएको देखिन्छ। पहिलो पटकको प्राविधिक प्रतिवेदनमानै क्रसरमा रहेको ३१० घनमिटर समेत विभिन्न ५ घाटवाट कुल ८५७२ घनमिटर उत्खनन भै २९०९ घनमिटर वढि उत्खनन भएको प्रतिवेदन पेश भएकोमा सो सम्बन्धी थप कारवाही अगाडि वढाएको देखिएन। अवैध उत्खनन गरेको परिमाणको राजस्व रु.५,१३,१४८।- सोको मुल्य अभिवृद्धि कर रु.६६,७०९।- समेत रु.५,७९,८५७।- असुली प्रकृया थालनी गरेको देखिएन। सम्झौताभन्दा वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदन भन्दा बढी उत्खनन् गर्दा वातावरणिय र प्राकृतिक क्षति समेत हुने देखिएकाले सो सम्बन्धमा समेत अनुगमन गरी कारवाहीका लागि सम्बन्धित निकायमा पहल गर्ने र थप उत्खनन् भएको परिमाणको शुल्क रु.५,७९,८५७ असुल गर्नुपर्ने देखिएको रु.

असुल गर्नुपर्ने	५,७९,८५७

९८.४ **परिमाण नियन्त्रण :** ढुङ्गा गिटी बालुवा उत्खनन बिक्री तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, २०७७ को बुँदा ७ (६) मा उत्खनन सङ्कलन तथा ढुवानीकर्ताले उत्खनन सङ्कलन वा ढुवानी गरेको परिमाणको दैनिक अभिलेख अनुसूची ४ (क) र दैनिक पटके बिक्री वा अभिलेख तेरिज अनुसूची ४ (ख) बमोजिमको ढाँचामा राख्नुपर्ने व्यवस्था छ । पालिकाले आठविस नगरपालिका क्षेत्र भित्रको मालाचौर देखी टुनिवगर झोलुङ्गेपुल सम्मको ढुङ्गा गिट्टी तथा बालुवा उत्खननको लागि ५६६३ घनमिटर नदीजन्य तथा बिक्रीको लागी जनसेवा अर्डर सप्लायर्स एण्ड रिपव्लिक निर्माण प्रालीलाई सँग सम्झौता गरी पट्टा दिएकोमा कार्यविधिबमोजिम उल्लेखित खोलाको नदीजन्य पदार्थको

उत्खनन तथा सङ्कलन, घाटगद्दी र बिक्रीको अभिलेख राखेको देखिएन। कार्यविधिबमोजिम अभिलेख नराख्दा ठेक्कामा दिएको परिमाण नियन्त्रण हुने देखिएन। मापदण्डबमोजिम सम्झौता वमोजिमको परिमाणमा उत्खनन तथा सङ्कलन,घाटगद्दी र बिक्रीको अभिलेख राखी नदीजन्य पदार्थको परिमाण नियन्त्रण गर्नुपर्दछ।

९९ राजश्व बाँडफाँड

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फस्यौंट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **८४,२७२** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

प्रमाण पेश नगरेको	०

१०० मूल्य अभिवृद्धि कर

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फस्यौंट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **१२५,७४२** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

प्रमाण पेश नगरेको	०

१०१ न्युन दरमा राजस्व असुली

पालिकाको आर्थिक ऐन, २०८१ बमोजिम नदिजन्य पदार्थको विक्री शुल्क प्रतिघनमिटर रु १०० निर्धारण गरी अमानतवाट यो वर्ष रु.१०,९२,९९०।- असुल गरी वैङ्क दाखिला भएको देखिन्छ । प्रदेश सरकारले निर्धारण गरेको प्रतिघनफीट रु. ५ का दरले प्रतिघनमिटर रु २००(मुअकर समेत) असुल गर्नुपर्नेमा रु.१७६ प्रतिघनमिटरका दरले मात्र राजस्व असुल गरेको देखिएकाले अमानतवाट राजस्व असुल गर्दा रु.१,४२,०८९।- मुअकर को रकम न्युन असुल भएको देखिन्छ ।यसरी प्रदेश सरकारले तोकेको दर भन्दा न्युन दर कायम गरी न्युन असुल गरेको रु.१,४२,०८९।- नियम सम्मत नदेखिएको रु.

अनियमित भएको	१,४२,०८९

१०२ अवैध उत्खनन

ढुंगा, गिटी, बालुवा उत्खनन्, बिक्रि व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड,२०७७ को दफा ७ मा नगरपालिकाले उत्खनन् वा सङ्कलन गर्न तोकिएको स्थलमा स्वीकृत परिमाणभन्दा बढी उत्खनन् र सङ्कलन हुन नदिन सङ्कलन तथा उत्खनन् आदेश दिनुपूर्व प्राविधिकबाट गरिएको नाप जाँच तथा रेखाङ्कनका आधारमा उत्खनन् वा सङ्कलनको क्षेत्र निर्धारण गरी लाईन लेभल समेत दिनु पर्ने उल्लेख छ। अनुगमनको क्रममा कुनै नदीमा वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदन र ठेक्का सम्झौतामा उल्लेख भएबमोजिमको उत्खननयोग्य परिमाण र क्षेत्रको उत्खनन् भैसकेको पाइएमा अनुगमन समितिले थप सङ्कलन वा उत्खनन् कार्य बन्द गर्ने निर्देशन दिन सक्ने व्यवस्था छ। पालिकाले यो वर्ष विभिन्न स्थान अवैध रुपले उत्खनन गरेका नदिजन्य पदार्थको उत्खनन् कार्यको अनुगमनका लागि २०८१।९।७ मा गरेको प्रहरी सहित तथा प्राविधिक सहितको पालिका स्तरीय अनुगमन समितिले पालिकाले क्षेत्रभित्रका विभिन्न स्थानमा अवैध रुपमा उत्खनन् गरेको प्रतिवेदन राजस्व परामर्श समितिमा पेश गरेको र परामर्श समितिको २०८१।९।९ को निर्णयबमोजिम नदीजन्य पदार्थको नियमन गरी कानुनबमोजिम राजस्व लिनेगरी सिफारिस गरेको देखिन्छ। पालिकाले सम्बन्धित निर्माण व्यवसायीलाई उक्त नदीजन्य पदार्थको राजस्व वुझाउन पत्राचार गरे तापनि राजस्व बुझाएको देखिएन। पालिकाले अवैध उत्खनन् गर्ने उपर कानुनी कारवाही प्रकिया गरी उक्त परिमाणको नदीजन्य पदार्थ कानुनबमोजिम राजस्व रकम रु.११,४६,२२६।- असुल गर्नुपर्ने रु.

सिन	निर्माण व्यवसायी	अवैध उत्खनन परिमाण	राजस्व रकम	मुअकर	जम्मा रकम
१	भिमढुङ्गर कन्सट्रक्सन	१२२६ घनमिटर	२१६२६६	२८११५	२४४३८१
२	अमृत निर्माण सेवा	४०३.५ घनमिटर	७११७७	९२५३	८०४३०
३	श्याम एण्ड संकर पिके जेभी	४८९ घनमिटर	८६२६०	११२१४	९७४७३
४	श्रृङ्गेश्वर कन्सट्रक्सन प्राली	११०० घनमिटर	१९४०४०	२५२२५	२१९२६५
५	एमएस कन्काई मोतिदान जेभी	२२८१ घनमिटर	४०२३६८	५२३०८	४५४६७६
६	विराट कन्सट्रक्सन	सवारी साधन पक्राउ जरिवाना			५००००
		जम्मा	**९७०१११**	**१२६११५**	**११४६२२६**

असुल गर्नुपर्ने	११,४६,२२६

१०३ **उपकरण तथा एम्लेबुन्स सञ्चालन खर्च तथा आयको अवस्था**

पालिकाले आफ्नो नाममा रहेको स्काभेटर, ब्याकहो लोडर जस्ता हेभी मेशीनहरुको उपयोग तथा दीगो व्यवस्थापन को लागि कार्य सञ्चालन सम्बन्धी कार्यविधि तयार गरी व्यवस्थित तरिकाले आय आर्जन समेत हुने गरी सञ्चालन गर्नु पर्दछ। पालिकाले खरिद गरेको एस्काभेटर, १ ट्रिपर तथा २ एम्बुलेन्स सञ्चालनमा रहेको छ। पालिकाले विगत वर्षमा खरिद गरेको मध्ये जेसीबी १ बिग्रिएर थन्किएको र कुनै प्रयोगमा नरहेको, १ ट्रिपर रहेकोमा फोहोरमैला व्यवस्थापनमा प्रयोग भएको र कुनै आम्दानी भएको देखिएन। कार्यालयले उपलब्ध गराएको विवरण अनुसार एम्बुलेन्स तर्फ इन्धनमा रु.२,०५,६६०।- तथा चालक खर्च रु.८३,५१४०।- मर्मतमा रु.१,११,५२०।- खर्च समेत रु.११,५२,३२०।- भएकोमा रु.४,६१,६००।- आम्दानी भएको देखिन्छ। पालिकाको हेभी मेशीनरी सञ्चालन खर्च तुलनामा उक्त उपकरणबाट आम्दानी न्यून रहेको देखिन्छ। साथै विगत वर्षमा खरिद गरेका हेभी इन्विपमेन्टबाट कुनैपनी आय प्राप्त गरेको नदेखिएकोले सो इक्विपमेन्टको उपयोग समेत गर्नुपर्ने हेभी मेसिन तथा एम्बुलेन्स सञ्चालन सम्बन्धी कार्यविधि बनाई सोबाट हुने आयलाई व्यवस्थित गरी राजश्व असुलीमा सुधार गर्नुपर्दछ।

एम्वुलेन्स नं	कुल खर्च	नगद राजस्व	छुट राजस्व	कुल राजस्व	दाखिला
ना अ प २७३	११,५२,३२०	८९३४०	२,६०,०००	३,४९,३४०	८९३४०
क प्र ०२ ००१ भ ०२११		२,११,६००	०	२,११,६००	७७४०३
जम्मा	**११,१५,२३०**	**३,००,९४०**	**२,६०,०००**	**५,६०,९४०**	**१,६६,७४३**

१०४ **१५ शैय्या अस्पताल निर्माण**

नगरपालिकाले एकिकृत स्वास्थ्य पुर्वाधार कार्यक्रम अन्तरगत १५ शैय्याको नगर अस्पताल निर्माणका लागि ठेक्का नं NCB/AM/AHBC/31/077-78 मार्फत निर्माण व्यवसायी वर्ल्ड वाइड मंगलदिप जे.भि. सँग रु. १२,५२,२७,१२०।- (मूल्य अभिवृद्धी कर समेत) मा २०८०।११।२९ सम्ममा निर्माण कार्य सम्पन्न गर्नेगरी २०७८।८।१ मा सम्झौता भएको छ।उक्त निर्माण कार्यमा यो वर्षको अन्त्यसम्म प्राविधिक मुल्याङ्कनबमोजिम एघारौ तथा अन्तिम रनिङ्ग बिलसम्म रु.१३,५४,४६,७१०।१८ (मुल्य समायोजन वाहेक) भुक्तानी भएको छ ।यस सम्वन्धमा देखिएका बेहोराहरु देहायबमोजिम रहेका छन्:

१०४.१ **कोटेशन मार्फत थप कार्य :** सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को दफा ५४(१) मा खरिद सम्झौता गर्दाका बखत पूर्वानुमान गर्न नसकिएको परिस्थिति सम्झौता कार्यान्वयनको क्रममा श्रृजना भएमा सोको स्पष्ट कारण खुलाई भेरिएसन आदेश जारी गर्न सक्ने

उल्लेख छ। पालिकाले निर्माणाधिन भवनमा पुर्वानुमान गर्न नसकेका आइटमहरु भेरिएसन मार्फत निर्माण कार्य गराउनुपर्नेमा संरचना निर्माण भैसके पश्चात् उक्त संरचनामा थप देहाय वमोजिमको कार्यहरु कोटेशन मार्फत गराई रु.१५,२६,९००।- भुक्तानी गरेको देखियो। निर्माण व्यवसयीसँग भेरिएसन मार्फत रेट नेगोसिएसन गरी निर्माण कार्य गर्नुपर्नेमा लागत अनुमानकै हाराहारीमा कोटेशन मार्फत थप निर्माण कार्य गरी रु.१५,२६,९००।- भुक्तानी गरेको नियमसम्मत नदेखिएको रु.

गो भौ नं मिति	**निर्माण कार्यको विवरण**	**निर्माण व्यवसयीको विवरण**	**भुक्तानी रकम**
४३ २०८२।३।१६	अस्पताल भवनमा एक्सपान्सन जइन्टको कार्य	पपुलर निर्माण सेवा	९,२६,९००
६२ २०८२।३।२४	अस्पतालको मोटर हाउस र मेनहोल कभर तथा अर्थिक कार्य	त्रिवेणी विल्डर्स	६,००,०००
		जम्मा	**१५,२६,९००**

अनियमित भएको	१५,२६,९००

१०४.२ **बढी भुक्तानी:** सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम १२३ मा सार्वजनिक निकायले रनिङ्ग बिल वा अन्य कुनै बिल बिजकको आधारमा भुक्तानी दिनुपर्ने उल्लेख छ । निर्माण व्यवसायीले एघारौँ रनिङ विल सम्मको मूल्य समायोजन र मूल्य अभिबृद्धी कर समेत जम्मा रु.१५,११,२८,८५२।८८ को ठेक्का विल पेश गरेकोमा पालिकाले देहाय वमोजिम गोश्वरा भौचर र मितिवाट रनिङ विल सम्म जम्मा रु.१५,३९,९५,६९१।- भुक्तानी दिएकोले रु.२८,६६,८३८।- बढी भुक्तानी दिएको देखिन्छ। पालिकाले ठेक्का अभिलेख तथा भुक्तानी अभिलेख प्रमाणित गरी राखेको नदेखिएकाले विभिन्न वर्षहरुमा भुक्तानी भएको तथा आंशिक भुक्तानी भएको यकिन गर्न सकिएन। पालिकाले निर्माण व्यवसायीलाई भुक्तानी गरेको रकम एकिन गरी देहाय वमोजिम निर्माण व्यवसायीले पेश गरेको आठौ रनिङ विल सम्मको रकम भन्दा बढी भुक्तानी भएको रकम रु. २८,६६,८३८।- असुल गर्नुपर्ने रु.

सि न	गो भौ नं मिति	कुल प्राविधिक मुल्याङ्कन	भुक्तानी रकम (मुल्य समायोजन समेत)	पेश्की फर्स्योट रकम (मेनुअल्ली)	कैफियत
१	१-२०७९।३।१	१५,११,२८,८५२	१७००२८४७		संघिय सरकार
२	१- २०७९।७।२५		१७४३८५६४		संघिय सरकार
३	३- २०७९।१०।१५		२८६२०४०९	३७००००००	संघिय सरकार
४	९- २०८०।३।१		१९१६९५२३		संघिय सरकार
५	२१- २०८०।३।२३		१२८११०४७		संघिय सरकार
६	२- २०८०।६।२९		१४१७४७२	२१७४७२	संघिय सरकार
७	१- २०८०।८।२४		१७०७५२८०	३५००००००	संघिय सरकार
८	२३-२०८१।३।२		१३७२३०८९	३३८१५८५	प्रदेश सरकार
९	२-२०८१।६।२०		७४४१७३८		प्रदेश सरकार
१०	९२ ११ -२०८१।९।२३		११५५४०००		प्रदेश सरकार
११	५० -२०८२।३।२०		७७४१७२२		प्रदेश सरकार
	जम्मा	**१५,११,२८,८५२**	**१५,३९,९५,६९१**	**१०७९९०५७**	

असुल गर्नुपर्ने	२८,६६,८३८

१०४.३ **भेरिएसन :** सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को दफा ५४ उपदफा १ मा खरिद सम्झौता गर्दाका बखत पूर्वानुमान गर्न नसकिएको परिस्थिति सम्झौता कार्यान्वयनको क्रममा श्रृजना भएमा सोको स्पष्ट कारण खुलाई भेरिएसन आदेश जारी गर्न सक्ने उल्लेख छ । नेपाल सरकार, स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालयको मिति २०८१।१०।०९, च नं १०४४ को परिपत्र वमोझिम स्थानीय तहहरुमा ५/१०/१५ शैय्याको आधारभूत अस्पताल भवन निर्माण/स्तरोन्नतीका लागि यस मन्त्रालयबाट स्वीकृत ड्रईड/डिजाइन तथा लागत अनुमान भित्र रहि सार्वजनिक खरिद ऐन तथा नियमावली बमोजिम खरिद प्रकृया गरी सम्बन्धित स्थानीय तहबाट निर्माणाधिन आधारभूत अस्पतालहरुको खरिद सम्झौता भन्दा अतिरिक्त दायित्व (भेरिएसन, मूल्य समायोजन, पुरस्कार, लागत भन्दा बढीमा भएको सम्झौता रकम लगायत) भुक्तानी सम्बन्धित स्थानीय तह स्वयमले गर्नेगरी नेपाल सरकार (सचिवस्तर)को मिति २०८१/१०/०९ को निर्णय भै निर्णय कार्यान्वयनको लागि परिपत्र भएको देखिन्छ। पालिकाले यो उल्लेखित १५ शैय्या अस्पतालन भवन निर्माण कार्यका लागि पुर्वानुमान गर्न नसिकएका आइटम मात्र भेरिएसन गर्नुपर्नेमा पुर्वानुमान गर्न सकिने डण्डी, झ्याल तथा ढोका लगायतका कार्यमा रु.१,१६,५३,४२१।८६ अर्थात सम्झौता रकमको ९.५७ प्रतिशत लागत वृद्धि भएको देखिन्छ। उल्लेखित रकम पालिकाले आफ्नो स्रोतवाट भुक्तानी गर्नुपर्नेमा यो वर्ष एकिकृत स्वास्थ्य पुर्वाधार विकास कार्यक्रमवाट संचालित योजनामा कर्णाली प्रदेश सरकारले ससर्त अनुदानत मार्फत रु ३ करोड वजेट विनियोजन गरेको र यो वर्ष ३ वटा रनिङ्ग विल वापत निर्माण व्यवसायीलाई रु.२,६७,३८,७०७।

०० भुक्तानी गरेको देखिन्छ। संघिय मन्त्रालयको परिपत्रको पालना वेगर पुर्वानुमान गर्न सकिने आइटममा समेत भेरिएसन गरी प्रदेश सरकारवाट वजेट थप गरी भुक्तानी गरेको मनासिव देखिदैन ।मन्त्रालयको परिपत्र तथा प्रचलित कानुनको अधिनमा रहि भेरिएसन गर्ने र भुक्तानी गर्नेतर्फ पालिकाको ध्यान जानु पर्दछ।

१०४.४ **कार्यसम्पादन जमानत**

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **१२,२१९,१९६** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

प्रमाण पेश नगरेको	०

१०४.५ **मूल्य समायोजन भुक्तानी:** सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ११९(१) मा सार्वजनिक निकायले मूल्य समायोजन गर्न सकिने कुरा खरिद सम्झौतामा उल्लेख गर्नु पर्ने व्यवस्था छ । अस्पताल निर्माण कार्यको लागि पालिका र निर्माण व्यवसायी विच भएको सम्झौताको बिशेष शर्तको GCC 53.1 मा The contract is not subject to price adjustment भनी उल्लेख भएको छ। सम्झौतामा उल्लेख भएको उल्लेखित शर्तबमोजिम निर्माण व्यवसायीलाई यस निर्माण कार्यको बिल रकमको भुक्तानीमा मूल्य समायोजन भुक्तानी दिन मिल्ने देखिएन। तर पालिकाले यस बर्ष सातौ रनिङ विल सम्मको रु.१,५६,८२,१४२।०३ मूल्य समायोजनको रकम समेत भुक्तानी दिएको देखिएकोले सम्झौताको शर्त विपरित भुक्तानी भएको उक्त मूल्य समायोजनको रकम असुल गर्नुपर्ने भनि विगत वर्षमा समेत औँल्याइएकोमा यो वर्ष नवौ दशौँ र एघारौँ तथा अन्तिम रनिङ्ग बिलबापत रु.२,६७,३८,७०७।- निर्माण व्यवसायीलाई भुक्तानी गर्दा समेत सम्झौता वमोजिम भुक्तानी गर्न नमिल्ने मुल्य समायोजनको रकम मिलान नगरी भुक्तानी गरेको देखिन्छ। यसरी सम्झौता वमोजिम भुक्तानी गर्न नमिल्ने मुल्य समायोजनको रकम भुक्तानीवाट कट्टा गरी असुल गर्नुपर्नेमा सो नगर्ने जिम्मेवार पदाधिकारीलाई जिम्मेवार वनाई भुक्तानी भएको मुल्य समायोजन रकम व्याज समेत असुल गर्नुपर्दछ।

१०४.६ **भेरिएसनमा आइटम परिवर्तन :** पालिकाले यो वर्ष अस्पताल भवन निर्माण कार्यको दोस्रो भेरिएसन स्विकृत गरेकोमा उक्त भेरिएसन गरेको आइटमको नमुना आइटम परीक्षण गर्दा अस्पताल भवनका लागि आवश्यक रहेको र निर्माण व्यवसायीले समेत न्युन कवोल गरेका देहाय वमोजिमका आइटमहरु घटाएको देखिन्छ। उल्लेखित २ आइटममा मात्र पालिकालाई लागत अनुमान भन्दा रु.१९,३०,५९०।- थप व्ययभार पर्न जाने देखिन्छ। पालिकाले भेरिएसन स्विकृत गर्दा बोलपत्रदाताले न्युन दर कायम गरेका र अत्यावश्यक आइटम घटाई भेरिएसन गर्दा सोको प्राविधिक पुष्ट्याँई समेत पेश गरेको छैन। उल्लेखित भेरिएसनबाट पालिकालाई थप व्ययभार पर्न गएको रु.

आइटम नं	आइटमको विवरण	सङ्ख्या	लई दर	कुल लई	कबोल दर	कायम संख्या	थप व्ययभार रकम मुअकर वाहेक
२३३	Air Conditioning System, Accssories: As in S.No.A + regulator,ceiling rose ,clamp,hook etc all complete.1.5 TR Capacity Wall mounted inverterType Air Conditioning System With Indoor abd Outdoor unit,Remote Control etc all complete set	१०	१०३९६०	१०३९६००	१५०००	२	८,३१,६८०
२३४	2 TR Capacity Wall mounted inverterType Air Conditioning System With Indoor abd Outdoor unit,Remote Control etc all complete set .	१५	१२५८१०	१८८७१५०	१५०००	४	१३,८३,९१०
जम्मा							**१९,३०,५९०**

अनियमित भएको	१९,३०,५९०

१०४.७ **जिन्सी दाखिला :** आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ९५(१) अनुसार खरिद भएका मालसामान सात दिनभित्र कार्यालयको जिन्सी किताबमा आम्दानी बाँध्नुपर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले अस्पताल निर्माण कार्यका निर्माण व्यवसायी लाई निम्नानुसार रनिङ बिलको रकम भुक्तानी गर्दा निर्माण व्यवसायीले विभिन्न जिन्सी मालसमान खरिद गरेको विल पेश गरेको आधारमा प्रोभिजनल समको रकमबाट उक्त खरिद भएका मालसामानको रकम भुक्तानी गरेकोमा उक्त मालसामान पालिकाको जिन्सी खातामा आम्दानी बाँधेको देखिएन। अत: खरिद भएका जिन्सी मालसामान पालिकामा आम्दानी बाँधेको प्रमाण पेश गर्नुपर्ने रु.

गो.भौ.नं. र मिति	रनिङ विल	जिन्सी मालसामानको नाम	भुक्तानी भएको रकम
५०- ०८२।०३।२०	एघारौँ रनिङ्ग विल	जेनेरेटर सेट	१५००००००

प्रमाण पेश नगरेको	१५,००,०००

१०४.८ **संरचनाको उपयोग :** नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषद्को मिति २०८१।१०।२८ को निर्णय नं ९ बमोजिम दैलेख जिल्लाको आठबिस नगरपालिकाको स्वामित्वमा रहेको १५ शैया क्षमताको आधारभूत अस्पताललाई कर्णाली स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान अन्तर्गत व्यवस्थापन र सञ्चालन गर्नेगरी हस्तान्तरण गर्न स्वीकृति प्रदान गर्ने निर्णय गरेको देखिन्छ। उक्त निर्णयबमोजिम नगरपालिकाको २०८१।१०।२९ को नगरसभाको निर्णयले समेत उक्त निर्णयलाई कार्यान्वयन गर्नेगरी निर्णय गरेको देखिन्छ र उक्त अस्पतालन निर्माणका थप संरचनाहरु जस्तै ट्रान्सफर्मर जडान, सेरवाल निर्माण, अस्पताल घेरावार निर्माण लगायतका कार्यका लागि प्रदेश सरकार समक्ष वजेट माग समेत गर्ने निर्णय गरेको देखिन्छ। यो वर्ष कर्णाली प्रदेश सरकारबाट उक्त अस्पताल भवन निर्माण कार्यका लागि रु.३ करोड बजेट विनियोजन भएकोमा रु.२,९४,९२,०८९।- भुक्तानी गरेको देखिन्छ। उक्त निर्माण कार्य सम्पन्न भएको जनाए तापनी उक्त संरचना हालसम्म उपयोगमा आएको छैन भने नेपाल सरकारको निर्णयaमोजिम कर्णाली स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठानलाई हस्तानतरण समेत भएको छैन। उक्त निर्माण भएको संरचनाको दिगो उपयोगको सुनिरश्चितता गर्नेतर्फ सम्वद्ध निकायको ध्यान जानुपर्दछ।

१०५ **खरिद सम्झौता फरफारख (६३, २०८२।३।२४)**

सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को निमय ११७(२क)मा निर्माण कार्यको हकमा कम्तीमा नब्बे प्रतिशत भौतिक प्रगति भएको र आयोजनाको उद्देश्य अनुरुप सो निर्माण कार्य सामान्य प्रयोग वा सञ्चालनमा आएको अवस्था भएमा मात्र सार्वजनिक निकायले कार्य स्वीकार प्रतिवेदन तयार गर्नु पर्ने उल्लेख छ। पालिकाले यो वर्ष प्रदेश सशर्त अनुदानबाट दहदेखि पिपलवोट सम्म कर्णाली लोकमार्ग जोड्ने मोटरवाटो स्तरोन्नतीका लागि रु. २० लाख बजेट विनियोजन भएकोमा रु.२१,६०,८७६।६४ को लागत अनुमान गरी उक्त निर्मण कार्य उपभोक्ता समिति मार्फत गरी रु.११,७१,५२५।- को प्राविधिक मुल्याङ्कन गरी रु.९,६६,०२३।- भुक्तानी गरेको देखिन्छ। यसरी उपभोक्ता समिति मार्फत निर्माण कार्य गराई सम्झौताबमोजिम निर्माण कार्य सम्पन्न नहुदा समेत प्राविधिक मुल्याङ्कनका आधारमा भुक्तानी गरेको देखिन्छ। सम्झौताबमोजिम निर्माण कार्य सम्पन्न नगर्ने उपभोक्ता समितिलाई जिम्मेवार वनाई अधुरो निर्माण कार्य सम्पन्न गर्नुपर्दछ ।

१०६ **म्याद थप तथा कार्य सम्पन्न**

सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम १२० मा ऐनको दफा ५६ बमोजिम सम्झौताको अबधि भित्र तोकिएको कार्य पुरा गर्न नसक्ने भएमा सम्बन्धित निर्माण व्यवसायीले निर्धारित अवधिको कार्यसम्पादन जमानत, विमा र पेस्की सम्बन्धी जमानत तथा संशोधित कार्यतालिका सहित आवश्यक प्रमाण कागजात संलग्न गरी म्याद थपको लागि निवेदन दिनुपर्ने र कार्यालयले निवेदन प्राप्त भएपछि सो सम्बन्धमा आवश्यक जाँचवुझ गरी म्याद थप गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। त्यस्तै सोही नियमावलीको नियम १२१ मा निर्माण व्यवसायीको ढिलाईको कारणले खरिद सम्झौताबमोजिमको काम सो सम्झौतामा तोकिएको म्यादमा सम्पन्न हुन नसकेमा निजले सार्वजनिक निकायलाई सम्झौता रकमको दश प्रतिशत नवढ्ने गरी साधारणतया प्रति दिन सम्झौता रकमको शुन्य दशमलव शुन्य पाँच प्रतिशत पुर्व निर्धारित क्षतिपुर्ति दिनुपर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले यस आर्थिक वर्षमै निर्माण कार्य सम्पन्न गर्ने गरी ठेक्का सम्झौता गरेका सडक निर्माण कार्यका ठेक्काका निर्माण व्यवसायीले तोकिएको समय भित्र कार्य सम्पन्न गर्न सकेको देखिएन भने म्याद समाप्त भएतापनी म्याद थपको लागि निवेदन दिएको देखिएन। यस सम्बन्धी केही उदाहरण देहायबमोजिम छन्:

१०६.१ **पशुपति मा.वि.देखि आधारभुत स्वास्थ्य संस्था सम्म सडक निर्माण :** पालिकाले रु. ९३,७९,८६०।- लागत अनुमान भएको सडक निर्माण कार्यका लागि ठेक्का नं. AM/NCB/W/RD/02/2081-82 मार्फत निर्माण व्यवसायी पि.के. एण्ड कम्पनीसंग रु. ४५,९१,६५४।- (मूल्य अभिवृद्धि कर समेत) मा २०८२।३।१५ मा कार्य सम्पन्न गर्ने गरी २०८१।११।१ मा सम्झौता गरी रु.२५,४५,७३८।- भुक्तानी भई निर्माण अधुरो रहेको छ । निर्माण व्यवसायीले तोकिएको समयमा कार्य सम्पन्न गरेको देखिएन भने म्याद थपको लागि निवेदन समेत दिएको देखिएन ।ठेक्का सम्झौता बमोजिम निर्माण व्यवसायीले स्टोङ सोलिङ, ग्याबियन बक्स खरिद र सोमा ढुङ्गा भर्ने काम तोकिएको बमोजिमको परिमाणको कार्य सम्पन्न भए तापनि सडक खन्ने कामको चेनेज नं. ०+००० देखि ३+९६० सम्म १०६७२ घन मिटर सडक खन्ने काम सम्पन्न गर्नुपर्नेमा चेनेज नं. ०+००० देखि ०+९३० सम्म ६०६७ घन मिटर मात्र सडक खन्ने काम सम्पन्न गरेको देखिन्छ भने ४०० मिटर ढल (ड्रेन) को काम सम्पन्न गरेको देखिएन। निर्माण व्यवसायीले लागत अनुमानको तुलनामा न्यून घटेको कार्य सम्पन्न गरे तापनि लागत अनुमानको तुलनामा बढी अर्थात् ५२.४८ प्रतिशत घटेको सडक खन्ने काम सम्पन्न गरेको देखिएन। अत: निर्माण व्यवसायीले पेश गरेको राष्ट्रिय वाणिज्य बैंकको २०८३।४।७ सम्म म्याद भएको रु.१९,५०,०००।- को कार्य सम्पादन जमानत रहेकोले सम्झौता बमोजिम तोकिएको समयमा कार्य सम्पन्न नगर्ने निर्माण व्यवसायीलाई खरिद नियमावली र खरिद सम्झौतामा बमोजिम कारबाही गरी कार्य सम्पन्न गराउनुपर्दछ।

१०६.२ **रोल देखि वडा कार्यालय हुदै ताउनी सम्म सडक निर्माण :** पालिकाले रु. ९०,००,०००।- लागत अनुमान भएको सडक निर्माण कार्यका लागि ठेक्का नं. AM/NCB/W/RD/03/2081-82 मार्फत निर्माण व्यवसायी हिमांशु निर्माण सेवासंग रु. ४४,४३,५६६।- (मूल्य अभिबृद्धि कर समेत) मा २०८२।३।१५ मा कार्य सम्पन्न गर्ने गरी २०८१।१२।३ मा सम्झौता गरी रु.२७,६७,५१३।- भुक्तानी भई निर्माण अधुरो रहेको छ ।निर्माण व्यवसायीले तोकिएको समयमा कार्य सम्पन्न गरेको देखिएन भने म्याद थपको लागि निवेदन समेत दिएको देखिएन। ठेक्का सम्झौताबमोजिम निर्माण व्यवसायीले सडक खन्ने कामको चेनेज नं. ०+००० देखि ५+००० सम्म ४७३०८ घन मिटर सडक खन्ने काम सम्पन्न गर्नुपर्नेमा २८३५४ घन मिटर मात्र सडक खन्ने काम सम्पन्न गरेको, ग्याबियन बक्समा ढुङ्गा भर्ने

काम ४१५ घन मिटरमध्ये ३८३ घन मिटर मात्र सम्पन्न गरेको देखिन्छ । अत: निर्माण व्यवसायीले पेश गरेको कुमारी बैंकको २०८३।४।१० सम्म म्याद भएको रु.२०,००,०००।- को कार्य सम्पादन जमानत रहेकोले सम्झौताबमोजिम तोकिएको समयमा कार्य सम्पन्न नगर्ने निर्माण व्यवसायीलाई खरिद नियमावली र खरिद सम्झौताबमोजिम कारबाही गरी कार्य सम्पन्न गराउनुपर्दछ।

१०६.३ **वुसाकोट अधिकारी मन्दिर देखि कोसेडा हुदै तिलेपाता सम्म सडक निर्माण :** पालिकाले रु. ९०,००,०००।- लागत अनुमान भएको सडक निर्माण कार्यका लागि ठेक्का नं. AM/NCB/W/RD/04/2081-82 मार्फत निर्माण व्यवसायी भैरवकाली निर्माण सेवासंग रु. ३९,१७,४४४।- (मूल्य अभिबृद्धि कर समेत) मा २०८२।३।१५ मा कार्य सम्पन्न गर्ने गरी २०८१।१२।६ मा सम्झौता गरी रु.११,६६,२००।- भुक्तानी भई निर्माण अधुरो रहेको छ। निर्माण व्यवसायीले तोकिएको समयमा कार्य सम्पन्न गरेको देखिएन भने म्याद थपको लागि निवेदन समेत दिएको देखिएन ।ठेक्का सम्झौताबमोजिम निर्माण व्यवसायीले सडक खन्ने कामको चेनेज नं. ०+००० देखि ५+००० सम्म ४०४६१ घन मिटर सडक खन्ने काम सम्पन्न गर्नुपर्नेमा चेनेज नं. ०+००० देखि १+९२० सम्म १०८८५ घन मिटर मात्र सडक खन्ने काम सम्पन्न गरेको, ग्याबियन बक्समा ढुङ्गा भर्ने काम ३१६ घन मिटरमध्ये २१६ घन मिटर मात्र सम्पन्न गरेको देखिन्छ। अत: निर्माण व्यवसायीले पेश गरेको कुमारी बैंकको २०८३।४।१० सम्म म्याद भएको रु.२१,००,०००।- को कार्य सम्पादन जमानत रहेकोले सम्झौताबमोजिम तोकिएको समयमा कार्य सम्पन्न नगर्ने निर्माण व्यवसायीलाई खरिद नियमावली र खरिद सम्झौताबमोजिम कारबाही गरी कार्य सम्पन्न गराउनुपर्दछ।

१०७ **प्रशासकीय भवन निर्माण**

पालिकाले रु.११,७१,२४,३६३।- लागत अनुमान भएको प्रशासकीय भवन निर्माणका लागि ठेक्का नं. AM/NCB/W/08/2078-79 मार्फत निर्माण व्यवसायी अविसा निर्माण सेवा एण्ड सप्लायर्ससंग रु. १०,७१,२२,५५१।- (मूल्य अभिवृद्धी कर समेत) मा २०८१।५।२७ मा कार्य सम्पन्न गर्ने गरी २०७९।५।२८ मा सम्झौता भई भेरिएसन मार्फत संशोधित सम्झौता रकम रु.११,५७,२६,६८६।- कायम भएको छ । यो बर्ष सम्म छैटो रनिङ विल सम्मको रु. ५,६३,७९,०९८।- भुक्तानी भई निर्माणाधिन उक्त भवन निर्माण कार्यको सम्वन्धमा देखिएका बेहोरा देहायबमोजिम छन्

१०७.१ **पेश्की बढी भुक्तानी :** सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ११३ मा निर्माण व्यवसायीलाई खरिद ऐनको दफा ५२(क) को अधिनमा रहि खरिद सम्झौतामा व्यव्था भएबमोजिम पेश्की दिन सकिने उल्लेख छ । निर्माण व्यवसायीसंग भएको भवन निर्माण कार्यको खरिद सम्झौताको विशेष शर्तको GCC 57.1 मा सम्झौता रकमको २० प्रतिशत पेश्की भुक्तानी दिन सकिने उल्लेख छ। खरिद सम्झौतामा उल्लेखित शर्तबमोजिम पालिकाले खरिद सम्झौता रकम रु. १०,७१,२२,५५१।- मा मुल्य अभिबृद्धि कर रु. १,१४,००,३६६।- र प्रोभिजनल समको रकम रु.८०,२७,०५६।- घटाई बाँकी रकम रु. ८,७६,९५,१२८।- को २० प्रतिशतले हुने रु. १,७५,३९,०००।- पेश्की रकम भुक्तानी दिनुपर्नेमा प्रोभिजनल समको रकम रु. ८०,२७,०५६।- को समेत रु. १,९१,४४,०००।- भुक्तानी दिएकोले रु. १६,०५,०००।- बढी पेश्की भुक्तानी दिएको छ। बढी पेश्की दिएको रु. १६,०५,०००।- असुल गर्नुपर्ने रु.

असुल गर्नुपर्ने	१६,०५,०००

१०७.२ **पेश्की फर्स्यौट :** सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ११३ को उप नियम (५) मा उपनियम (१) बमोजिम दिएको पेश्की खरिद सम्झौतामा उल्लेख भएबमोजिम प्रत्येक रनिङ्ग विल वा अन्य बिल बिजकबाट कट्टा गर्नुपर्ने व्यवस्था छ ।त्यसतै निर्माण व्यवसायीसँग भएको खरिद सम्झौताको SCC को GCC 57.3 मा निर्माण कार्यको ३० प्रतिशत भन्दा बढी कार्य भएमा प्रत्येक रनिङ बिलबाट ४० प्रतिशतले पेश्की कट्टी गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । पालिकाले पेश्की लिएको रु. १,९१,४४,०००।- मध्ये यो बर्ष सम्म रु. १,०१,८३,९५७।- फर्स्यौट भई रु. ८९,६०,०४३।- बाँकी रहेकोमा निर्माण व्यवसायीले माछापुच्छ्रे बैंक लिमिटेडको रु. ७७,०५,३३०।- पेश गरेको छ। ठेक्काको म्याद मिति २०८२ असोज मसान्तमा समाप्त भएको र म्याद समेत थप नभएकोले बाँकी रहेको पेश्की रु. ८९,६०,०४३।- नियमानुसार असुल फर्स्यौट गर्नुपर्दछ ।(पेश्की बेरुजु २०७९।८० को प्रतिवेदन लगति कायम गरिएकोले सैद्धान्तिक बेहोरा कायम गरिएको छ।)

१०७.३ **फ्रन्ट लोडिङ :** सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ६५ मा खरिद सम्झौताको प्रारम्भिक चरणमा गर्नुपर्ने कामको आईटमको लागि बोलपदाताले उच्च दर गरेको (फ्रन्ट लोडिङ) छ छैन भन्ने कुरा मूल्याङ्कन समितिले जाँच गर्नुपर्ने र त्यस्तो अवस्थामा मूल्याङ्कन समितिले बोलपत्रदातासँग दर विश्लेषण सहितको स्पष्टिकरण माग गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। भवन निर्माण कार्यको लागि पालिकाले तयार गरेको लागत अनुमान रु. ११,७१,२४,३६३।-भन्दा बोलपत्रदाताले ९.१६ प्रतिशत घटी अर्थात रु. १०,७१,२२,५५१।- कबोल गरेको अवस्थामा प्रारम्भिक चरणमा सम्पन्न गर्नुपर्ने स्टोन मेसनरी, ढलान, डण्डी लगायतको सिभिल वर्क्सको कामको बढी दर राखी निर्माण कार्यको अन्तमा सम्पन्न गर्नुपर्ने ईन्टर लकको गारो, लिफ्ट, ईलेक्ट्रोनिक्स लगायतको कामको दर घटी राखेको देखिन्छ। बोलपत्रदाताले लागत अनुमानको तुलनामा प्रारम्भिक चरणमा गर्नुपर्ने काममा बढी र अन्तिममा गर्नुपर्ने काममा घटी दर राखि बोलपत्र पेश गरेको अवस्थामा पालिकाले नियमावलीमा भएको व्यवस्थाबमोजिम फ्रन्ट लोडिङ सम्वन्धमा बोलपत्रदातासंग स्पष्टिकरण माग गरे नगरेको सम्बन्धमा उक्त कागाजतहरु फाइलमा राखेको नदेखिएकोले यकिन गर्न सकिएन । निर्माण व्यवसायीले फ्रन्ट लोडिङ गरेका कारण लागत अनुमानको तुलनामा बढी दर रेट राखेको कामको कार्य सम्पन्न गरी भेरिएसनमार्फत उक्त कामको परिमाण समेत बढाएको देखिन्छ भने न्यून दर राखेको कामको सूरुनै गरेको देखिएन। भवन निर्माण कार्य अन्तर्गतको लागत अनुमानको तुलनामा बढी दर राखेको कन्क्रिटको काम (४ तलाको फ्रेम स्ट्रक्चरको काम) सम्पन्न गरे तापनि सोसंगै सम्पन्न गर्नुपर्ने तर न्यून दर राखेको ईन्टरलकिङ ब्लकको गारो लगाउने कार्य सुरुनै गरेको देखिएन। पालिकाले खरिद नियमावलीमा भएको व्यवस्थाबमोजिम फ्रन्ट लोडिङ सम्बन्धमा मूल्याङ्कन गर्नुका साथै बोलपत्रदातासंग दर विश्लेषणको माग गरी निर्माण कार्य सम्झौताबमोजिम तोकिएको समय र गुणस्तरमा सम्पन्न गर्नेतर्फ ध्यान दिनुपर्दछ। यस सम्बन्धी केही आईटमको विवरण देहायबमोजिम रहेको छ।

कामको विवरण	**परिमाण**	**लागत अनुमानको दर**	**सम्भौताको दर**	**घटी/बढी प्रतिशत**	**केफियत**
Main Building Completion Work					
stonework in 1:4 C/S mortar	७३.३१ घ.मि.	१२०२७	१४०००	१६.४० प्रतिशत बढी	काम सम्पन्न
cement concrete of mix 1:1.5:3	५०१.४७ घ.मि.	१६०६४	२२०००	३६.९५ प्रतशित बढी	काम सम्पन्न
Fe 500 steel reinforcement	७८८३० के.जि.	१४४	१६०	११.४४ प्रतिशत बढी	काम सम्पन्न
Vitrified tiles on walls and floor	१४१०.९९ ब.मि.	४१४७	३०००	२७.६६ प्रतिशत घटी	सम्पन्न गर्न बाँकी
metal staircase consisting of channel	८४८२ के.जि.	२६७	१८०	३२.५८ प्रतिशत घटी	सम्पन्न गर्न बाँकी
Lift System	1 LS	२००००००	२५००००	८७.५ प्रतिशत घटी	सम्पन्न गर्न बाँकी
Interlocking Concrete Block	३२९.१९ घ.मि.	१२२३४	१५००	८७.७४ प्रतिशत घटी	सम्पन्न गर्न बाँकी

१०७.४ **म्याद थप तथा कार्य सम्पन्न :** सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम १२० मा ऐनको दफा ५६ बमोजिम सम्झौताको अबधि भित्र तोकिएको कार्य पुरा गर्न नसक्ने भएमा सम्वन्धित निर्माण व्यवसायीले निर्धारित अबधिको कार्यसम्पादन जमानत, विमा र पेस्की सम्बन्धी जमानत तथा संशोधित कार्यतालिका सहित आवश्यक प्रमाण कागजात संलग्न गरी म्याद थपको लागि निवेदन दिनुपर्ने र

कार्यालयले निवेदन प्राप्त भएपछि सो सम्वन्धमा आवश्यक जाँचबुझ गरी म्याद थप गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । पालिकाले २०८१।५।२७ मा कार्य सम्पन्न गर्ने गरी २०७९।५।२८ मा सम्झौता गरेकोमा तोकिएको समयमा कार्य सम्पन्न हुन नसकेको कारण कार्यपालिकाको २०८२।३।२८ को निर्णय अनुसार २०८२ असोज मसान्त सम्म म्याद थप गरेकोमा उक्त समय भित्र पनि कार्य सम्पन्न गरेको देखिएन भने म्याद थप समेत हुन सकेको देखिएन । पालिकाले थप गरेको म्याद समाप्त भइ सक्दा समेत लेखापरीक्षण अवधि २०८२ असोज मसान्त सम्म भवन निर्माण कार्यको चार तलाको र आवास भवनको फ्रेम स्ट्रक्चरको र ढलानको काममात्र सम्पन्न गरेता पनि मूख्य कामहरु गारो लगाउने काम, लिफ्ट जडानको काम, क्यान्टि निर्माण र पार्किङ लगायतको काम सम्पन्न गर्न बाँकी रहेको छ । पालिकाले खरिद नियमावली र सम्झौता बमोजिम तोकिएको समयमा कार्य सम्पन्न नगर्ने निर्माण व्यवसायीलाई जिम्मेवार वनाई कार्य सम्पन्न गराउनुपर्दछ।

निर्माणाधिन प्रशासकीय भवन

१०७.५ **भेरिएसन :** सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३ को दफा ५४ र नियमावलीको नियम ११८ मा खरिद सम्झौता गर्दाका बखत पूर्वानुमान गर्न नसकिएको परिस्थिति सो सम्झौता कार्यान्वियनको क्रममा सिर्जना भएमा सोको स्पष्ट कारण खुलाई भेरिएशन गर्न सक्ने व्यवस्था छ । पालिकाले भवन निर्माणको लागि DPR (विस्तृत परियोजन प्रतिवेदन) भन्दा भवन माथिल्लो तलामा डिजाइन फेरबदल गर्नुपर्ने अवस्था सृजना भएकोले DPR बमोजिम लागत अनुमान तयार गर्दा उक्त संरचनामा प्रयोग हुने डण्डिको (छड) परिणाम प्रतिशतमा रहेको र हाल Bar Bending Schedule (BBS) तयार गर्दा लागत अनुमान भन्दा २५ प्रतिशतले वढी प्रयोग हुने अवस्था सृजना भएको, ढुङ्गाको पर्खाल फिल्डको समस्याले गर्दा लागत अनुमान भन्दा १०७ प्रतिशतले वृद्धि भएको, माटो फिलिङ्गको कार्य फिल्डको समस्याले गर्दा लागत अनुमान भन्दा ४०० प्रतिशतले वृद्धि भएको, माटो कटिङ्गको कार्य फिल्डको समस्याले लागत अनुमान भन्दा भन्दा ११३ प्रतिशतले वृद्धि भएको र M20 ढलानको लागत अनुमान भन्दा ५ प्रतिशतले वृद्धि भएको र क्यान्टिनको लागि प्लास्टरको परिमाणमा ट्रसको परिमाण र ट्रसको परिमाणमा प्लास्टरको परिमाण उल्लेख हुन गएको कारण उक्त परिमाणमा थप घट गर्नु परेको लगायतका कारण जनाई नगर कार्यापालिकाबाट २०८१।८।३० मा सुरु सम्झौता रकमको ८.७६ प्रतिशतले हुने रु. ८६,९१,०४५।- को भेरिएसन आदेश स्वीकृत भएको छ । पालिकाले पुर्वानुमान गर्न नसकिने काममा मात्र भेरिएसन गर्नुपर्नेमा लागत अनुमान तयार गर्दा पर्याप्त ध्यान नदिएका कारण लागत अनुमान तयार गदकै बखत पुर्वानुमान गर्न सकिने जनरल आईटममा समेत भेरिएसन गर्दा सुरु सम्झौता रकमको ८.७६ प्रतिशत अर्थात सुरु सम्झौता रकम भन्दा रु. ८६,९१,०४५।- रकम बृद्धि हुन गई लागत बढ्न गएको छ । अत: पालिकाले लागत अनुमान तयार गदकै बखत पर्याप्त ध्यान दिई पुर्वानुमान गर्न नसकिने कार्य बाहेक अन्य कार्यमा भेरिएसन गर्ने कार्यलाई नियन्त्रण गर्नुपर्दछ ।

१०७.६ **भेरिएसन कार्यमा नेगोसिएसन :** सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३ को दफा ५४ र नियमावलीको नियम ११८ मा खरिद सम्झौता गर्दाका बखत पूर्वानुमान गर्न नसकिएको परिस्थिति सो सम्झौता कार्यान्वयनको क्रममा सिर्जना भएमा सोको स्पष्ट कारण खुलाई भेरिएशन गर्न सक्ने व्यवस्था छ ।त्यस्तै खरिद सम्झौतामा If the final quantity of the work done differs from the quantity in the Bill of Quantities for the particular item by more than 25 percent, provided the change exceeds 2 percent of the Initial Contract Price, the Project Manager shall adjust the rate to allow for the change. उल्लेख छ । जस अनुसार सुरु सम्झौता भन्दा २५ प्रतिशत परिमाण र सम्झौता रकमको २ प्रतिशत रकम बृद्धि हुने आईटमको भेरिएसन गर्दा रेट नेगोसिएसन गर्न सकिने व्यवस्था छ । पालिकाले ठेक्का सम्झौता गर्दा ९.१६ प्रतिशत घटीमा सम्झौता भएको अवस्थामा निम्नानुसार आईटमको रेट नेगोसिएसन गर्दा लागत अनुमान भन्दा घटी दर कायम गरेता पनि सूरु सम्झौता गर्दाको अनुपातमा घटिमा रेट नेगोसिएसन गरेको देखिएन । पालकाले रेट नेगोसिएसन गर्दा सुरु सम्झौतामा घटेको अनुपात भन्दा कम नुहुने गरी भेरिएसन गर्नुपर्दछ ।

कामको विवरण	संशोधित लागत अनुमान	२५ प्रतिशत नभ्दा बढी परिमाण	नेगोसिएसन दर	९.१६ प्रतिशत घटीले हुने दर	फरक रकम
Providing & laying stonework in 1:4 C/S mortar	१४११२	७०	१४०००	१२८१९	८३२१३
Providing & laying stonework in 1:6 C/S mortar	१२८६४	१५९ घ.मि.	१२८५०	११६८५	१८५२३५
				जम्मा	२६८४४८

१०८ **सुपरभाइजरको खर्च**

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ३९(१०) मा जिम्मेवार व्यक्तिले सरकारी रकमको खर्च लेख्नु अघि त्यस्तो रकम खर्च लेख्न वा भुक्तानी दिन आवश्यक विल भरपाइ र कागजात संलग्न भए नभएको तथा संलग्न कागजात अनुसार भुक्तानी दिन रित पुगे वा नपुगेको जाँच गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले पालिका अन्तर्गत निर्माणाधिन रहेका प्रशासकीय भवन र १५ शैयाको असपतालको लागि सुपरभाइजर नियुक्ति गरी कन्टिन्जेन्सी खर्चवाट निजको पारिश्रमिक भुक्तानी गरेको देखिन्छ । पालिकामा निर्माणधिन रहेका प्रशासकीय भवन पालिका परिसरमै रहेको र १५ शैया अस्पताल पनि नजिकै रहेको र उल्लेखित निर्माण कार्यको प्राविधिक मुल्याङंकन नापाजाँच लगायतका कार्यको जिम्मेवारी पालिकाकै प्राविधिक कर्मचारीको जिम्मेवारी रहेको अवस्थामा छुट्टै सुपरभाइजर राखी ज्याला खर्च लेखेको र २०८० बैशाख देखिको ज्याला समेत भुक्तानी दिन बाँकिको विवरण प्रमाणित नगरी यो बर्ष रु.१०,५७,७६७।- भुक्तानी दिएको नियमसम्मत नदेखिएको रु.

गो.भौ.नं. र मिति	ना थर	निर्माण कार्यको नाम	अबधि	खर्च रकम
५-०८१।७।१३	श्री तपेन्द्र ब. रोका मगर	१५ शैया अस्पताल	२०८० चैत्र देखि २०८१ असार कार्तिक समम	२२७७६७
५३-०८२।३।२३			२०८१ मंसिर देखि २०८१ असार सम्म	२०००००
४-०८१।६।१८	श्री बसन्त कुमार थापा	प्रशासकीय भवन	२०८०।१।१ देखा २०८१।६।३०	५४००००
४५-०८१।१०।७			२०८१।७।१ देखि २०८१।९।३०	९००००
			जम्मा	**१०५७७६७**

अनियमित भएको	१०,५७,७६७

१०९ **खरिद भएको निर्माण सामाग्रिको प्रयोग**

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को दफा ३९ (५) मा सरकारी रकम खर्च गर्दा त्यस्तो खर्च पुष्टि गर्ने विल, भरपाई र प्रमाण कागजात राखी लेखा राख्नु पर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले निम्नानुसार पाइप लगायतका अन्य सामाग्रि खरिद रु.२८,१८,८८६।- भुक्तानी गरेको छ ।उक्त खरिद भएको पाइप तथा जस्तापाता वितरण गरेको देखिएता पनि जडान गरेको प्राविधिक पुष्ट्याई सहितको नापी किताव पेश भएको छैन । पालिकाले खरिद भएको पाइप जडान गरेको प्राविधिक पुष्ट्याइ सहितको प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्ने रु.

गो.भौ.नं. र मिति	फर्मको नाम	खरिदको विवरण	खर्च रकम
६५-०८१।१२।१९	यमन हार्डवयेर्स	पाइप खरिद ९५० मिटर	१०००००
३६-०८१।९।१७	ऐश्वर्य ट्रेडर्स एण्ड सप्लायर्स	पाइप खरिद ३०० मि.	२९९९९९
१२५-०८२।३।२२	न्यू चौलागाई ट्रेडर्स एण्ड सप्लायर्स	पाइप खरिद ८१०० मिटर	५८४०००
१३१-०८२।३।२३	कालिका ट्रेडर्स एण्ड विजुली पसल	दलित बस्ती जस्ता पाता खरिद	८४४८००
		दलित बस्ती पाइप खरिद ३४५० मिटर	
		दलित बस्ती शौचालय सामाग्रि खरिद	
५६-०८२।३।२३	मालिका हार्डवेयर्स प्रा.लि.	जस्तापाता खरिद वडा नं. ३ को लागि	९९००८७
		जम्मा	२८१८८८६

प्रमाण पेश नगरेको	२८,१८,८८६

११० **भाडाको घर मर्मत खर्च भुक्तानी (१४८-०८२।३।२४)**

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ३९(१०) मा जिम्मेवार व्यक्तिले सरकारी रकमको खर्च लेख्नु अघि त्यस्तो रकम खर्च लेख्न वा भुक्तानी दिन आवश्यक विल भरपाइ र कागजात संलग्न भए नभएको तथा संलग्न कागजात अनुसार भुक्तानी दिन रित पुगे वा नपुगेको जाँच गर्नुपर्ने व्यवस्था छ।पालिकाले घरधनी श्री टेक बहादुर माझीसंग मिति २०८१।६।२० मा गरेको घरभाडा सम्झौतामा २०८१ श्रावण देखि २०८१ कार्तिक सम्म मासिक रु.४८,०००।- को दरले भाडा भुक्तानी दिनुपर्ने उल्लेख भएको र सम्झौताको बुदा नं. १० मा घर बहाल सम्झौताको म्याद अवधि पश्चात् घरछोडी गएको अवस्थामा घरको रंगरोगन, झ्याल ढोका, धारा टुटी आदिको प्राविधिक मुल्याङ्कनको आधारमा मर्मत संभार गरिदिनुपर्ने उल्लेख भएको र सोहीबमोजिम पालिकाले घरुको मर्मत संभार तथा रंगरोगन कार्यको लागि क्षितिज विल्डर्सलाई रु. ३,००,७७३।- भुक्तानी दिई खर्च लेखेको छ। पालिकाले निज घर धनिको घर विगत वर्ष देखि भाडामा लिएकोमा गत विगत वर्ष भएको सम्झौता घर छोडि गएमा घरको मर्मत संभार र रंगरोगन गर्नुपर्ने प्रावधान नभएको तर यो वर्ष भएको सम्झौतामा उक्त प्रावधान थप गरेको छ। घरभाडा भुक्तानी गरिसकेपछी घरको मर्मत संभारको दायित्व घरधनिकै हुने हुँदा पालिकालाई थप व्ययभार पर्ने गरी घरभाडा सम्झौता गरी मर्मत संभार तथा रंगरोगनबापत खर्च भएको रु.३,००,७७३।- सम्बन्धित पदाधिकारीलाई जिम्मेवारी बनाई असुल गर्नुपर्ने रु.

असुल गर्नुपर्ने	३,००,७७३

१११ **प्राविधिक बिल र कार्य सम्पन्न**

सार्वजनिक खरिद नियमावली २०६४ को नियम १२३(१) मा खरिद सम्झौता अनुसार सार्वजनिक निकायले रनिङ बिल वा अन्य कुनै बिल बिजकको भुक्तानी गर्दा प्राविधिक नापजाँच गरी नापी कितावमा उल्लेख भएको वास्तविक कार्यसम्पादनको आधारमा भुक्तानी गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ। उपभोक्ता समितिहरुबाट सञ्चालित योजनाको ठेक्का बिलहरुमा लागत अनुमान र वास्तविक कामको मूल्याङ्कनमा बरावर परिमाण र रकम उल्लेख भएको, लागत अनुमान बरावर नै मूल्याङ्कन भएको देखिएकाले वास्तविक कामको सम्बन्धमा आश्वस्त हुन सक्ने अवस्था देखिएन। प्राविधिकले पेश गर्ने कार्य सम्पन्न प्रतिवेदनमा कार्य सम्पन्न गर्नुपर्ने मिति र कार्य सम्पन्न भएको मिति लगायतका इन्जिनियरिङ नर्म्स अनुसार बिलमा खुलाउनुपर्ने तथ्याङ्क उल्लेख गरेको पाईएन। यसले गर्दा कुन काम कहिले सम्पन्न गर्नुपर्ने र तोकिएको अवधिमा सम्पन्न भए/नभएको विषयमा यकिन हुन नसकिएको हुँदा प्राविधिकले इन्जिनियरिङ नर्म्स अनुसारको उपभोक्ता समितिको बिल बनाउँदा नापजाँचलाई वास्तविक बनाउनुपर्ने देखिन्छ। कानुनमा भएको सबै व्यवस्थाको पालना गरी बिल, कार्य सम्पन प्रतिवेदन तयार गर्नुपर्ने देखिन्छ।

११२ **अमानतबाट कार्य**

सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ९८ मा सार्वजनिक निकायले अमानतबाट काम गर्न एक तह माथिको अधिकारीको पूर्व स्वीकृति लिनुपर्ने र रु. १ लाख नवढाई अमानतबाट कार्य गर्न सक्ने उल्लेख छ । पालिकाले यो बर्ष पालिकाकै कर्मचारीबाट अमानतबाट कार्य गराएकोमा अमानतबाट कार्य गराउन एक तह माथि कार्यपालिकाबाट पूर्व स्वीकृति लिएको देखिएन भने १ लाख भन्दा बढीको काम समेत अमानतबाट गराएको देखियो । अमानतबाट सम्पन्न गराएको कार्य मध्ये श्री प्रकाशपाल थापामार्फत वडा कार्यालय भवन रङ्गरोगन तथा व्यवस्थापन कार्य गराएको भनि रु. २,५०,०००।- भुक्तानी दिएकोमा उक्त रकम मध्ये रु.१,११,९२८।- को मात्र रङ्गरोगन कार्य गरेको अन्य बाँकी रु.१,३८,०७२।- प्रिन्टरको कार्टेज, पेट्रोल र विविध खर्च लगायतका चालु प्रकृतिको खर्च गरेको देखियो । पालिकाले खरिद ऐनमा भएको व्यवस्था बमोजिम अमानतबाट कार्य गराउदा एक तह माथिबाट पूर्व स्वीकृति नलिएको र सिमा भन्दा बढीको काम अमानतबाट गराएको नियमसम्मत नदेखिएको रु.

गो.भौ.नं. र मिति	कर्मचारीको नाम	कामको विवरण	खर्च रकम
११२-०८२।३।२०	वडा सचिव श्री विमल कु. थापा	आशिकार्ने खानेपानी निर्माण	९७०००
११०-०८२।३।२०	वडा सचिव श्री प्रकाशपाल थापा	वडा कार्यालय रंगरोगन तथा व्यवस्थापन	२५००००
		जम्मा	३४७०००

अनियमित भएको	३,४७,०००

११३ **जटिल संरचना निर्माण**

सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ९७ अनुसार उपभोक्ता समितिहरुलाई हेभि मेशिन, औजार, उपकरणहरुको आवश्यक नपर्ने र श्रममूलक कार्यको जिम्मेवारी दिनुपर्ने व्यवस्था रहेको छ। पालिकाले आर.सि.सी. स्ट्रक्चर सहितका भवन निर्माण र स्काभेटर लगायत हेभी मेसिन प्रयोग गरी सडक खन्ने जटिल प्रकृतिका संरचना निर्माण कार्य समेत उपभोक्ता समितिहरु मार्फत् गराउने गरेको देखियो। पालिकाले जटिल संरचना निर्माण कार्य उपभोक्ता समितिबाट सम्पन्न गराउने कार्यलाई नियन्त्रण गरी यस्ता कार्य व्यवसायिक र अनुभवी निर्माण व्यवसायी फर्मबाट प्रतिस्पर्धा हुने गरी वोलपतत्र मार्फत गराउन उपयुक्त हुने देखिन्छ । यस सम्वन्धी केही उदाहरण निम्नानुसार छन्।

गो.भौ.नं. र मिति	योजनाको नाम	कार्य सम्पन्न रकम	पालिकावाट भुक्तानी रकम
१४०-०८२।३।२४	भुतखेत चौडेता हुदै ओमकान सडक निर्माण	२०९०४९२	९७१०००
७१-०८१।१२।२२	शान्ती प्रा.वि. आसिकार्ने तला थप	१२८४५४४	११४९९०५
१४३-०८२।३।२४	ओखलढुङ्गा वाल विकास केन्द्र अधुरो भवन निर्माण	१०६३९६१	८५६८००

११४ **पाइप खरिदमा बढी भुक्तानी**

सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम १०(२) मा सार्वजनिक निकायले निर्माण कार्यको लागत अनुमान तयार गर्दा नेपाल सरकारबाट स्वीकृत नर्म्स बमोजिम तयार गर्नुपर्ने उल्लेख छ । पालिकाले पाइपको लागत अनुमान तयार गर्दा दैलेख जिल्लाको स्वीकृत दररेट प्रति के.जि. रु. ३५० बमोजिम विभिन्न साइजका पाइपको कोफिसियन्ट बमोजिम हुने दर भन्दा बढी दर कायम गरी भुक्तानी दिएको देखिन्छ । पालिकाले कोटेसनमार्फत सोझै खरिद गरी निम्नानुसार फर्मलाई एच.डि.पि.ई पाइपको बढी दरले भुक्तानी दिएको रु. १,७४,७३४।- सम्वन्धित फर्म र उपभोक्ता समितिबाट असुल गर्नुपर्ने रु.

गो.भौ.नं.र मिति	फर्मको नाम	पाइपको साइज	परिमाण	हुनुपर्ने दर (मु.अ.कर वाहेक)	भुक्तानी भएको दर	बढी भुक्तानी रकम (मू.अ.कर समेत)
३१-०८२।१।१०	आमर खसिमल ताल खानेपानी योजना उपभोक्ता समिति	25 mm Pn 10	२०१ मि.	४९	७२	५१४४
		32 mm Pn 10	३०७० मि.	७९	११७	१३२६९३
		40 mm Pn 10	३१२ मि.	१२४	१८०	१९९०२
जम्मा						१५७७३९
५४-०८२।३।२३	सातला खानेपानी निर्माण उपभोक्ता समिति	25 mm Pn 10	६६४मि.	४९	७२	१६९९५
					कुल जम्मा	**१७४७३४**

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फस्र्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **२३,५७१** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फस्र्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-९** को निर्णयले रू **५८,२६५** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

असुल गर्नुपर्ने	१,७४,७३४

११५ **लागत अनुमान**

सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को दफा ५ मा सार्वजनिक निकायले कुनै पनि खरिदको लागि तोकएबमोजिम लागत अनुमान तयार गरी स्वीकृत गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । त्यस्तै सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ११ मा सार्वजनिक निकायले

मालसामानको लागत अनुमान तयार गर्दा सम्बन्धित मालसामानको स्पेसिफिकेशनबमोजिम लागत अनुमान तयार गर्नुपर्ने र लागत अनुमान तयार गर्दा सम्वन्धित सार्वजनिक निकाय वा त्यस्तो सार्वजनकि निकाय रहेको जिल्लाको अन्य सार्वजनिक निकायले चालु वा अघिल्ला वर्षहरुमा सोही प्रकृतिको खरिद गर्दा लागेको बास्तविक लागत, स्थानीय वजारको प्रचलित दरभाउ, उद्योग वाणिज्य संघले जारि गरेको दररेट आदिलाई आधार लिनुपर्ने उल्लेख छ। पालिकाले ल्यापटप, डेस्कटप, फर्निचर लगायतका मालसामान खरिद गर्दा लागत अनुमान तयार तथा स्वीकृत नगरी ३ वटा फर्मसंग दरभाउपत्र माग गरी सवै भन्दा न्युन कवोल गर्ने फर्मबाट खरिद कार्य सम्पन्न गरेको देखिन्छ । पालिकाले लागत अनुमान तयार तथा स्वीकृत नगरी सिधै ३ वटा फर्मसंग कोटेशन माग गरी खरिद गर्दा खरिद भएको मालसामान लागत अनुमान भन्दा घटी वा बढीमा खरिद भएको हो एकिन गर्न सकिने अवस्था देखिएन भने खरिद कार्य मितव्ययी छ भनी विश्वस्त हुन सक्ने अवस्था समेत नदेखिएकोले उक्त खरिद कार्य नियमसम्मत देखिएन। पालिकाले खरिद कार्यको तोकिएबमोजिम लागत अनुमान तयारी र स्वीकृत गरी गुणस्तरीय, मितव्ययी र प्रतिस्पर्धी हुने गरी खरिद कार्य गर्नुपर्दछ। यस सम्बन्धी केही उदाहरण देहायबमोजिम रहेका छन् :

गो.भौ.नं. र मिति	फर्मको नाम	खरिदको विवरण	खर्च रकम
९३-०८२।३।८	टि.डि.डेकोर हाउस	फर्निचर खरिद	९७००००
१२५-०८२।३।२२	न्यू चौलागाई ट्रेडर्स एण्ड सप्लायर्स	पाइप खरिद	५८४०००

११६ **सोझै खरिद**

सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को दफा ८(२) मा खरिद गर्दा प्रतिष्पर्धा सिमित हुने गरी खरिद गर्न नहुने व्यवस्था छ । त्यस्तै सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ८५ मा सार्वजनिक निकायले दश लाख रुपैयाँ सम्म लागत अनुमान भएको मालसामान वा निर्माण कार्य सोझै खरिद गर्न सकिने तर एक आर्थिक वर्षमा एकै पटक वा पटक पटक गरी उल्लिखित सिमा भन्दा बढी रकमको एउटै फर्मबाट सोझै खरिद गर्न नसिने व्यवस्था छ । पालिकाले यो बर्ष एउटै फर्म संग पटक पटक गरी सिमा भन्दा बढी रकमको सोझै खरिद गरेको र एउटै प्रकृतिको कामलाई प्याकेज गरी वोलपत्रको माध्यमबाट खरिद नगरी सोझै खरिद गरेको छ । पालिकाले खरिद ऐन र नियममा भएको व्यवस्था विपरित प्रतिस्पर्धा सिमित हुने गरी सोझै खरिद गरेको नियमसम्मत नदेखिएको रु.

गो.भौ.नं. र मिति	फर्मको नाम	खरिदको विवरण	खर्च रकम
३७-०८१।९।२३	सौगात निर्माण सेवा	विभिन्न वडाको सडक मर्मत तथा सरसफाइ	५२५८९२
२७-०८१।९।२	सौगात निर्माण सेवा	कार्यालय भवनको ट्रसमा रंगरोगन तथा सिलिङ निर्माण	८१००००
२९-०८१।९।२	चरण विल्डर्स	कार्यालय भवनको भित्रि झ्याल ढोका र प्लास्टर कार्य	८९७०००
५६-०८१।१०।३०	न्यू हिमाल निर्माण सेवा	वडा नं. ८ गाइजात्रा फिल्ड निर्माण	९९००००
४४-०८१।९।२६	न्यू हिमाल निर्माण सेवा	वडा नं. ८ सडक मर्मत	२३६६३०
३६-०८१।९।१७	ऐश्वर्य ट्रेडर्स एण्ड सप्लायर्स	पाइप खरिद	२९९०००
१२५-०८२।३।२२	न्यू चौलागाइ ट्रेडर्स एण्ड सप्लायर्स	पाइप खरिद	५८४०००
१३१-०८२।३।२३	कालिका ट्रेड एण्ड विजुली पसल	पाइप र जस्तापाता खरिद	८४४८००
		जम्मा	**५१८७३२२**

अनियमित भएको	५१,८७,३२२

११७ **निर्माण कार्यको बीमा**

सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ११२ मा रु. २० लाख भन्दा बढी मुल्यको निर्माण कार्य गर्ने निर्माण व्यवसायीले निर्माण सामाग्रि प्रयोग गरिने मेसिन औजार वा प्लान्ट लगायत निर्माण कार्यको पुर्ण प्रतिस्थापन खर्च लगायत उपनियम २ मा लेखिएदेखि बाहेक सम्पुर्ण जोखिम बहन गर्ने गरी बीमा गराउनुपर्ने तथा बीमा गराएर मात्र निर्माण कार्य गराउनुपर्ने व्यवस्था छ । नमुना छनौट गरी लेखापरीक्षण गर्दा पालिकाले यो बर्ष ठेक्का सम्झौता गरेका सडक निर्माण कार्यको खरिद सम्झौताको विशेष शर्तमा बीमा गराउनुपर्ने उल्लेख भएको र खरिद सम्झौताको वि.ओ.क्यू.मा बीमाको रकम समेत राखेको अवस्थामा निम्नानुसार निर्माण व्यवसायीले निर्माण कार्यको बीमा गराएको देखिएन । कार्यालयले खरिद नियम र खरिद सम्झौतामा भएको व्यवस्था बमोजिम निर्माण कार्यको बीमा गराएर मात्र कार्य सुरु गराउनुपर्दछ।

ठेक्का नं.	योजनाको नाम	निर्माण व्यवसायीको नाम	सम्झौता रकम	वि.ओ.क्यू.मा राखेको बीमाको रकम
०४-०८१।८२	वुसाकोट अधिकारी मन्दिर देखि केसेडा सडक	भैरवकाली निर्माण सेवा	३९१७४४४	३५०००
०३-०८१।८२	रवल देखि वडा कार्यालय हुँदै ताउनी सडक	हिमांश निर्माण सेवा	४४४३५६६	३५०००
०२-०८१।८२	पशुपती मा.वि. देखि आधारभुत स्वास्थ्य संस्था सम्म सडक	पि.के.एण्ड कम्पनी	४५९१६५४	३६०००

११८ **प्रोभिजनल समको भुक्तानी(१२-०८२।३।२५)**

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **३६,०००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

असुल गर्नुपर्ने	०

११९ **उपभोक्ता समिति मार्फत वडा कार्यालय निर्माण**

सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को दफा ४४ मा काममा मितव्ययी, गुणस्तरीय, रोजगारी श्रृजना गर्ने तथा दिगोपना हुने भएमा त्यस्ता आयोजना उपभोक्ता समितिमार्फत गराउन सकिने उल्लेख छ। साथै सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ९७ मा उपभोक्ता समितिमार्फत गराएको कामको स्वामित्व लाभग्राही समुदायलाई नै हस्तान्तरण गर्नुपर्ने उल्लेख छ। पालिकाले यो वर्ष प्रतिस्पर्धात्मक ठेक्का विधिवाट गर्नुपर्नेमा देहाय वमोजिमका पालिकाको स्वामित्वमा रहने र जटिल प्राविधिक आर सिसि संरचना रहेका कार्यालय भवन निर्माण कार्य उपभोक्ता समिति मार्फत गरी २ भवन निर्माणको कुल प्राविधिक मुल्याङ्कन रु.१,०९,६७,७४३ भएकोमा उपभोक्ता समितिलाई रु.९६,९२,५८६ भुक्तानी गरेको देखिन्छ।उपभोक्ता समितिमार्फत् कार्य गराउँदा लाभ प्राप्त गर्ने र दिगोपना आउने योजनाको कार्य गर्न दिनुपर्नेमा पालिकाले आफ्नै स्वामित्वमा रहने, हस्तान्तरण नहुने र आर सिसि स्ट्रक्चर भएको जटिल संरचना रहेको भवन निर्माण कार्य समेत समितिमार्फत् गराएको देखिन्छ। नियमावलीमा भएको व्यवस्थाको प्रतिकुल हुने गरी उपभोक्ता समितिमार्फत् रु.९९,९२,५८६।- को सरकारी भवनहरु निर्माण तथा मर्मत कार्य गराएको नियमसम्मत नदेखिएको रु.

गोश्वारा भौचर मिति	निर्माण कार्य	उपभोक्ता समिति	कुल प्राविधिक मुल्याङ्कन	भुक्तानी रकम
५८-२०८२।३।२४	वडा कार्यालय भवन निर्माण वडा नं १	वडा कार्यालय भवन निर्माण उपभोक्ता समिति	५४६६८४९	४८८३०००
५९-२०८२।३।२४	वडा कार्यालय भवन निर्माण वडा नं ४	वडा कार्यालय भवन निर्माण उपभोक्ता समिति	५५००८९४	४८०९५८६
		जम्मा	**१०९६७७४३**	**९६९२५८६**

अनियमित भएको	९६,९२,५८६

१२० **पाइपलाईनको माटो पुर्ने कार्यमा बढी भुक्तानी**

सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम १०(२) मा सार्वजनिक निकायले निर्माण कार्यको लागत अनुमान तयार गर्दा नेपाल सरकारबाट स्वीकृत नर्म्स बमोजिम तयार गर्नुपर्ने उल्लेख छ । खानेपानीको पाइपलाइननको माटो पुर्ने कामको लागि खानेपानीको स्वीकृत नर्म्स नं.२.१२(2-25kha), Volume 4 बमोजिम प्रति घन मिटर ०.२५ मेन डेज र दैलेख जिल्लाको अदक्ष ज्यामिको प्रति दिन रु. ८५० को दरले प्रति घन मिटर रु. २१२.५० भुक्तानी दिनुपर्नेमा रु. ४३७.७५ को दरले भुक्तानी भएकोले प्रति घन मटर रु. २२५.२५ को दरले बढी भुक्तानी भएको छ । बढी भुक्तानी भएको रकम निम्नानुसार उपभोक्ता समितिबाट असुल गर्नुपर्ने रु.

भौचर नं र मिति	योजनाको नाम	माटो पुर्ने परिमाण (घ.मि.)	भुक्तानी भएको दर	भुक्तानी हुनुपर्ने दर	वढि दर	वढी भुक्तानी रकम
१०६-०८२।३।१९	राकम कर्णाली खानपानी तथा सरसफाई समितिउपभोक्ता समिति	८०	४३८	२१३	२२५	१८०००
११५-०८२।३।२०	रातिमाटे खानेपानी मर्मत उपभोक्ता समिति	८२	४३८	२१३	२२५	१८४८१
३१-०८२।१।१०	आमरख सिमलताल खानेपानी योजना उपभोक्ता समिति	१०७७	४३८	२१३	२२५	२४२५९४
५४-०८२।३।२३	सातला खानेपानी निर्माण उपभोक्ता समिति	३५१	४३८	२१३	२२५	७९०१८
					जम्मा	**३५८०९३**

असुल गर्नुपर्ने	३,५८,०९३

१२१ **शिक्षक विद्यार्थी अनुपात र पदपुर्ति**

शिक्षा नियमावली, २०५९ (संशोधनसहित) को नियम ७७ को उपनियम (१) मा विद्यार्थी शिक्षक अनुपात हिमाली भेगमा १:४०, पहाडी भेगमा १:४५ र तराई भेगमा १:५० रहने व्यवस्था छ। पालिकाबाट प्राप्त विवरण अनुसार शैक्षिक सत्र २०८१ मा केहि विद्यालयहरुको शिक्षक दरवन्दी र पदपूर्ती तथा शिक्षक विद्यार्थी अनुपातको अवस्था देहायबमोजिम रहेको छ।

क्र.स	विद्यालयको नाम र ठेगाना	स्थायी शिक्षक	अस्थायी/ करार	राहत शिक्षक	उमावि	संघियअनुदान ९-१०	संघिय अनुदान ६-८	जम्मा शिक्षक	पदपुर्ति भएका शिक्षक	विद्यार्थी सङ्ख्या	शिक्षक विद्यार्थी अनुपात
१	श्री बण्डाली आधारभुत विद्यालय विष्टगाउँ	१	०	१	०	०	१	३	३	१९१	१:६४
२	श्री भैरव माध्यमिक विद्यालय राता	३	०	०	०	३	०	६	६	३१९	१:५३
३	श्री भानुभक्त माध्यमिक विद्यालय सिमगाउँ	३	०	२	०	२	०	७	७	२७१	१:३९
४	श्री विरेन्द्र माध्यमिक विद्यालय तर्कु	३	०	१	०	२	१	७	७	२३३	१:४३
५	श्री दिप माध्यमिक विद्यालय पिपलकोट	३	०	६	०	०	१	१०	१०	४५०	१:४५
६	श्री दिपेन्द्र प्राथमिक विद्यालय भेलतडि	३	०	०	०	०	०	३	३	५१	१:१७
७	श्री गणेश आधारभुत विद्यालय पुर्छा	२	०	०	०	०	१	३	३	८०	१:२७
८	श्री गणेश प्राथमिक विद्यालय विशाला	०	०	१	०	०	०	१	१	६०	१:६०
९	श्री गणेश माध्यमिक विद्यालय रोल	५	०	४	०	१	०	१०	१०	४२७	१:४३
१०	श्री ज्ञानोदय प्राथमिक विद्यालय खिड्किज्युला	०	०	२	०	०	०	२	२	३९	१:२०
११	श्री हिमालय प्राथमिक विद्यालय सेलगाउँ	०	०	२	०	०	०	२	२	४६	१:२३
१२	श्री हिमालय प्राथमिक विद्यालय दह	०	०	२	०	०	०	२	२	६९	१:३५
१३	श्री हिमालय प्राथमिक विद्यालय लयपातल	३	०	०	०	०	०	३	३	८१	१:२७
१४	श्री जन ज्योति	३	०	७	२	१	१	१४	१४	६९५	१:५०

	माध्यमिक विद्यालय राकम									
१५	श्री जन प्राथमिक विद्यालय श्रीकोट	२	०	१	०	०	०	३	३	२३	१:८
१६	श्री जनता आधारभत विद्यालय गैराखेत	२	०	१	०	०	१	४	४	१३८	१:३५
१७	श्री जनता आधारभत विद्यालय मडासैन	०	०	१	०	१	०	२	२	७३	१:३६
१८	श्री भ्याउरे पिपल आवि ओमकाना	२	०	१	०	०	०	३	३	१२१	१:४०
१९	श्री कालिका आधारभूत विद्यालय साईगाउँ	३	०	०	०	०	१	४	४	१५६	१:३९
२०	श्री कालिका प्राथमिक विद्यालय रातीमाटा	२	०	१	०	०	०	३	३	४५	१:१५
२१	श्री कालिका प्राथमिक विद्यालय पातेमेला	०	०	२	०	०	०	२	२	९१	१:४६
२२	श्री कालिका माध्यमिक विद्यालय सिंहासैन	३	०	७	२	०	१	१३	१३	४३५	१:३३
२३	श्री कालिका माध्यमिक विद्यालय तिलेपाटा	११	०	१	२	०	०	१४	१४	४८८	१:३५
२४	श्री लक्ष्मि माध्यमिक विद्यालय	४	०	८	२	०	०	१४	१४	५४२	१:३९
२५	श्री मालिका प्राथमिक विद्यालय भाटगाउँ	२	०	१	०	०	०	३	३	१०६	१:३५
२६	श्री मष्टा प्राथमिक विद्यालय अम्तोला	०	०	२	०	०	०	२	२	६८	१:३४
२७	श्री नैनलदेव प्राथमिक विद्यालय	०	०	२	०	०	०	२	२	१३३	१:६७

	दमाख										
२७	श्री नारायण माध्यमिक विद्यालय बेरुपाटा	३	०	१	०	२	१	७	७	४५१	१:६४
२८	श्री नेपाल राष्ट्रिय प्राथमिक विद्यालय सिस्ने	२	०	१	०	०	०	३	३	२५	१:८
२९	श्री नेपाल राष्ट्रिय माध्यमिक विद्यालय निमायल	३	०	१	०	२	१	७	७	२३१	१:३३
३०	श्री नेपाल राष्ट्रिय माध्यमिक विद्यालय कुमालखाडा	३	०	२	०	३	०	७	७	२७६	१:३९
३१	श्री पशुपति आधारभुत विद्यालय गोर्कि	३	०	०	०	०	०	३	३	१२६	१:४२
३२	श्री पशुपति माध्यमिक विद्यालय छेपाडि	४	०	४	०	३	१	१२	१२	५९५	१:५०
३३	श्री सरस्वति माध्यमिक विद्यालय सिगौडि	६	०	६	२	०	०	१४	१४	५३२	१:३८
३४	श्री सत्य संग्राम प्राथमिक विद्यालय रामगाड	०	०	१	०	०	०	१	१	३६	१:३६
३५	श्री शिव प्राथमिक विद्यालय टाँडु	०	०	२	०	०	०	२	२	१३३	१:६७
	जम्मा (पालिकाभरी)	**८३**	**०**	**७४**	**१०**	**२०**	**१२**	**१९९**	**१९९**	९०४१	१:४५

उपरोक्त विवरण अनुसार पालिकामा शिक्षक विद्यार्थी अनुपात अधिकतम १:६७ देखि न्युनतम १:८ सम्म रहेको देखिन्छ । IEMIS विवरण अनुसार पालिकाको ५९ वटा सामुदायिक विद्यालयको औषत शिक्षक विद्यार्थी अनुपात १:४५ रहेको देखिन्छ। पालिकाले IEMIS अनुसारको विद्यार्थी विवरणको सत्यापन गरी भौगोलिक अवस्थिति आवश्यकता र औचित्य समेतलाई विचार गरी प्रचलित कानूनबमोजिम शिक्षक दरबन्दी मिलान गरी विद्यालय समायोजन र तल्लो कक्षामा घटुवा गर्नेतर्फ ध्यान दिनुपर्दछ।

१२२ **दिवा खाजा** (२०८-2082-03-16):

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्योट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **३,५७०**

सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **४०,५७५** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

असुल गर्नुपर्ने	०

१२३ **पाठ्यपुस्तक अनुदान** (१७०-2082-03-02):

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **१८,७३५** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

असुल गर्नुपर्ने	०

१२४ **सामुदायिक सिकाइ केन्द्र सञ्चालन अनुदान** (२७४-2082-03-22):

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **१,३००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **१,३००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **१,३००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **१,३००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **१,३००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

असुल गर्नुपर्ने	०

१२५ **तालिम तथा कार्यक्रम सञ्चालन**

तालिम, गोष्ठी, सेमिनार लागायतका कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा स्वीकृत नर्म्सका आधारमा सञ्चालन गर्नुपर्दछ। पालिकाले उक्त कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्दा अर्थ मन्त्रालय, स्वास्थ्य मन्त्रालय, प्रदेश मन्त्रालय लगायतले जारी गरेको नर्म्सको पूर्ण रुपमा पालना गरेको छैन। कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा नर्म्स अनुसार नभई बजेट अनुसार यातायात भत्ता, खाना, खाजा, स्टेशनरी, कार्यपत्र प्रस्तुति, संयोजक भत्ता, सहभागी भत्ता र प्रशिक्षक भत्ता लगायतका खर्च निर्धारण गरी कार्यक्रम स्वीकृत गर्ने र सोही अनुसार कार्यक्रम खर्च भएको जनाई बिल भरपाई संलग्न गरी पेश्की फछ्र्यौट गर्ने गरेको छ। पालिकाबाट सञ्चालित एक अर्को कार्यक्रममासमेत खर्च मापदण्ड मिलान नहुने अवस्था देखिदा कार्यक्रम खर्च मितव्ययी, प्रभावकारी र औचित्यपूर्ण मान्न सक्ने अवस्था नदेखिएकोले कार्यक्रममा भएको खर्चको वास्तविकता समेत पालिकाबाटै पुष्टि गरी खर्चको प्रभावकारीता र यथार्थता यकिन गर्नुपर्ने देखिन्छ।

१२६ **छात्रवृत्ती अनुदान** (१६९-2082-03-02):

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **२,८००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **१,६००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्योट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **४,८००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्योट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **२,४००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्योट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **२,०००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्योट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **१,६००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्योट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **२,०००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्योट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **८००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्योट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **८००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्योट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **१,६००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्योट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **८००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्योट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **२,०००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्योट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **२,४००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्योट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **८००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्योट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **६,४००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्योट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **७,६००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्योट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **४००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्योट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **२,०००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्योट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **२,०००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **१,६००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **२,८००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **२,०००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **१,६००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

असुल गर्नुपर्ने	०

१२७ **प्रशिक्षक भत्ता**

नेपाल सरकार अर्थ मन्त्रालयको कार्यसञ्चालन निर्देशिका, २०८१ को अनुसूची ११(४) मा तालिम केन्द्रबाहेक अन्य निकायबाट सञ्चालित सबै प्रकारका तालिमका स्रोत व्यक्ति/प्रशिक्षकको पारिश्रमिक (नगरपालिकास्तरको प्रशिक्षकको) सहायकस्तर/अन्य तालिममा कार्यपत्रबापत रु.८००।- र कक्षा सञ्चालनबापत रु.७००।- र सम्बन्धित कार्यालयले सञ्चालन गरेको तालिममा सोही कार्यालयको स्रोत व्यक्ति भएमा कक्षा लिएबापतको पारिश्रमिक नपाउने तर कार्यपत्रबापतको रकम पाउने व्यवस्था छ। नमुना छनौटका आधारमा स्रेस्ता परीक्षण गर्दा पालिकाले अनुसूचीमा उल्लेख भएका तालिम/कार्यक्रममा आन्तरिक प्रशिक्षकबाट कक्षा सञ्चालन भएकोमा कार्यपत्रबापतको मात्र भुक्तानी गर्नुपर्नेमा कक्षा सञ्चालनसमेतको रु.७,१४०।- बढी भुक्तानी गरेको छ। तसर्थ खर्चको मापदण्डभन्दा बढी खर्च गरेको रकम सम्बन्धितबाट असुल गर्नुपर्ने रु.

भौचर नं	भुक्तानी लिनेको नाम	प्रयोजन	सेसन	भुक्तानी भएको रकम	भुक्तानी हुनुपर्ने रकम	बढी भुक्तानी (कर कट्टीपछिको)
१८४- २०८१।१२।१३	विनोद कुमार कठायत	महामारीजन्य रोगको समिक्षा	२	२८००	१४००	११९०
१८४- २०८१।१२।१३	रविन्द्र कार्की	महामारीजन्य रोगको समिक्षा	२	२८००	१४००	११९०
१८४- २०८१।१२।१३	दिलिप प्रसाद जैसी	महामारीजन्य रोगको समिक्षा	२	२८००	१४००	११९०
१८४- २०८१।१२।१३	विनोद कुमार कठायत	महामारीजन्य रोगको समिक्षा	२	२८००	१४००	११९०
१८४- २०८१।१२।१३	दिलिप प्रसाद जैसी	महामारीजन्य रोगको समिक्षा	२	२८००	१४००	११९०
१८४- २०८१।१२।१३	डा. लोकराज शाही	महामारीजन्य रोगको समिक्षा	२	२८००	१४००	११९०
					जम्मा	**७१४०**

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **१,१९०** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **१,१९०** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **१,१९०** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **१,१९०** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **१,१९०** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **१,१९०** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **१,१९०** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **१,१९०** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **१,१९०** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **१,१९०** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **१,१९०** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **१,१९०** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **१,१९०** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **१,१९०** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **१,१९०** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **१,१९०** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **२,०४०** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

असुल गर्नुपर्ने	७,१४०

विद्यालय कार्यक्रम सञ्चालन सम्बन्धी व्यवस्था अनुसार पालिकाले प्रत्येक विद्यालयको स्थायी, करार र राहत कोटामा कार्यरत शिक्षकहरुको नाम, नियुक्ति मिति, तलब ग्रेड र विद्यालयलाई निकासा जाने सबै रकमहरु देखिने गरी विद्यालयगत निकासा खाता अधावधिक गरी राख्नुपर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले विद्यालयगत निकासा खाता तयार गरेको देखिएन। यसबाट निकासाका रुपमा जाने तलब, भत्ता र विभिन्न अनुदान रकमहरुको विद्यालयगत स्थिति स्पष्ट हुने गरी भिडान गर्न सकिएन। अतः विद्यालयलाई जाने सबै रकमहरु देखिने गरी प्रविष्टि गरी विद्यालयगत रकम निकासाको एकिकृत अभिलेख तयार गर्नुपर्दछ।

१२९ विद्यालयको अन्तिम लेखापरीक्षण

शिक्षा नियमावली,२०५९ (संशोधनसहित) को नियम १७१(१) मा विद्यालय व्यवस्थापन समितिको अध्यक्ष र प्रधानाध्यापकले प्रत्येक वर्ष शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ (स्थानीय तह) बाट नियुक्त लेखापरीक्षकबाट विद्यालयको लेखापरीक्षण गराउनुपर्ने व्यवस्था छ। सामाजिक परीक्षण, विद्यालय तथ्याङ्क व्यवस्थापनका तथा आर्थिक लेखापरीक्षण लगायतका कार्यहरु गर्न आधारभूत तहका लागि रु.१०,०००।- र माध्यमिक तहका लागि रु.१५,०००।- अनुदान दिने व्यवस्था छ। तर पालिकाका अधिकांश सामुदायिक विद्यालयले सामाजिका परिक्षण र आर्थिक लेखापरीक्षण गराएको पाईएन। तसर्थ पालिकाले यस सम्बन्धमा कडाईका साथ निर्देशन गरी समयमै तोकिएको कार्य सम्पन्न गर्नेतर्फ ध्यान दिनुपर्दछ।

१३० करार शिक्षक

अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा ९ मा नेपाल सरकारको योजना कार्यान्वियन गर्न प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई सशर्त अनुदान उपलब्ध गराउने तथा संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयको प. सं. २०७७।७८, च. नं. ५६३ मिति २०७८।३।३० को वित्तीय समानीकरण अनुदान प्रयोग सम्बन्धमा भएको परिपत्र तथा अर्थ मन्त्रालयको प. सं. २०७७।७८, च. नं. १२१ मिति २०७८।३।२७ को परिपत्र र मिति २०७८।३।२५ को निर्णयबमोजिम वित्तीय समानिकरण अनुदानको रकमबाट करार सेवामा मासिक पारिश्रमिक भुक्तानी गर्ने जस्तो प्रशासनिक खर्च गर्न नमिल्ने उल्लेख छ। स्थानीय तहमा कार्यरत स्वीकृत दरबन्दीभित्रका शिक्षकको तलब भत्ता सशर्त अनुदानबाट प्राप्त हुने र साविकको जिल्ला शिक्षा कार्यालयबाट अनुमति प्राप्त गरी सञ्चालनमा रहेका तथा कुनै पनि दरबन्दी तथा राहत अनुदान कोटा प्राप्त नगरेका विद्यालयलाई शिक्षक व्यवस्थापनका लागि पालिकाको आन्तरिक आयस्रोतका आधारमा अनुदान दिन सकिने छ। IEMIS विवरण अनुसार पालिकाभित्रका ५९ वटा सामुदायिक विद्यालयमा शैक्षिक सत्र २०८१ मा ९,०४१ विद्यार्थी, ८३ स्वीकृत शिक्षक दरवन्दी, ८४ राहत दरवन्दी र ३२ संघीय शिक्षण सहयोग अनुदान गरी १९९ शिक्षक दरवन्दी रहेको छ। पालिकाको शिक्षक दरवन्दी अनुपात १:४५ रहेको देखिन्छ। पालिकाको आन्तरिक आयसमेत रु.५४,०७,५१३।३५ मात्र रहेको छ। विद्यालयमा कार्यरत ११ लेखापाल, ५९ कार्यालय सहायोगी र ३० बालविकास सहजकर्ताहरुको थप तलबभत्तामा रु.७५,२७,०००।०० तथा गाउँपालिकाले करारमा नियुक्त गरेको १५९ शिक्षकको तलबभत्तामा रु. ३,५१,७५,२२८।०० सहित वित्तिय समानिकरण अनुदानबाट रु.४,२७,०२,२८८।०० विद्यालयलाई निकासा दिएको छ। पालिकाबाट करारमा नियुक्ति गरेको शिक्षकसहित पालिकाको शिक्षक विद्यार्थी अनुपात १:२५ मात्र हुन आउछ। तसर्थ पालिकाले करारमा नियुक्ती गरेको शिक्षक दरवन्दी घटाउदै सम्पुर्ण शैक्षिक सरोकारवालाहरुको सहभागितामा विद्यालय समायोजन तथा दरवन्दी मिलान गर्नेतर्फ ध्यान दिई आवश्यकता, भुगोल र औचित्यसमेतलाई आधार बनाई वित्तीय समानिकरण अनुदान क्रमिकरुपमा कम गर्दै यस्ता प्रकारका अनुदान पुँजीगत खर्चमा गर्नेतर्फ ध्यान दिई यस्तो खर्चमा नियन्त्रण गर्नुपर्दछ।

१३१ विद्यालयको अनुगमन नियमन व्यवस्था

स्थानीय सरकार सत्र्चालन ऐन, २०७४ को दफा ११ बमोजिम माध्यमिक तहसम्मका विद्यालय सञ्चालन तथा व्यवस्थापनको लागि आवश्यक नीति निर्माण, अनुगमन मुल्याङ्कन तथा नियमन सम्बन्धी कार्य सम्बन्धित पालिकाले गर्ने व्यवस्था भएकोमा पालिकाले विद्यालय अनुगमन सम्बन्धी मापदण्ड तयार गरेको छैन। जसबाट विद्यालय अनुगमन कार्य प्रभावकारी रुपमा सञ्चालन हुन नसक्ने र विद्यालयहरुले सञ्चालन गरेको शैक्षिक कार्यकलापको वस्तुनिष्ठ अवस्थाको एकिन गर्न नसक्ने देखिएकोले अनुगमन मापदण्ड तयार गरी विद्यालय अनुगमन कार्यलाई प्रभावकारी रुपमा सञ्चालन गर्ने र विद्यालयको कार्यसम्पादनका आधारमा कार्यक्रम वितरण गर्नेतर्फ ध्यान दिनुपर्दछ।

१३२ पारीश्रमिक कर

आयकर ऐन¸ २०५८ को दफा ८(१) मा कुनै आय वर्षमा रोजगारीबाट प्राप्त गरेको पारीश्रमिक सो वर्षमा सो व्यक्तिको रोजगारीको आय मानी गणना गर्नु पर्ने र सोहि ऐनको दफा ८(२) मा रोजगारीबाट प्राप्त पारिश्रमिक गणनामा ज्याला, तलब, विदाको रकम, अतिरिक्त समय काम गरेबापतको रकम, शुल्क, बोनस लगायतका कुराहरु समावेश गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले पालिकामा कार्यरत स्वास्थ्य सेवाका देहायका कर्मचारीहरुलाई मासिक तलव भत्ता, स्थानीय भत्ता लगायतका आयलाई वार्षिक आयमा समावेश गरी कर गणना गरी तोकिएको रकम कट्टी गर्नुपर्नेमा सामाजिक सुरक्षा करमात्र कट्टी गरेको छ।पालिकाको सिनियर अनमी भद्र कुमारी खातीको कूल आय रु.८,१५,०६२।- रहेकोमा वार्षिक कर रु.८१७८ दाखिला गर्नुपर्नेमा रु.६,४०५।- मात्र दाखिला गरेकोले सम्बन्धित कर्मचारीबाट रु.१,७७३।- पारीश्रमिक कर असुल गरी दाखिला गर्नुपर्ने रु.

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **१५,२४२** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **५,२९६** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **१,७७३** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **१,७७३** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **१,७७३** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **७,२३९** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **७,२३९** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **४,७१२** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

असुल गर्नुपर्ने	१,७७३

१३३ **सामाजिक सुरक्षातर्फ**

सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण कार्यविधि, २०७७ ले लाभग्राहीको नाम दर्ता र नवीकरण, लगत कट्टा तोकिएको मिति भित्रै परिचयपत्र अनिवार्य रुपमा नवीकरण गरी सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण गर्नुपर्ने, प्रत्येक बर्ष लगत अध्यावधिक गरी लाभग्राहीको संख्या यकिन गर्नुपर्ने, भत्ता वितरण गर्दा बैंक मार्फत वितरण गर्नुपर्ने, सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रुपमा सञ्चलान गर्न नियमित रुपमा अनुगमन गर्नुपर्ने, केन्द्रिकृत सूचना प्रणालीमा प्रविष्टी गरि अधावद्यिक गर्ने जिम्मेवारी सामाजिक सुरक्षाको अख्तियारी पाउने सम्बन्धित स्थानीय निकायको हुने व्यवस्था गरेको छ।यो वर्ष पालिकाले सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण शीर्षकवाट रु.१२,५०,१७,१५२ खर्च गरेकोमा कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयवाट सोझै लाभग्राहीको खातामा जम्मा हुने गरी इएफटि मार्फत भुक्तानी गरेको छ। यस सम्बन्धमा देखिएका बेहोराहरु देहायबमोजिम रहेका छन् ।

१३३.१ **लगत कट्टाको अभिलेख :** सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण कार्यविधि, २०७७ को बुँदा नं ११ मा मृत्यू भएमा, बसाइँ सरी गएमा, एकल वा विद्यवा महिलाले विवाह गरेमा, बालबालिकाको हकमा पाँच बर्ष (साठी महिना) उमेर पूरा भएमा, नवीकरण नगरेमा, एक आर्थिक बर्षको कुनै पनि किस्ता रकम नबुझेमा बा बैंक मार्फत वितरण भएकोमा लगातार एक बर्षसम्म खाता निष्क्रिय भएमा वा अयोग्य व्यक्तिले

भत्ता प्राप्त गरेको प्रमाणित भएमा त्यस्ता लाभग्राहीको नाम सम्बन्धित स्थानीय तहको मूल अभिलेखबाट कट्टा गर्नुपर्ने तथा लगत कट्टा गरिएको व्यहोरा अभिलेखमा स्पष्ट जनाई सम्बन्धित स्थानीय तहको वडाका सचिब वा निजले तोकेको जिम्मेवार पदाधिकारीले प्रमाणीत गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। लेखापरीक्षणको क्रममा मुल अभिलेख खाता र आर्थिक वर्ष २०८१।८२ को लगत कट्टाको विवरण माग भएकोमा मृत्यु भएका, वसाईसराई भए गएका तथा आएका नागरिकहरुको अभिलेख प्रणालीमा जनाएको विवरण मात्र तयार गरेको छ।पालिकाले मुल अभिलेख खाता र लगत कट्टाको स्पष्ट अभिलेख नभएकाले कार्यविधिको बुँदा नं. १२ बमोजिम लगत कट्टा गर्नुपर्ने लाभग्राहीको लगत कट्टा भए नभएको र लगत कट्टा गर्नुपर्ने व्यक्तिलाई समेत भुक्तानी भएको छैन भनी एकीन गर्न सकिएन। आगामी दिनमा पालिकाले कार्यविधिको पालिना गर्दै सामाजिक सुरक्षा भत्ता पाउने लाभग्राहीको विवरण अध्यावधिक गरी भत्ता वितरण गर्नुपर्दछ ।

१३३.२ **सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण :** सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण कार्यविधि, २०७७ को बुँदा नं २२ अनुसार अनुसूची १० बमोजिमको ढाँचामा पालिकाले वैङ्क सँग सम्झौता गरी पालिकामा रहेकोमा ९ वडाहरुको सामाजिक सुरक्षा भत्ता नेपाल ईन्भेष्टमेन्ट मेगा बैङ्क र कृषि विकास वैङ्कबाट वितरण गराउदै आएको छ। पालिकाबाट तयार गरेको फरवार्ड फिड अनुसार यस वर्ष जेष्ठ नागरिक, जेष्ठ नागरिक दलित, एकल महिला, विधवा, पूर्ण अपाङ्ग, अतिअसक्त अपाङ्ग, वालपोषण दलित बर्गमा सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण गर्नको लागि बैंकलाई पठाएको वडागत तथ्याङ्क देहाय अनुसार छ।

वडा	प्रथम त्रैमासिक	दोस्रो त्रैमासिक	तेस्रो त्रैमासिक	चौथो त्रैमासिक	जम्मा खर्च
१	४५५०८५३	४६३८५२२	४६४८५२८	४६९४५६५	१८५३२४६८
२	३०६४८२१	३११४४८८	३१२१७९३	३१८१६४१	१२४८२७४३
३	४२०५८८०	४२९३४४२	४३०६१७६	४३४२३१८	१७१४७८१६
४	३०५४८२६	३११८५१०	३१०५७०६	३१२६४६६	१२४०५५०८
५	३११०३७२	३११२८५६	३१२८०७७	३१६२१९२	१२५१३४९७
६	३७९११४६	३८२९२०१	३८९२४३२	३९३७६७४	१५४५०४५३
७	३४९८०४४	३५५३९०४	३५७७९०८	३५८९०९८	१४२१८९५४
८	३४००५५३	३५३६९६०	३६१००९२	३६१४०४४	१४१६१६४९
९	१९९२५७८	२०२००६३	२०३७१०६	२०५४३१७	८१०४०६४
जम्मा	**३०६६९०७३**	**३१२१७९४६**	**३१४२७८१८**	**३१७०२३१५**	**१२५०१७१५२**

१३३.३ **पारदर्शिता र जवाफदेहिता :** सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण कार्यविधि, २०७७ को बुँदा नं ३२ अनुसार स्थानीय तहहरुको कार्यालयले सामाजिक सुरक्षा भत्ता सम्वन्धी जानाकारी (लाभग्राहीको नाम दर्ता तथा नविकरण प्रकृया, भत्ताको दर, प्राप्त हुने वैक र लाभग्राहिले पुरा गर्नुपर्ने प्रकृया) स्थानीय सामाजिक सस्था, गैरसरकारी सस्था, सामाजिक परिचालनमा संलग्न संस्थाहरुको सहयोग लिएर अनिवार्य रुपमा प्रचार प्रसार गर्नुपर्ने र यस सम्बन्धि सुचना स्थानीय एफ एम लगायतका संचार माध्यमहरुबाट प्रचार प्रसार गर्नुपर्ने व्यवस्था मिलाउनुपर्ने र सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्ने लाभग्राहिहरुको नाम नामेसी सम्वन्धीत स्थानीय तहको वेभ साइटमा राख्नुपर्नेमा सो पालना गरेको पाइएन। यसले गर्दा भत्ता वितरण पारदर्शी ढङ्गबाट भएको छ भनि एकीन हुने अवस्था देखिएन। कार्यविधिमा भएको व्यवस्थाको पालना गर्नेगराउने तर्फ पालिकाको ध्यान जानुपर्ने देखिन्छ ।

१३३.४ **निस्कृय खाता :** सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण कार्यविधि, २०७७ को दफा २६(३) मा एक आर्थिक वर्षमा एकपटक पनि रकम नझिकेका लाभग्राहीको विवरण सेवा प्रदायक बैंकबाट अनुसूची-११ बमोजिमको ढाँचामा प्राप्त गरी त्यस्ता लाभग्राहीका सम्बन्धमा स्थानीय तहले आवश्यक छानविन गरी कुनै लाभग्राहीको मृत्यु भएको वा कुनै कारणले भत्ता प्राप्त गर्न योग्य नभएको पाईएमा सम्बन्धित

बैंकबाट लगत कट्टा हुने मिति सम्मको रकम सम्बन्धित हकवालालाई भुक्तानी गरी सो मिति भन्दा पछिको रकम फिर्ता गरी संघीय सञ्चित कोषमा दाखिला गर्नुपर्ने उल्लेख छ। लेखापरीक्षणको क्रममा विवरण माग गर्दा सामाजिक सुरक्षाका खता भएको कृषि विकास वैङ्कमा कुल १४५२ जनाको खाता अपडेट नगराई ३ वर्ष देखी कारोवार नगरी एउटै खातामा रु १,९४,९९१ सम्म कुल रु २,२०,३३,४३२ तथा नेपाल इन्भेष्टमेन्ट मेगा वैङ्क लिमिटेडमा कुल ६९१ जनाको ३ वर्ष देखिको अधिकतम रु १,६४,०२६।३७ सम्म कुल रु ५५,१९,५९४।०७ मौज्दात रहेको देखिन्छ। पालिकाले कार्यविधिमा व्यवस्था भए बमोजिम निष्कृय खाताको विवरण एकिन गरी निष्कृय खाताका लाभग्राहीहरुमध्ये वास्तविक लाभग्राहीहरु सम्बन्धमा सम्बन्धित वडाबाट यकिन गरी लाभग्राही नभएको अवस्थामा खातामा निस्कृय रहेको रकम नियमानुसार असुल गरी संघीय सञ्चित कोषमा दाखिला गर्नुपर्दछ ।

१३३.५ **सार्वजनिक सुनुवाई :** सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण कार्यविधि, २०७७ को बुँदा नं ३४ मा स्थानीय तहले भुक्तानी गरेको रकम र बुझिलिनेहरुको नामावली स्थानीय तहका कार्यालयका अतिरिक्त सम्बन्धित वडा कार्यालयमा समेत सार्वजनिक गर्नुपर्ने र वडा समितिले प्रत्येक चौमासिकमा कम्तीमा एक पटक सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम सम्बन्धमा सार्वजनिक सुनुवाई गर्नुपर्नेछ। सार्वजनिक सुनुवाईमा प्राप्त गुनासा तथा सुझावहरु मध्ये आफुले सक्ने कुराहरु सम्बोधन गरी नसकिने खालका सुझाव तथा गुनासाहरु सम्बोधनका लागि स्थानीय तह कार्यालयमा पठाउनु पर्नेमा सो गरेको पाइएन। सुनवाई नगरी लाभग्राही सुची अनुसार भत्ता वितरण गरेको छ। पालिकाले आगामी दिनमा कार्यविधिको पालना गरी भत्ता वितरण गर्नुका साथै साथै लाभग्राहिलाई वितरण गरेको वार्षिक भत्ता पालिकाको वेभसाइटमा सार्वजनिक गर्नुपर्दछ ।।

१३३.६ **सामाजिक सुरक्षा मौज्दात**

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **१२,०००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **५३,१९८.६६** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

प्रमाण पेश नगरेको	०

१३४ **मुख्यमन्त्री रोजगार कार्यक्रम**

१३४.१ **थप व्ययभार :** मुख्यमन्त्री रोजगार कार्यक्रम कार्यान्वियन सम्वन्धी च. नं. ६९८/२०७८।८।२६ को पत्रको विषयमा मुख्यमन्त्री रोजगार कार्यक्रम कार्यान्वियन सम्वन्धमा मुख्यमन्त्री रोजगार कार्यक्रममा कार्यरत श्रमिकको ज्याला भुक्तानी गर्दा सम्वन्धीत जिल्लाको जिल्ला दररेट,स्थानीय दररेट वा प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम पाउने मध्ये कुनै एक दररेट अनुसार श्रमिकले पाउने ज्यालादर कायम गर्ने उल्लेख छ । दैलेख जिल्लाको जिल्ला दररेट रु. ८५० र प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमको ज्यालादर रकम स्थानीय दररेटको ८० प्रतिशतले हुने रु.६८० रहेकोमा पालिकाले एकै प्रकृतिकको कार्यक्रम संचालन गर्दा मुख्यमन्त्री रोजगारमा रु.८५० का दरले रकम भुक्तानी गरेको देखिन्छ । राष्ट्रिय श्रोत साधनको उपयोग गर्दा लक्षित वर्गको अधिकतम सहभागिता र गुणस्तरिय कार्य र मितव्ययिता समेतलाई ध्यानमा राखि खर्च गर्नुपर्नेमा कार्यालयले यो वर्ष मुख्यमन्त्री रोजगार कार्यक्रमा जिल्ला दररेट राखि देहायका योजनामा कुल रु.१,२८,३४,३७८।- भुक्तानी भएको मध्ये श्रमिकका लागि रु. ७९,४२,८५७।- खर्च भएकोमा उक्त कार्यक्रमा प्रधानमन्त्री रोजगारको दररेट रु.६८०।- राखि भुक्तानी भएमा रु.६१,४६,७६६ मात्र खर्च हुने देखिन्छ । तसर्थ कार्यालयले खर्च गर्दा एकै प्रकृतिको कार्यक्रममा एकरुपता हुनेगरी मितव्ययितासमेतलाई ख्याल खर्च भुक्तानी गर्नुपर्नेमा फरक तवरवाट भुक्तानी गर्दा थप व्ययभार रु.१७,९६,०९१।- परेको नियम सम्मत नदेखिएको रु.

गो.भौ.नं. र मिति	योजनाको विवरण/उ.स.को नाम	योजनाको कुल खर्च	श्रममा भएको खर्च	कामदारको खर्च ६८० का दरमा	थप व्ययभार परेको रकम
३९-०८२।२।२१	श्री मानदेव प्रा.वि.सातलाघेरवारवडा नं.१	१४२२७८९	८६५४५०	६७३१२३	१९२३२७
१८-०८१।१२।२०	वडा कार्यालय घरवार निर्माण वडानं. २	१४५१९००	७६३५५०	५८८३३५	१७५२१५
२४-०८१।१।९	ढाडखोला खाप्डीचौर सिचाइकुलोनिर्माण वडा नं. ३	१४३४६७०	१०४९६५०	८०३७१८	२४५९३२
३७-०८२।२।७	भेल्तडी ताराrपानी सडक वडा नं. ४	१४४९८०६	१००७३००	७८८८६६	२१८४३४
१९-०८१।१२।२१	जुकेपानी थापा टोल सडक निर्माणवडा नं. ५	१३९८०००	९८६६५०	७६७५५८	२१९०९२
१८-०८१।१२।२०	हियाधारा प्रा.वि.घेरवार वडा नं.६	१३६८०००	७७९१०३	५९८६९४	१८०४०९
१२-०८१।१०।९	खोली वजार देखि ओम्काना सडक वडान.७	१४३४०००	९१४४९७	७२३८५८	१९०६३९
१७-०८१।१२।१९	दह पुरानापानी खानेपानी तथा पहिरोनियन्त्रण वडा नं. ८	१४६८३००	८७८०५७	६८१४२१	१९६६३६
३४-०८२।१।२६	सिर्जना आधारभुत विद्यालय भवननिर्माण वडा नं. ९	१४०६९१३	६९८६००	५२११९३	१७७४०७
	जम्मा	**१२८३४३७८**	**७९४२८५७**	**६१४६७६६**	**१७९६०९१**

अनियमित भएको	१७,९६,०९१

१३४.२ **ज्याला बढी भुक्तानी :** मुख्यमन्त्री रोजगार कार्यक्रम कार्यान्वयन सम्वन्धी च. नं. ६९८/२०७८।८।२६ को पत्रको विषयमा मुख्यमन्त्री रोजगार कार्यक्रम कार्यान्वयन सम्वन्धमा मुख्यमन्त्री रोजगार कार्यक्रममा कार्यरत श्रमिकको ज्याला भुक्तानी गर्दा सम्वन्धीत जिल्लाको जिल्ला दररेट,स्थानीय दररेट वा प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम पाउने मध्ये कुनै एक दररेट अनुसार श्रमिकले पाउने ज्यालादर कायम गर्ने उल्लेख छ । पालिकाले यो बर्ष मुख्यमन्त्री रोजगार कार्यक्रमको योजनाको लागत अनुमान तयार गर्दा दैलेख जिल्लाको जिल्ला दररेट प्रति दिन रु. ८५० को ज्यामिको रेट राख्नुपर्नेमा दक्ष कामदारको जिल्ला दर रेट प्रति दिन रु.११५० राखी लागत अनुमान तयार गरी सोही बमोजिम भुक्तानी दिदा निम्नानुसार योजनामा रु. २,२९,९०६।- बढी भुक्तानी भएकोले देखिन्छ । बढी भुक्तानी भएको रकम निम्नानुसार उपभोक्ता समितिबाट असुल गर्नुपर्ने रु.

गोश्वरा भौचर नं र मिति	योजनाको विवरण/उपभोक्ता समितिको नाम	योजनाको कुल खर्च	श्रममा भएको खर्च	कामदारको खर्च ८५० का दरमा	बढी भुक्तानी भएको रकम
३९-०८२।२।२१	श्री मानदेव प्रा.वि.सातलाघेरवारवडा नं.१	१४१२७८९	८६५४५०	८३११२१	३४३२९
१८-०८१।१२।२०	वडा कार्यालय घरवार निर्माण वडानं. २	१४५१९००	७६३५५०	७३५४१९	२८१३१
२४-०८१।१।९	ढाडखोला खाप्डीचौर सिचाइकुलोनिर्माण वडा नं. ३	१४३४६७०	१०४९६५०	१०००८१०	४८८४०
१९-०८१।१२।२१	जुकेपानी थापा टोल सडक निर्माणवडा नं. ५	१३९८०००	९८६६५०	९६८२९७	१८३५३
१८-०८१।१२।२०	हियाधारा प्रा.वि.घेरवार वडा नं.६	१३६८०००	७७९१०३	७४८३६८	३०७३५
१२-०८१।१०।९	खोली वजार देखि ओम्काना सडक वडान.७	१४३४०००	९१४४९७	९०८३४२	६१५५
१७-०८१।१२।१९	दह पुरानापानी खानेपानी तथा पहिरोनियन्त्रण वडा नं. ८	१४६८३००	८७८०५७	८६०६८७	१७३७०
३४-०८२।१।२६	सिर्जना आधारभुत विद्यालय भवननिर्माण वडा नं. ९	१४०६९१३	६९८६००	६५२६०७	४५९९३
	जम्मा	**११३७४५७२**	**६९३५५५७**	**६७०५६५१**	**२२९९०६**

असुल गर्नुपर्ने	२,२९,९०६

१३५ **मुख्यमन्त्री डिजिटल शिक्षा र नमुना विद्यालय कार्यक्रम**

पालिकाले मुख्यमन्त्री डिजिटल शिक्षा कार्यक्रम अन्तर्गत मेसिनरी औजार तथा उपकरण खरिद कार्यको लागि ठेक्का नं AM/NCB/Goods/06/2081-82 मार्फत आपुर्तिकर्ता कम्पनी ई.अचिभमेन्ट होल्डिङ्स प्रा.लि. सेवासंग रु. ४०,८८,६७९।- मा २०८२ असार मसान्तमा कार्य सम्पन्न गर्नेगरी २०८२।३।११ मा सम्झौता भएकोमा रु. ३५,३०,५७२।- भुक्तानी भएको छ। यस सम्वन्धमा देखिएका बेहोरा देहाय वमोजिम रहेका छन् ।

१३५.१ **लागत अनुमान :** सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ११ मा सार्वजनिक निकायले मालसमानको लागत अनुमान तयार गर्दा सम्वन्धित मालसामानको स्पेसिफिकेशन बमोजिम लागत अनुमान तयार गर्नुपर्ने र लागत अनुमान तयार गर्दा सम्वन्धित सार्वजनिक निकाय वा त्यस्तो सार्वजनकि निकाय रहेको जिल्लाको अन्य सार्वजनिक निकायले चालु वा अघिल्ला वर्षहरुमा सोही प्रकृतिको खरिद गर्दा लागेको बास्तविक लागत, स्थानीय वजारको प्रचलित दरभाउ, उद्योग वाणिज्य संघले जारि गरेको दररेट आदिलाई आधार लिनुपर्ने उल्लेख छ । पालिकाले सि.सि.क्यामरा, ल्यापटप, प्रोजेक्टर, प्रिन्टर, स्मार्ट वोर्ड लगायतको मालसमान खरिदको लागि लागत अनुमान तयार गर्दा ३ वटा फर्मले पेश गरेको दर रेटमध्ये सवै भन्दा न्यून मुल्य भएको दर रेटलाई आधार लिई रु.४०,८८,६७९।-को लागत अनुमान तयार गरी वोलपत्र आह्वान गरेको छ । पालिकाले लागत अनुमान तयार गर्दा विभिन्न फर्मले पेश गरेको दर रेटलाई आधार लिएता पनि जिल्लाको अन्य सार्वजनिक निकायले चालु वा अघिल्ला वर्षहरुमा सोही प्रकृतिको खरिद गर्दा लागेको बास्तविक लागत र कार्यालयले चालु वा अघिल्लो वर्षमा सोही प्रकृतिको वस्तु खरिद गर्दा लागेको लागतलाई आधार लिने तर्फ ध्यान दिएको नदेखिएकोले पालिकाले तयार गरेको उक्त लागत अनुमान यथार्थपरक छ भन्न सकिने अवस्था देखिएन । पालिकाले खरिद नियमावलीमा भएको व्यवस्था बमोजिम लागत अनुमान तयार गरेर मात्र खरिद कार्य गर्नेतर्फ ध्यान दिनुपर्दछ ।

१३५.२ **मालसामानको स्पेशिफिकेसन :** सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ११५ बमोजिम सार्वजनिक निकायले आपूर्ति गरेका मालसामान सम्झौतामा उल्लिखित प्राविधिक स्पेशिफिकेशन र गुणस्तर बमोजिमका भए नभएको निरीक्षण वा परीक्षण गर्नु गराउनुपर्ने उल्लेख छ । पालिकाले खरिद सम्झौता बमोजिम आपुर्तिकर्ताबाट प्राप्त भएका मालसामानको स्पेशिफिकेसन बमोजिम भए नभएको सम्वन्धमा परीक्षण गरी प्रतिवेदन पेश गरेको देखिएन । पालिकाले खरिद भएका मालसामान तोकिएको स्पेशिफिकेशन र गुणस्तर बमोजिमका भए नभएको निरीक्षण गरेको नदेखिएकोले सो सम्वन्धमा एकिन गर्न सकिएन। पालिकाले खरिद भएका मालसमान तोकिएको स्पेसिफिकेसन बमोजिम भए नभएको परीक्षण गरी सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ११७ बमोजिम कार्य स्वीकार प्रतिवेदन तयार गर्नुपर्दछ ।

१३५.३ **मालसामानको वीमा :** सार्वजनिक निकायले लागत अनुमान तयार गर्दा वीमा शुल्कको खर्चको छुट्टै आईटम बनाई लागत अनुमानमा समाबेश गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । पालिकाले मालसामानको लागत अनुमान तयार गर्दा BOQ मा वीमाको आईटम समाबेश गरेको छैन । सम्झौता अनुसारको मालसामानको आपुर्ति र जडानको क्रममा टुटफुट हुनसक्ने, दुर्घटना भई क्षति पुग्न सक्ने जोखिमहरु प्रति पालिकाले ध्यान दिएको देखिएन । सम्झौता अनुसारको कार्यहरु सुरक्षित र भरपर्दो तरिकाले सम्पन्न गर्नु पर्ने, मालसामानको टुट फुट वा क्षति भएमा जोखिम वहनको व्यवस्था बीमा मार्फत गर्नु पर्दछ । पालिकाले BOQ मा बीमाको आईटम समाबेश नगरेको भएता पनि वोलपत्र सम्बन्धि कागजात(SBD) मा सबै प्रकारको जोखिम बहन गर्ने गरी सम्झौता रकमको ११० प्रतिशत जोखिम वहन गरेको बिमा हुनु पर्ने उल्लेख छ । यस आधारमा आपूर्तिकर्ताले मालसामानको सुरक्षाको लागि सम्झौता रकमको ११० प्रतिशत जोखिम वहन सहितको बीमाको प्रमाण पेश गर्नुपर्ने देखिन्छ।

१३६ आन्तरिक लेखापरीक्षणको बेरुजु

स्थानीय सरकार संचालन ऐन,२०७४ को दफा ७७(३) मा आन्तरिक लेखापरीक्षणबाट औल्याएका कैफियत सम्बन्धित अधिकारीले आन्तिम लेखापरीक्षण हुनुभन्दा अगाडी नै फस्यौट गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले आन्तरिक लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा उल्लेख भएका देहायबमोजिमका बेहोराहरु फस्यौट गर्नुपर्दछ।

१३६.१ **असुल गर्नुपर्ने बेरुजूः** आन्तरिक लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा कायम देहायबमोजिमको बेरुजु असुल गर्नुपर्ने रु.

गोश्वारा भौचर नं र मिति	बेरुजुको **संक्षिप्त बेहोरा**
१४०-०८२।३।४	भुतखेत चौराताहुँदै ओमकाना सडक मर्मत उपभोक्ता समितिलाई होर्डिङबोर्डबापतरु. ५,०००भुक्तानीभएकोमा बिल संलग्न नरहेको
६३-०८२।३।२४	पिपलकोट कर्णाली लोकमार्गसँग जोड्ने मोटर बाटो स्तर उन्नति उपभोक्ता समितको गाडी भाडा रु.१०,०००।०० को बहाल कर रु.१,०००।०० असुल गर्नुपर्ने रु.
६३-०८२।३।२४	पिपलकोट कर्णाली लोकमार्गसँग जोड्ने मोटर बाटो स्तर उन्नति उपभोक्ता समितको होडिङ्ग बोर्ड वापत रु.५,०००।०० भुक्तानी गरेकोमा बिल संलग्न नरहेको
११८-०८१।०८।२१	अपाङ्गता दिवसमा स.म.वि.नीरीक्षक बन्दना लम्सालआचार्यले १ दिनमा रु.१,५००।०० का दरले २ सेशनको प्रशिक्षक भत्तारु.३,०००।००लिएकोमा कार्यपत्र बढी भुक्तानी कर कट्टी बाहेक रु.१,२६०।०० असुल गर्नुपर्ने रु.
११८-०८१।०८।२१	अपाङ्गता दिवसमा स.म.वि.नीरीक्षक रितु शाहीले १ दिने कार्यक्रममा रु.१ ५००।०० का दरले २ सेशनको प्रशिक्षक भत्ता रु.३ ०००।०० लिएकोमा कार्यपत्र रु.८००।०० का दरले रु.१ ६००।०० भुक्तानी हुनुपर्नेमा बढी भुक्तानी कर कट्टी बाहेक रु.१,२६०।०० असुल गर्नुपर्ने रु.
११८-०८१।०८।२१	नगरपालिका स्तरीय कार्यक्रमा ७ कार्य दिनसम्म प्रति कार्यक्रम रु. १,००० दिनुपर्ने व्यवस्था भएकोमा रु.२ ४००।०० स.म.वि. नीरीक्षक बन्दना लम्सालआचार्य दिएकोले बढी भुक्तानी रु.
जम्मा	

(✂ ….. कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-९** को निर्णयले रू **६,२१२** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

असुल गर्नुपर्ने	१४,९२०

१३६.२ **प्रमाण पेश गर्नुपर्ने बेरुजुः** आन्तरिक लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा कायम देहायबमोजिमको बेरुजुको प्रमाण पेश नगरेकोले प्रमाण पेश गर्नुपर्ने रु.

गोश्वारा भौचर नं र मिति	बेरुजु संक्षिप्त बेहोरा	बेरुजु रकम
९७-०८२।३।१७	श्री गणेश माध्यमिक विद्यालय रोलको White Board ९ पिसको जिन्सी दाखिला पेश गर्नुपर्ने रु.	७२,०९५
१२-२०८१।१०।०९	मुख्यमन्त्री रोजगार कार्यक्रमको खोलिबजार ओम्काना सडक निर्माणको उपभोक्ता समितिको सक्कल बिल पेश गर्नुपर्ने रु.	५२,०००
सक्कल बिल पेश गर्नुपर्ने		
६३-२०८२/०३/२४	पत्रपत्रिका छपाई तथा सुचना प्रकाशन खर्च वापत च्यालेन्ज प्रकाशनलाई फोटोकपि बिलको आधारमा भुक्तानी	१९,०००
६८-०८१।७।१३	नेपाल इन्निनियरिङ एण्ड मेनेजमेण्ट एशोसियट्सलाई फोटोकपि बिलको आधारमा भुक्तानी	४,९०,०००
३६५-०८१।११।१५	सवारी साधन मर्मत वापत प्रकाश अटो सर्भिस सेन्टरलाई फोटोकपि बिलको आधारमा भुक्तानी	१९,०००
६९८-०८२।३।२३	शुभ बिहानी क्लबलाई फोटोकपि बिलको आधारमा भुक्तानी	३०,५१०
धरौटीतर्फ		
	कर समायोजन र करचुक्ता प्रमाण पेश गर्नुपर्ने रु.	
९-०८१।८।२०	हिमाल हार्डवयर एण्ड सप्लायर्स	१,९२,५००
१५-०८१।११।२२	सरोवर मेडिसीन डिष्ट्रिव्युटर्स	७५,०००
	जम्मा	**९,५०,१०५**

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फस्र्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-८** को निर्णयले रू **२५७,०७५** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

प्रमाण पेश नगरेको	९,५०,१०५

अनुसूचीहरू

अनुसूची - १

आर्थिक कारोबारको स्थिति

आर्थिक बर्ष: २०८१/८२

कार्यालय र स्थान : आठविस नगरपालिका, दैलेख , आठाबिस नगरपालिका , दैलेख

पद	नाम	कार्यकाल सुरु मिति	कार्यकाल समाप्त मिति
कार्यालय प्रमुख	दिल बहादुर शाही	२०७९-४-१	२०८२-०३-३१
लेखा प्रमुख	Chandra Bir Thapa	२०८१-०२-२१	२०८२-०३-३१

बेरुजु वर्गीकरण:

असूल गर्नुपर्ने	अनियमित भएको	प्रमाणका कागजात पेश नभएको	जिम्मेवारी नसारेको	सोधभर्ना नलिएको	जम्मा पेश्की
१०,८६१,२५०	३१,८४६,०९१	२७,६३९,८६५.७६	०	०	१५०,०००
				प्रारम्भिक प्रतिवेदनबाट देखिएको बेरुजू रु.	७०,४९७,२०६.७६
				प्रारम्भिक प्रतिवेदन उपर फछ्यौंट गरी संपरीक्षण भएको रकम रु.	१३,५१५,९२५.६६
				संपरीक्षणबाट थप भएको बेरुजू रु.	०
				लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा कायम बेरुजू रु.	५६,९८१,२८१.१

स्थानीय तह :

गत बर्षको जिम्मेवारी		२९४५०११२.६८	
आम्दानी		खर्च	
संघीय सरकारबाट अनुदान	४१७८०२०९८	चालु खर्च	४८९६२३८४६.६
प्रदेश सरकारबाट अनुदान	९६८३४६४७	पूँजीगत खर्च	११८२३३०८६
राजश्व बाँडफाँट	१०४३४००८७.९२	वित्तीय/अन्य व्यवस्था	६४८६५५२.०८
आन्तरिक आय	५४०७५१३.३५		
अन्य आय	५९५६०९०.९५		
कुल आय	६३०३४०४३७.२२	कुल खर्च	६१४३४३४८४.६८
बाँकी मौज्दात		४५४४७०६५.२२	

अनुसूची - २

बेरूजु दफा ७२ सँग सम्बन्धित विवरण - अनुसूची - ३

क्र.सं.	पदाधिकारी/कर्मचारी	दिन	भुक्तानी (करपछि)
१	वडाध्यक्ष श्री वम बहादुर रावत	३	२५५०
२	वडाध्यक्ष श्री नागेन्द्रराज कार्की	३	२५५०
३	श्री कान्त प्रसाद रिजाल	३	२५५०
४	वडाध्यक्ष श्री अदल शाही	३	२५५०
५	वडाध्यक्ष श्री नवराज शर्मा	३	२५५०
६	वडाध्यक्ष श्री जैसिंह कठायत	३	२५५०
७	श्री मन बहादुर शाही	३	२५५०
८	वडाध्यक्ष श्री शेर बहादुर सिजापति	३	२५५०
९	श्री हैथना शाही	३	२५५०
१०	श्री नर बहादुर बडुवाल	३	२५५०
११	श्री तारा वि.क.	३	२५५०
१२	श्री तारा नेपाली	३	२५५०
१३	श्री सरस्वती वि.क.	३	२५५०
१४	श्री धर्मसिंह जैसी	३	२५५०
१५	श्री हरिकला माफी	३	२५५०
१६	श्री हजुरा भण्डारी	३	२५५०
१७	श्री टेक बहादुर शाही	३	२५५०
१८	श्री पानसरा माफी	३	२५५०
१९	श्री देवानन्द जैसी	३	२५५०
२०	श्री भरत कुमारी सुनार	३	२५५०
२१	श्री पदम बहादुर कठायत	३	२५५०
२२	श्री सेतु नेपाली	३	२५५०
२३	श्री मनिषा चन्द	३	२५५०
२४	श्री जयन्ती वि.क.	३	२५५०
२५	श्री नन्दकला वि.क.	३	२५५०
२६	श्री लक्ष्मी कुमारी विष्ट सिजापति	३	२५५०
२७	श्री राम धरा थापा	३	२५५०

२८	श्री भक्त बहादुर बडुवाल	३	२५५०
२९	श्री चन्द्र बहादुर सिजापती	३	२५५०
३०	श्री विमला वि.क.	३	२५५०
३१	श्री नैरा कामी	३	२५५०
३२	श्री नन्दरुपा विष्ट	३	२५५०
३३	श्री शेर बहादुर थापा	३	२५५०
३४	श्री तिलक बहादुर शाही	३	२५५०
३५	श्री धिर्जा रावत	३	२५५०
३६	श्री चक्र बहादुर कामी	३	२५५०
३७	श्री रमेश थापा मगर	३	२५५०
३८	श्री पदम बडुवाल	३	२५५०
३९	श्री विमला थापा	३	२५५०
४०	श्री दान बहादुर रोका मगर	३	२५५०
४१	श्री दिपेन्द्र के.सी.	३	२५५०
४२	श्री चक्र बहादुर खाती	३	२५५०
४३	श्री विवेक राज उपाध्याय	३	२५५०
४४	श्री हर्क बहादुर कठायत	३	२५५०
४५	श्री नयराम सिजापती	३	२५५०
४६	श्री टेक बहादुर शाही	३	२५५०
जम्मा			११७३००

बेरूजु दफा ८२ सँग सम्बन्धित विवरण - अनुसूची -४

क्र. सं .	नामथर	पद	बैठकसंख्या	बैठकभत्ता (सा . सु . करपछि)
१	श्री वमवहादुर रावत	वडाअध्यक्ष	२१	३११८५
२	श्री कमलकामी	वडाअध्यक्ष	२१	३११८५
३	श्रीनगेन्द्रराज कार्की	वडाअध्यक्ष	२१	३११८५
४	श्री टेकवहादुर माझी	वडाअध्यक्ष	२१	३११८५
५	श्रीबजरसिंह वि क	वडाअध्यक्ष	२१	३११८५
६	श्री नवराजशर्मा	वडाअध्यक्ष	२१	३११८५
७	श्रीजयसिंह कठायत	वडाअध्यक्ष	२१	३११८५
८	श्री अदलशाही	वडाअध्यक्ष	२१	३११८५
९	श्री शेरवहादुर सिजापति	वडाअध्यक्ष	२१	३११८५
१०	श्री विर वहादुरनेपाली	कार्यपालिकासदस्य	२१	३११८५
११	श्री सेतुनेपाली	कार्यपालिकासदस्य	२१	३११८५
१२	श्री हजुराकुमारी भण्डारी	कार्यपालिकासदस्य	२१	३११८५
१३	श्री विरेन्दकुमार साउद माझी	कार्यपालिकासदस्य	२१	३११८५
१४	श्री हरिकला माझी	कार्यपालिकासदस्य	२१	३११८५
१५	श्री ताराविश्वर्कमा	कार्यपालिकासदस्य	२१	३११८५
१६	श्री विमला विक	कार्यपालिकासदस्य	२१	३११८५
१७	श्री दयाराम कामी	कार्यपालिकासदस्य	२१	३११८५
१८	श्री धर्जकला रावत	वडा सदस्य	२१	३११८५
१९	श्री शेर वहादुर थापा	वडा सदस्य	२१	३११८५
२०	श्री तिलक वहादुर शाही	वडा सदस्य	२१	३११८५
२१	श्री रादिका कुमारी आचार्य	वडा सदस्य	२१	३११८५
२२	श्री मन वहादुरशाही	वडा सदस्य	२१	३११८५
२३	श्री कान्तप्रसाद रिजाल	वडा सदस्य	२१	३११८५
२४	श्री हैथना शाही	वडा सदस्य	२१	३११८५
२५	श्री ताराकुमारी नेपाली	वडा सदस्य	२१	३११८५
२६	श्री भक्ते वडुवाल	वडा सदस्य	२१	३११८५
२७	श्री देवान्द्र जैसी	वडा सदस्य	२१	३११८५

२८	श्री सरसोती विक	वडा सदस्य	२१	३११८५
२९	श्री चन्द्र वहादुर सिजापति	वडा सदस्य	२१	३११८५
३०	श्री पान्सरा कुमारी माझी	वडा सदस्य	२१	३११८५
३१	श्री नैनरुपा विष्ट	वडा सदस्य	२१	३११८५
३२	श्री रंगा कामी	वडा सदस्य	२१	३११८५
३३	श्री धर्मसिंह जैसी	वडा सदस्य	२१	३११८५
३४	श्री दान वहादुर मगर	वडा सदस्य	२१	३११८५
३५	श्री रामधरा थापा	वडा सदस्य	२१	३११८५
३६	श्री चक्रवहादुर कामी विश्वकर्मा	वडा सदस्य	२१	३११८५
३७	श्री रमेश वहादुर मगर	वडा सदस्य	२१	३११८५
३८	श्री मनिषा कुमारी शाही	वडा सदस्य	२१	३११८५
३९	श्री जयन्ती कुमारी विक	वडा सदस्य	२१	३११८५
४०	श्री टिकाराम कठायत	वडा सदस्य	२१	३११८५
४१	श्री नानकला विक	वडा सदस्य	२१	३११८५
४२	श्री नम वहादुर वडुवाल	वडा सदस्य	२१	३११८५
४३	श्री टेक वहादुरशाही	वडा सदस्य	२१	३११८५
४४	श्री नैराकामी	वडा सदस्य	२१	३११८५
४५	श्री लक्ष्मीकुमारी विष्ट सिजापति	वडा सदस्य	२१	३११८५
४६	श्री बीर वहादुर कठायत	वडा सदस्य	२१	३११८५
४७	श्री पदम वहादुर वडुवाल	वडा सदस्य	२१	३११८५
			जम्मा	१४६५६९५

सुझाव

स्थानीय तहद्धारा प्रदान गरिने सेवालाई छिटो, सरल, सुलभ र गुणस्तरीय बनाई स्थानीय जनताको जीवनस्तरमा सुधार ल्याउन यस स्थानीय तहले कानुन तथा नीति निर्माण, साधन स्रोतको प्रभावकारी परिचालन, विकास प्रशासन, राजस्व परिचालन, नियमित सेवा प्रवाह, आर्थिक प्रशासन लगायतका विषयमा तपसिल अनुसारका सुधार गर्नुपर्दछः

- वित्तीय हस्तान्तरण र राजस्व बाँडफाँटबाट प्राप्त हुने रकम सम्बन्धित मार्गदर्शनमा तोकिएबमोजिम विनियोजनमा कुशलता, कार्यान्वयनमा दक्षता र अपेक्षित नतिजा प्राप्त हुने गरी बजेट विनियोजन गर्नुपर्दछ।
- आन्तरिक आयका क्षेत्रहरू पहिचान गरी आन्तरिक आय वृद्धि गर्नुपर्दछ। कार्ययोजना तयार गरी विगतका आय बक्यौता असुल गर्ने व्यवस्था गर्नुपर्दछ।
- स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा सदस्यहरूको सुविधा सम्बन्धी ऐन अनुसार मात्र पदाधिकारीलाई तोकिएको सुविधा व्यवस्था गर्नुपर्दछ। निर्वाचित हुने पद बाहेक राज्यकोषबाट तलव सुविधा बेहोर्ने गरी नियुक्त हुने सबै पदमा योग्यता र मापदण्ड तोकिनुपर्दछ ।
- स्थानिय सेवा ऐन र नियम अनुसार सङ्गठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षणको आधारमा सङ्गठन संरचना निर्माण गरी स्थायी पद सिर्जना, पद दर्ता र पदपूर्ति गरी कर्मचारी व्यवस्थापन गर्नुपर्दछ।
- भौगोलिक अवस्था, स्रोतको उपलब्धता, सेवा प्रवाहको अवस्थासमेतका आधारमा कानुन बमोजिम जनशक्ति व्यवस्थापन गर्नुपर्दछ। पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरूको क्षमता विकास गरी कार्यसम्पादनमा प्रभावकारिता ल्याउन प्रशिक्षण तथा तालिमको व्यवस्था गर्नुपर्दछ।
- अनुदान दिने विषय, क्षेत्र, वर्ग, समूहबारे कानुनबाट नै स्पष्ट गरी अन्तिम प्रयोगकर्तालाई प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने तथा उत्पादन र उत्पादकत्वमा वृद्धि हुने गरी अनुदान प्रदान गर्नुपर्दछ । अति विपन्न र न्यून आय वर्गलाई सेवामा पहुँच दिन प्रदान गरिने सुविधा सोही वर्गमा पुगेको सुनिश्चित गर्न सो प्राप्त गर्नेको विवरण सार्वजनिकीकरण गर्नुपर्दछ।
- व्यावसायिक प्रकृतिको संस्थाहरूलाई पुँजीगत अनुदान प्रदान गर्दा लाभग्राहीले प्राप्त गर्ने लाभको सुनिश्चितता हुनुपर्दछ । यस्ता संस्थाहरु विघटन भएमा बाँकी सम्पत्ति लगानीको अनुपातमा फिर्ता हुने सुनिश्चितता हुन पर्दछ। यस्तो निर्माण व्यक्तिगत स्वामित्व रहेको जग्गा वा सम्पत्तिमा गरिनु हुँदैन।
- एउटै प्रकृतिको काममा समेत लागत अनुमान टुक्र्याई सोझै खरिद गर्ने, पूर्वानुमान गर्न सकिने अवस्थामा पनि लागत अनुमान यथार्थपरक तवरले तयार नगरी भेरिएसनबाट थप कार्य गराउने प्रवृत्तिमा नियन्त्रण गर्नुपर्दछ।
- खरिद सम्झौताको निर्धारित समयमा ठेक्काको काम सम्पन्न गर्नुपर्दछ। म्याद थप कार्यलाई वस्तुनिष्ठ र तथ्यमा आधारित बनाउनुपर्दछ।निर्माण व्यवसायी वा उपभोक्ताबाट भएको निर्माण कार्यको विस्तृत विवरण देखिने गरी तोकिएको ढाँचामा अभिलेख राख्नुपर्दछ।
- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७८(५) बमोजिम स्थानीय तहले सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई पारदर्शी, उत्तरदायी र जवाफदेही बनाउन सार्वजनिक तथा सामाजिक परीक्षण र सार्वजनिक सुनुवाइ गर्नुपर्दछ।
- स्थानीय तहले आन्तरिक आयको परिधिभित्र रही मापदण्डका आधारमा आर्थिक सहायता वितरण गरी प्राप्त गर्नेको नाम सार्वजनिक गर्नुपर्दछ। त्यसैगरी अनुत्पादक र वितरणमुखी कार्यक्रममा गरिने खर्च घटाउनुपर्दछ।
- आधारभूत तथा माध्यमिक तहका विद्यालयहरूमा प्रचलित नियमले तोकेअनुसार शिक्षक विद्यार्थी अनुपातको आधारमा शिक्षक संख्या कायम गरी बढी भएका शिक्षकहरू समायोजन गर्नुपर्दछ।
- एकीकृत शैक्षिक व्यवस्थापन सूचना प्रणालीमा रहेका विद्यार्थी संख्याको आधारमा दिवा खाजा, छात्रवृत्ति, पाठ्यपुस्तक र अन्य अनुदान रकम विद्यालयलाई निकासा दिनुपर्दछ।
- बजेट तर्जुमा पूर्व नै अनुमान गर्न सकिने शीर्षकमा समेत अर्थ विविध वा अबण्डामा बजेट राख्ने र वर्षान्तमा रकमान्तर गरी खर्च गर्ने परिपाटी नियन्त्रण गर्नुपर्दछ।
- पूर्व तयारीका कार्य सम्पन्न भएका आयोजनामा मात्र बजेट विनियोजन गर्नुपर्दछ। स्रोतको सुनिश्चितताबेगरका कार्यक्रम/आयोजनामा आगामी वर्षको लागि दायित्व सिर्जना गरी भुक्तानी बाँकी राख्ने कार्यमा नियन्त्रण गर्नुपर्दछ।
- कार्यालय तथा अस्पताल भवन, सडक, सिँचाइ, खानेपानी जस्ता आयोजनाहरू कार्यान्वयन गर्दा स्पेसिफिकेशनले तोकेको संख्यामा निर्माण सामग्रीहरूको गुणस्तर परीक्षण गराउनुपर्दछ। साथै रनिङ्ग बिलसाथ गुणस्तर परीक्षण प्रतिवेदन संलग्न गरेर भुक्तानी दिनुपर्दछ।
- जटिल प्रविधि तथा उपकरणको प्रयोग हुने निर्माण कार्य र सामग्री खरिद गर्ने कार्य समेत उपभोक्ता समितिबाट गराएकोले सोमा नियन्त्रण हुनुपर्दछ।

- कृषि, पशु, सहकारी संस्था लगायतलाई विभिन्न प्रयोजनमा अनुदान उपलब्ध गराउँदा किसानको सूचीकरण, वर्गीकरण, परिचयपत्रको व्यवस्था गरी तीनै तहको समन्वयमा दोहोरो नपर्ने व्यवस्था गर्दै एकीकृत विद्युतीय अभिलेख राखी वितरण गर्नुपर्दछ। नाफामूलक संस्थालाई अनुदान वितरण गर्नु हुँदैन।
- सहकारी तथा गरिबी सम्बन्धी व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (कोपोमिस) तथा विद्यमान सहकारी ऐन तथा नियमको आधारमा सहकारी संस्थाहरूको सुपरिवेक्षण गरी उक्त ऐन नियम अनुसार सञ्चालन भए नभएको सुनिश्चित गर्नुपर्दछ।
- आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली कार्यविधि तयार गरी कार्यसम्पादनलाई मितव्ययी, पारदर्शी र व्यवस्थित गर्नुपर्दछ। अन्तिम लेखापरीक्षण अगावै आन्तरिक लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी सोबाट देखिएका बेहोरा जिम्मेवार व्यक्तिले फर्स्यौट गर्नुपर्दछ।
- वित्तीय अनुशासन कायम गर्न लेखापरीक्षण प्रतिवेदनको सार्वजनिकीकरण तथा बेरुजु फर्स्यौटको कानुनी व्यवस्था एवं संयन्त्र तय गरिनुपर्दछ। लेखा समितिको कार्यसञ्चालन सम्बन्धी कानुन तर्जुमा गरी सो समितिलाई प्रभावकारी बनाई बेरुजु फर्स्यौट कार्यलाई व्यवस्थित बनाउनुपर्दछ।
- सरकारी पेश्की बाँकी रहेकालाई सार्वजनिक पदमा नियुक्ति नगर्ने तथा निर्वाचित हुने पदको हकमा उम्मेदवार हुन वञ्चित गर्ने एवं म्याद नाघेको पेश्कीको विवरण सार्वजनिक निकायले आर्थिक वर्ष समाप्त भएको ७ दिनभित्र सार्वजनिकीकरण गर्ने कानुनी व्यवस्था हुनुपर्दछ।
- सार्वजनिक पदमा रहेका व्यक्तिको नाममा असुल गर्नुपर्ने बेरुजु कायम रहेकोमा सो फर्स्यौट नगरुञ्जेल वृत्ति विकासमा रोक्का गर्ने तथा नयाँ नियुक्ति नहुने कानुनी व्यवस्था गर्नुपर्दछ।
- सार्वजनिक पदमा रहेका व्यक्तिको नाममा बेरुजु कायम भएमा सो व्यक्तिलाई उक्त बेरुजुबारे समयमै जानकारी गराउनुपर्ने र जानकारी नगराउने कर्मचारी उपर विभागीय कारबाही गर्ने कानुनी व्यवस्था गर्नुपर्दछ।
- जिन्सी सामग्री, यन्त्र उपकरण तथा औजारहरु आवश्यकता र औचित्यका आधारमा खरिद गरी उपयोगको सुनिश्चितता हुनुपर्दछ । मौज्दातमा रहेका यन्त्र, उपकरण र औजार मर्मत सम्भार गरी उपयोग हुन नसक्ने अवस्था एकीन गरेर मात्र खरिद गर्नुपर्दछ।
- जुनसुकै तरिकाले प्राप्त गरेको जिन्सी एवं सार्वजनिक सम्पत्तिको अभिलेख अनिवार्य रूपमा सार्वजनिक सम्पत्ति व्यवस्थापन प्रणाली (पाम्स) मा अभिलेख राख्नुपर्दछ।
- सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को दफा २९ अनुसार कार्यालयको जनशक्तिले गर्न नसक्ने कामको लागि मात्र परामर्श सेवा खरिद गरी परामर्शदाता माथिको निर्भरता कम गर्नु पर्दछ । तयार गरिएका विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन लगायतका प्रतिवेदनहरू क्रमिक रुपले कार्यान्वयन गर्नुपर्दछ।
- सरकारी डिजिटल सेवाहरूको गुणस्तर, पहुँच र विश्वसनीयता बढाउन सेवा स्तर सम्झौता तथा गोपनीयता सम्झौता अनिवार्य गर्नुपर्दछ। एकै प्रकारको कामको लागि निकायगतरूपमा अलग - अलग सूचना प्रविधि प्रणाली खरिद गर्ने कार्यमा नियन्त्रण हुनुपर्दछ।
- सेवा प्रवाहको प्रभावकारिता लागि नागरिक सचेतना वृद्धि कार्यक्रम गर्नुका साथै नागरिकबाट पृष्ठपोषण प्राप्त गर्ने विधि अवलम्बन गर्नुपर्दछ। समयको उपलव्धता एवं सेवा खरिद गर्ने सामर्थ्य सहितको सेवा प्रवाह तय गरिनुपर्दछ।
- आन्तरिक लेखापरीक्षण नुहने, भएकोमा प्रतिवेदन नदिने, प्रतिवेदनमा उल्लिखित बेहोरा कार्यान्वयन नहुने, आन्तरिक लेखापरीक्षकलाई फरक जिम्मेवारीमा खटाउने गरेकोले आन्तरिक लेखापरीक्षण प्रभावकारी देखिँदैन। आन्तरिक लेखापरीक्षणलाई प्रभावकारी बनाउनुपर्दछ।
- पालिकामा निर्माणाधीन कार्यालय भवन समयमै निर्माण सम्पन्न गर्नुपर्दछ।